



T.C.  
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI  
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü



**MESLEKİ VE TEKNİK ORTAÖĞRETİM  
OKUL/KURUMLARINDA OKUTULAN  
TEMEL TASARIM DERSİ  
ETKİ ANALİZİ RAPORU**

Mart 2016  
Ankara



# MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

## Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü

### Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okul/Kurumlarında

### Okutulan Temel Tasarım Dersi

### Etki Analizi Raporu

#### Editör

Yusuf ÇİDEM

(İzleme ve Değerlendirme Daire Başkanı)

#### Hazırlayanlar

Aslı DEMİRCAN

(Millî Eğitim Uzman Yardımcısı)

Nilgün PADIR

(Uzman Öğretmen)

Ali ARDIÇ

(Öğretmen)

Ayşim SEÇEN

(Öğretmen)



# İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER .....	i
TABLOLARIN LİSTESİ .....	iii
GRAFİKLERİN LİSTESİ .....	viii
KISALTMALAR .....	ix
SİMGELER .....	ix
SUNUŞ.....	xi
ÖNSÖZ .....	xiii
BÖLÜM 1: GİRİŞ.....	1
1.1. Çalışmanın Amacı .....	1
1.2. Çalışmanın Kapsamı.....	4
1.3. Çalışmanın Önemi .....	5
1.4. Çalışmanın Yöntemi.....	5
BÖLÜM 2: YURT İÇİ VE YURT DIŞI ÖRNEKLER/ARAŞTIRMALAR .....	9
2.1. Yurt İçi Örnekler/Araştırmalar .....	9
2.2. Yurt Dışı Örnekler/Araştırmalar.....	12
BÖLÜM 3: MESLEKİ VE TEKNİK ORTAÖĞRETİMDE TEMEL TASARIM EĞİTİMİ.....	15
BÖLÜM 4: BULGU VE YORUMLAR .....	19
A. ÖĞRENCİ ANKETİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR.....	19
1. Öğrencilerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular.....	19
2. Temel Tasarım Dersinin Yeterliklerine ve Performans Ölçütlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri....	24
3. Temel Tasarım Dersinin Yaratıcılığa ve Diğer Mesleki Derslere/Alana Katkısına İlişkin Öğrenci Görüşleri .....	36
4. Temel Tasarım Dersinin İş Hayatına Katkısına İlişkin Öğrenci Görüşleri .....	50
5. Temel Tasarım Dersinin Etkililiğini Artırmak İçin Yapılması Gerekenlere İlişkin Öğrenci Görüşleri .....	51
B. ÖĞRETMEN ANKETİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR.....	53
1. Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular .....	53
2. Temel Tasarım Dersinin Yeterliklerine ve Performans Ölçütlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri	58
3. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına ve Diğer Mesleki Derslere/Alana Katkısına İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	69
4. Temel Tasarım Dersinin İş Hayatına Katkısına İlişkin Öğretmen Görüşleri .....	81

5. Temel Tasarım Dersinin Etkililiğini Artırmak İçin Yapılması Gerekenlere İlişkin Öğretmen Görüşleri .....	82
C. İŞVEREN ANKETİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR.....	84
1. İşverenlerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular.....	84
2. Öğrencilerin İşyerindeki Tasarım Performansına İlişkin İşveren Görüşleri.....	91
3. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Tasarım Konusunda Sektöre Katkısına İlişkin İşveren Görüşleri .....	96
4. Tasarım Konusunda Bilgi ve Beceriye Sahip Eleman Çalıştırmanın Önemine İlişkin İşveren Görüşleri .....	99
5. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okullarında Verilen Tasarım Eğitimine İlişkin İşveren Görüşleri	100
D. ÜÇ TÜR ANKETE İLİŞKİN KARŞILAŞTIRMALI BULGU VE YORUMLAR .....	101
1. Öğrencilerin Tasarım Performansına İlişkin Öğrenci, Öğretmen ve İşveren Görüşleri .....	101
2. Temel Tasarım Dersinin Yaratıcılığa Katkısına İlişkin Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri.....	103
3. Temel Tasarım Dersinde Kazanılan Bilgi ve Becerilerin Diğer Mesleki Derslere/Alana Katkısına İlişkin Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri .....	104
BÖLÜM 5: SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	105
5.1. Sonuçlar.....	105
5.2. Öneriler.....	114
KAYNAKÇA .....	117
EK 1- Tasarım İçeriği Bulunan Alan, Dal, Ders ve Modüller .....	120
EK 2- Temel Tasarım Ders Bilgi Formu* .....	128
EK 3- İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırması Düzey 1, 2 ve 3 Bölge Birimleri .....	129
EK 4- Öğrenci Anket Formu .....	130
EK 5- Öğretmen Anket Formu .....	134
EK 6- İşveren Anket Formu .....	138

## TABLoların LİSTESİ

Tablo 1. Tasarım Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2014-2016)'da Milli Eğitim Bakanlığının Sorumlu Olduğu Hedef 3 ve Faaliyet 7'ye İlişkin Bilgiler .....	2
Tablo 2. Anketlere İlişkin Frekans ve Yüzdeler.....	6
Tablo 3. Meslek Alanlarına Göre Araştırmanın Evren ve Anketi Geçerli Sayılan Öğrenci ve Öğretmen Sayıları .....	7
Tablo 4. Temel Tasarım Dersinin Alan Ortak/Dal Dersi Olmasına Göre Meslek Alanlarının Sınıflandırılması.....	16
Tablo 5. Temel Tasarım Dersinin Okutulduğu Meslek Alanları, Sınıf Düzeyleri ve Haftalık Ders Saatleri .....	17
Tablo 6. Öğrencilerin İllere Göre Dağılımı .....	20
Tablo 7. Öğrencilerin Cinsiyet ve Sınıf Düzeylerine Göre Dağılımı .....	22
Tablo 8. Öğrencilerin Meslek Alanlarına Göre Dağılımı .....	23
Tablo 9. Öğrencilerin Temel Tasarım Dersi Durumuna Göre Dağılımı .....	23
Tablo 10. Öğrencilerin Temel Tasarım Dersinin Yeterliklerine ve Performans Ölçütlerine Yönelik Görüşlerinin Dağılımı .....	24
Tablo 11. Öğrencilerin Temel Tasarım Dersinde Gösterdikleri Performansın İBBS-1'e Göre Farklılığı .....	27
Tablo 12. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğrenci Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersi Performans Puanlarının Bölgelere Göre Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları .....	29
Tablo 13. Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Öğrenci Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersi Performans Puanları Bakımından Farklılık Gösteren Bölgelerin Sıra Ortalamaları .....	29
Tablo 14. Öğrenci Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersi Performans Puanlarının Cinsiyete Göre Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Mann Whitney Testi Sonuçları.....	30
Tablo 15. Temel Tasarım Dersi Performans Puanlarının Öğrencilerin Sınıf Düzeylerine Göre Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Mann Whitney Testi Sonuçları.....	31
Tablo 16. Öğrencilerin Görüşleri Doğrultusunda Hesaplanan Temel Tasarım Dersi Performans Puanlarının Meslek Alanlarına Göre Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları .....	32
Tablo 17. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğrencilerin Temel Tasarım Dersi Performans Puanları Bakımından Meslek Alanlarına Göre Öğrenci Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Farklılık Gösteren Meslek Alanları.....	34
Tablo 18. Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Öğrenci Görüşlerine göre Öğrencilerin Temel Tasarım Dersi Performans Puanları Bakımından Meslek Alanlarının Sıra Ortalamaları .....	34
Tablo 19. Öğrencilerin Temel Tasarım Dersinde Gösterdikleri Performansın Temel Tasarım Dersinin Alan Ortak/Dal Dersi Olmasına Göre Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Mann Whitney Testi Sonuçları.....	35
Tablo 20. Temel Tasarım Dersinin Yaratıcılığa ve Diğer Mesleki Derslere/Alana Katkısına İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı .....	36

Tablo 21. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkısı Bakımından İBBS-1'e Göre Öğrenci Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları .....	37
Tablo 22. Kruskal Wallis Testi Sonrası Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkısı Bakımından Bölgelere Göre Öğrenci Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları .....	38
Tablo 23. Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Öğrenci Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkısı Bakımından Farklılık Gösteren Bölgelerin Sıra Ortalamaları .....	38
Tablo 24. Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkısı Bakımından Bölgelere Göre Öğrenci Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları .....	39
Tablo 25. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğrenci Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkılarının Bölgelere Göre Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Farklılık Gösteren Bölgeler ve Anlamlılık Değerleri .....	40
Tablo 26. Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Öğrenci Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkısı Bakımından Farklılık Gösteren Bölgelerin Frekans ve Sıra Ortalamaları .....	41
Tablo 27. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına ve Mesleki Derslerine/Alanına Katkısı Bakımından Cinsiyete ve Sınıf Düzeylerine Göre Öğrenci Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Mann Whitney Testi Sonuçları .....	42
Tablo 28. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkısının Meslek Alanlarına Göre Öğrenci Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları .....	43
Tablo 29. Kruskal Wallis Testi Sonrası Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkısı Bakımından Meslek Alanlarına Göre Öğrenci Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Farklılık Gösteren Meslek Alanları.....	44
Tablo 30. Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Öğrenci Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkısı Bakımından Farklılık Gösteren Meslek Alanlarının Frekans ve Sıra Ortalamaları.....	45
Tablo 31. Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkılarının Meslek Alanlarına Göre Öğrenci Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları .....	46
Tablo 32. Kruskal Wallis Testi Sonrası Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkısı Bakımından Meslek Alanlarına Göre Öğrenci Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Farklılık Gösteren Meslek Alanları.....	47
Tablo 33. Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Öğrenci Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkısı Bakımından Farklılık Gösteren Meslek Alanlarının Sıra Ortalamaları .....	48
Tablo 34. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkılarının Temel Tasarım Dersinin Alan Ortak/Dal Dersi Olmasına Göre Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Mann Whitney Testi Sonuçları.....	48



Tablo 35. Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkılarının Temel Tasarım Dersinin Alan Ortak/Dal Dersi Olmasına Göre Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Mann Whitney Testi Sonuçları.....	49
Tablo 36. Temel Tasarım Dersinin Mezuniyet Sonrası İş Hayatında Tasarım Yapabilme Bilgi ve Becerisine Katkısına İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı .....	50
Tablo 37. Temel Tasarım Dersinin Mezuniyet Sonrası İş Hayatında Tasarım Yapabilme Bilgi ve Becerisine Katkısına İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Nedenlere Göre Dağılımı.....	51
Tablo 38. Temel Tasarım Dersinin Etkililiğini Artırmak İçin Yapılması Gerekenlere İlişkin Öğrenci Görüş ve Önerileri.....	52
Tablo 39. Öğretmenlerin İllere Göre Dağılımı.....	54
Tablo 40. Öğretmenlerin Cinsiyet ve Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı .....	56
Tablo 41. Öğretmenlerin Meslek Alanlarına Göre Dağılımı.....	57
Tablo 42. Öğretmenlerin Temel Tasarım Dersinin Alan Ortak veya Dal Dersi Olarak Okutmasına Göre Dağılımı .....	58
Tablo 43. Temel Tasarım Dersinin Öğrenci Performans Ölçütlerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı .....	59
Tablo 44. Öğrencilerin Temel Tasarım Dersinde Gösterdikleri Performansın İBBS-1' göre Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Test Sonuçları .....	62
Tablo 45. Öğrenci Temel Tasarım Dersi Performans Puanı Bakımından Cinsiyetine Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Mann Whitney Testi Sonuçları.....	63
Tablo 46. Öğrencilerin Temel Tasarım Dersinde Gösterdikleri Performans Bakımından Öğrenim Durumlarına Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Test Sonuçları .....	64
Tablo 47. Öğrencilerin Temel Tasarım Dersinde Gösterdikleri Performansın Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Test Sonuçları .....	65
Tablo 48. Öğrencilerin Temel Tasarım Dersinde Gösterdikleri Performans Bakımından Meslek Alanlarına Göre Öğretmenlerin Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları .....	66
Tablo 49. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Öğrencilerin Temel Tasarım Dersi Performans Puanlarının Meslek Alanlarına Göre Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Farklılık Gösteren Meslek Alanları .....	67
Tablo 50. Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Hesaplanan Öğrencilerin Temel Tasarım Dersi Performans Puanları Bakımından Farklılık Gösteren Meslek Alanlarının Sıra Ortalamaları .....	68
Tablo 51. Öğrencilerin Temel Tasarım Dersi Performans Puanları Bakımından Temel Tasarım Dersinin Alan Ortak/Dal Dersi Olmasına Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Mann Whitney Testi Sonuçları .....	68
Tablo 52. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığa, Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkısına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı .....	69
Tablo 53. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkısı Bakımından İBBS-1'e Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları .....	70
Tablo 54. Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkısı Bakımından İBBS-1'e Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığı .....	71

Tablo 55. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına ve Mesleki Derslerine/ Alana Katkısı Bakımından Cinsiyete ve Öğrenim Durumuna Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler, Mann Whitney ve Kruskal Wallis Testleri Sonuçları .....	72
Tablo 56. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkısı Bakımından Hizmet Süresine Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları .....	73
Tablo 57. Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkılarının Öğretmenlerin Hizmet Süresine Göre Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	74
Tablo 58. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkısı Bakımından Meslek Alanlarına Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları .....	75
Tablo 59. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğretmen Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkılarının Meslek Alanlarına Göre Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Farklılık Gösteren Meslek Alanları.....	76
Tablo 60. Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Öğretmen Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkısı Bakımından Farklılık Gösteren Meslek Alanlarının Sıra Ortalamaları .....	77
Tablo 61. Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkılarının Meslek Alanlarına Göre Farklılığına İlişkin Kruskal Wallis Testi Sonuçları .....	78
Tablo 62. Kruskal Wallis Testi Sonrası Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkısı Bakımından Meslek Alanlarına Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Farklılık Gösteren Meslek Alanları.....	79
Tablo 63. Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Öğretmen Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkısı Bakımından Farklılık Gösteren Meslek Alanlarının Sıra Ortalamaları .....	80
Tablo 64. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkılarının Temel Tasarım Dersinin Alan Ortak/Dal Dersi Olma Durumuna Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Mann Whitney Testi Sonuçları .....	80
Tablo 65. Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkısı Bakımından Temel Tasarım Dersinin Alan Ortak/Dal Dersi Olma Durumuna Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Mann Whitney Testi Sonuçları....	81
Tablo 66. Temel Tasarım Dersinin Mezuniyet Sonrası Öğrencinin Tasarım Yapabilme Bilgi ve Becerisine Katkısına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı .....	81
Tablo 67. Temel Tasarım Dersinin Mezuniyet Sonrası Öğrencinin Tasarım Yapabilme Bilgi ve Becerisine Katkı Sağlayacağını Düşünen Öğretmenlerin Nedenlerinin Dağılımı .....	82
Tablo 68. Temel Tasarım Dersinin Etkililiğini Artırmak İçin Yapılması Gerekenlere İlişkin Öğretmen Görüş ve Önerileri.....	83
Tablo 69. İşverenlerin İllere Göre Dağılımı .....	85
Tablo 70. İşverenlerin Faaliyet Alanlarına Göre Dağılımı .....	86
Tablo 71. Öğrencilerin Tasarım Konusundaki Bilgi ve Becerilerine İlişkin İşveren Görüşlerinin Dağılımı .....	90
Tablo 72. Öğrencilerin İşyeri Tasarım Performans Puanının İBBS-1'göre Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	91

Tablo 73. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğrencilerin İşyerindeki Tasarım Performans Puanının İBBS-1'e Göre İşveren Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Farklılık Gösteren Bölgeler.....	92
Tablo 74. Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında İşveren Görüşlerine Göre Öğrencilerin İşyerindeki Tasarım Performans Puanı Bakımından Farklılık Gösteren Bölgelerin Frekans ve Sıra Ortalamaları.....	93
Tablo 75. Öğrencilerin İşyerindeki Tasarım Performans Puanının Faaliyet Alanlarına Göre İşveren Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	94
Tablo 76. İşletme Ölçeğine Göre Öğrencilerin İşyerindeki Tasarım Performans Puanının Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları .....	95
Tablo 77. Kruskal Wallis Testi Sonrası İşveren Görüşlerine Göre Öğrencilerin İşyerindeki Tasarım Performans Puanının İşletme Türlerine Göre Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Farklılık Gösteren Bölgeler .....	96
Tablo 78. Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında İşveren Görüşlerine Göre Öğrencilerin İşyerindeki Tasarım Performans Puanı Bakımından Farklılık Gösteren İşletme Türlerinin Frekans ve Sıra Ortalamaları.....	96
Tablo 79. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okul/Kurumlarının Sektörün İhtiyacına Uygun Tasarım Yapabilecek Yetkinliğe Sahip Meslek Elemanı Yetiştirmesine İlişkin İşveren Görüşlerinin Dağılımı .....	97
Tablo 80. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okul/Kurumlarının Sektörün İhtiyacına Uygun Tasarım Yapabilecek Yetkinliğe Sahip Meslek Elemanı Yetiştirmesine İlişkin Nedenlerine Göre İşverenlerin Dağılımı .....	98
Tablo 81. Tasarım Konusunda Bilgi ve Beceriye Sahip Eleman Çalıştırmanın Önemine İlişkin İşveren Görüşlerinin Dağılımı .....	99
Tablo 82. Tasarım Konusunda Bilgi ve Beceriye Sahip Eleman Çalıştırmanın Önemine İlişkin İşveren Nedenlerinin Dağılımı.....	99
Tablo 83. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okullarında Verilen Tasarım Eğitimine İlişkin İşveren Görüşlerinin Dağılımı .....	100
Tablo 84. Öğrenci Tasarım Performans Puanı Bakımından Öğrenci, Öğretmen ve İşveren Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	101
Tablo 85. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğrenci, Öğretmen ve İşverenlere Göre Öğrencilerin Tasarım Performans Puanının Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları .....	102
Tablo 86. Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Öğrenci, Öğretmen Ve İşverenlere Göre Öğrencilerin Tasarım Performans Puanı Bakımından Farklılık Gösteren Görüşlerin Frekans ve Sıra Ortalamaları.....	103
Tablo 87. Temel Tasarım Dersinin Yaratıcılığı Geliştirdiği Konusunda Öğrenci ile Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları.....	103
Tablo 88. Temel Tasarım Dersinde Kazanılan Bilgi ve Becerilerin Diğer Mesleki Derslere/Alana Katkısı Bakımından Öğrenci ile Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Mann Whitney Testi Sonuçları.....	104

## GRAFİKLERİN LİSTESİ

Grafik 1. Öğrencilerin İBBS-1'e Göre Dağılımı .....	21
Grafik 2. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğrenci Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersi Performans Puanlarının Bölgelere Göre Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları .....	28
Grafik 3. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğrenci Görüşlerine Göre Öğrencilerin Temel Tasarım Dersi Performans Puanlarının Meslek Alanlarına Göre Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları .....	33
Grafik 4. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğrenci Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkılarının Bölgelere Göre Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları .....	40
Grafik 5. Kruskal Wallis Testi Sonrası Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkısı Bakımından Meslek Alanlarına Göre Öğrenci Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları.....	44
Grafik 6. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğrenci Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkılarının Meslek Alanlarına Göre Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları	47
Grafik 7. Öğretmenlerin İBBS-1'e Göre Dağılımı.....	55
Grafik 8. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı .....	57
Grafik 9. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Öğrencilerin Temel Tasarım Dersi Performans Puanlarının Meslek Alanlarına Göre Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları .....	67
Grafik 10. Kruskal Wallis Testi Sonrası Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkısı Bakımından Meslek Alanlarına Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları.....	76
Grafik 11. Kruskal Wallis Testi Sonrası Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkısı Bakımından Meslek Alanlarına Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları .....	79
Grafik 12. İşverenlerin İBBS-1'e Göre Dağılımı .....	86
Grafik 13. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğrencilerin İşyerindeki Tasarım Performans Puanının İBBS-1'e Göre İşveren Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları .....	92
Grafik 14. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğrencilerin İşyerindeki Tasarım Performans Puanının İşletme Ölçeğine Göre İşveren Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları .....	95
Grafik 15. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğrenci, Öğretmen ve İşverenlere Göre Öğrencilerin Tasarım Performans Puanlarının Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları .....	102

## KISALTMALAR

İBBS	İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması -The Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS)
İBBS-1	“Düzey 1” İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
MEBBİS	Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri
MTEGM	Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü
SPSS	Statistical Package for Social Science (Sosyal Bilimler için İstatistik Paketi)
TESK	Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu
TMMOB	Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TPE	Türk Patent Enstitüsü
TTKB	Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı
YÖK	Yüksek Öğretim Kurulu

## SİMGELER

N	Evren sayısı
n	Örneklem sayısı
f	Frekans sayısı
%	Yüzdeler
$\bar{X}$	Örneklem ortalaması
s	Örneklemin standart sapması
H	Kruskal Wallis Test İstatistiği
U	Mann Whitney Test İstatistiği
p	Anlamlılık değeri





## SUNUŞ

Ortaöğretim düzeyinde verilen mesleki ve teknik eğitimin planlanması, uygulanması ve geliştirilmesinden sorumlu olan Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, Türkiye'mizin genç nüfusunu avantaja çevirmek, gençlerimize ülkemizin gelecek vizyonuna uygun şekilde bilgi ve beceri kazandırarak onları hayata en iyi şekilde hazırlamak için çalışmalarını sürdürmektedir.

Bakanlık olarak mesleki ve teknik eğitim ile ilgili çalışmalarda paydaşlarımız olan resmi ve özel kurum ve kuruluşları, sektör temsilcileri, işverenler ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliğine büyük önem veriyoruz.

Bu kapsamda, Türk Tasarım Danışma Konseyi tarafından hazırlanan Tasarım Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2014-2016) kapsamında yer alan ve Bakanlığımız uhdesinde olan mesleki ve teknik ortaöğretimde tasarım derslerinin etkinliğinin artırılması hedefine ulaşılması amacıyla mesleki ve teknik ortaöğretim okul ve kurumlarında okutulan temel tasarım dersine ilişkin etki analizi raporu hazırlanmış bulunmaktadır.

Tasarım konusunun tüm meslekler için kritik bir öneme haiz olduğu kuşkusuzdur. Bu bakımdan hazırlanan Raporun, tasarım eğitiminin niteliğinin yanı sıra mesleki ve teknik eğitimde kalite ve verimliliğin artırılmasına katkı sağlamasını diler, Raporun hazırlanmasında emeği geçen mesai arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Osman Nuri GÜLAY

Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürü





## ÖNSÖZ

Millî Eğitim Bakanlığı olarak mesleki ve teknik ortaöğretim seviyesinde bugün itibariyle 53 meslek alanına ait 205 dalda mesleki ve teknik eğitim hizmeti sunmaktayız.

Mesleki ve teknik eğitimde amacımız öğrencilerimizi bir taraftan hayata ve bir üst öğrenime hazırlarken bir taraftan da özgüveni yüksek, girişimciliği benimsemiş, ulusal ve uluslararası iş piyasalarının aradığı nitelikte mesleki bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarını kazanmış; iş ahlakı, iş sağlığı ve güvenliği kültürünü meslek yaşamının en önemli prensibi haline getirmiş bireyler olarak yetiştirmelerini sağlamaktır.

Ulusal ve uluslararası ölçekte kıyasıya rekabetin yaşandığı, firmaların adeta var olma mücadelesi verdiği günümüz dünyasında, her alanda faaliyet gösteren sanayi ve ticaret kuruluşlarının uzun yıllar ayakta kalabilmeleri ve katma değeri yüksek mal ve hizmet üretebilmeleri için tüketicinin beklentilerini ve hatta daha fazlasını en ekonomik koşullarda karşılamaları gerekmektedir.

Bu noktada firmaları rakiplerinin bir adım önüne geçirecek avantajlı hale getiren en önemli unsurlar ise markalaşma, tanıtım ve ürünün tasarımı olarak karşımıza çıkmaktadır. Öyle ki bazen müşteriler, aynı teknik yeterliklere sahip iki ürün arasında tercih yapacağı zaman ürünlerden tasarımı daha iyi olanı tercih etmektedirler.

Bu itibarla, birçok sektör ve meslek için hayati bir öneme sahip olan “tasarım” konusu, mesleki ve teknik eğitim programlarında yer alan ve öğrencilere kazandırılacak önemli mesleki bilgi ve beceriler arasında bulunmaktadır.

Ortaöğretim seviyesinde eğitimi yapılan 53 meslek alanından 27’sinde bir şekilde tasarım eğitimi yapılmakta; bu programların yapısında tasarım ile ilgili ders, modül veya tasarım ile ilgili bilgi ve becerilere ait kazanımlar yer almaktadır. Mesleki ve teknik öğretim programlarından 14’ünde ise öğrencilere tasarım ile ilgili temel yeterliklerin kazandırıldığı Temel Tasarım dersi bulunmaktadır.

Tasarımın ekonomik faaliyetler açısından taşıdığı önem dolayısı ile eğitimine de özel bir önem verilmesi gerektiği açıktır.

Mesleki ve teknik eğitim sürecinde önemli bir yere sahip olan tasarım eğitimlerinin, sektörün talepleri doğrultusunda, iş piyasası ihtiyacına uygun şekilde planlanması ve uygulanması için öğretim programlarının ve materyallerinin ve ders kitaplarının/modüllerin sektörle ve ilgili taraflarla işbirliği içerisinde geliştirilmesi önem arz etmektedir.

Bilindiği üzere, Ülkemizde tasarım alanındaki faaliyetlerin insana ve çevreye duyarlı, katma değeri yüksek ve tasarımcıların dünya ile rekabet edebilir duruma gelmesini sağlamayı amaçlayan ve Türk Tasarım Danışma Konseyi öncülüğünde kamu ve özel sektör temsilcileri, sivil toplum kuruluşları, akademisyenler, tasarımcılar ve ilgili paydaşların katılımıyla hazırlanan Tasarım Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2014-2016) ülkemizde tasarım konusunda oluşturulan ilk kapsamlı strateji belgesi ve eylem planı olma özelliğini taşımaktadır.

Eylem Planınının 3 no’lu hedefine ait 7 no’lu faaliyetinden (mesleki ortaöğretimde tasarım derslerinin etkinliğinin artırılması) sorumlu kuruluş olarak Bakanlığımız (Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü) belirlenmiştir.

Söz konusu faaliyet kapsamında hazırlanan “Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okul/Kurumlarında Okutulan Temel Tasarım Dersi Etki Analizi Raporu”, Türkiye genelinde temel

tasarım dersini okuyan öğrencilere, bu dersi okutan öğretmenlere ve araştırma kapsamındaki 14 meslek alanında faaliyet gösterip beceri eğitimi/staj için öğrenci kabul eden sektör temsilcilerine (işverenlere) uygulanmış 3 farklı anket sonucunda elde edilen bulgulara dayanılarak hazırlanmıştır.

Birçok açıdan alanında ilk olma özelliği taşıyan bu çalışmanın, tasarım ve tasarım eğitimi konusuna ilgi duyan tüm kişi ve kuruluşlara, Bakanlığımızın öğretim programı ve materyali geliştirme çalışmalarına katkı sağlamasını temenni ederim.

Araştırma için uygulanan anketleri cevaplandırarak araştırmaya katkı sağlayan tüm öğrencilerimize, öğretmenlerimize ve işverenlerimize teşekkür eder çalışmalarında başarılar dilerim.

Araştırmanın yapılmasında ve Raporun hazırlanmasında emeği geçen mesai arkadaşlarıma da ayrıca teşekkür ederim.

Yusuf ÇİDEM

Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü

İzleme ve Değerlendirme Daire Başkanı

# BÖLÜM 1: GİRİŞ

## 1.1. Çalışmanın Amacı

Türk Tasarım Danışma Konseyi bünyesinde; ülkemizde tasarım alanında faaliyet gösteren ve tasarım stratejisi oluşturma çalışmalarına katkı sağlayan kamu ve özel sektör temsilcileri, sivil toplum kuruluşları, akademisyenler, tasarımcılar ve ilgili paydaşların katılımıyla 28 Ocak 2010 tarihinde gerçekleştirilen çalıştay ile Tasarım Strateji Belgesi ve Eylem Planı oluşturma çalışmaları başlatılmıştır. Çalıştayda tüm katılımcıların ortak görüşü doğrultusunda genel amaç; *“İnsana ve çevreye duyarlı, katma değeri yüksek tasarımların yaratılmasını ve korunmasını, ülkemiz tasarım ve tasarımcılarının sürdürülebilir bir şekilde dünya ile rekabet edebilir hale getirilmesini ve “Türk Tasarımı” kimliğinin tanınmasını ve yerleşmesini sağlamak amacıyla gerekli idari, yasal ve teknik alt yapıyı geliştirmek.”* şeklinde belirtilmiştir. Söz konusu Strateji Belgesi ve Eylem Planının temelinin oluşturduğu bu genel amacın belirlenmesiyle ülkemizin tasarım alanındaki güçlü ve zayıf yönleri ile öneriler her bir katılımcıdan sağlanan katkıyla analiz edilmiş ve daha sonra genel amaca ulaşmada kullanılacak müdahale alanları, hedefler, faaliyetler ve performans göstergeleri grup çalışmasıyla belirlenmiştir.

Ülkemizin tasarım alanındaki güçlü yönleri; (1) genç nüfus ve insan kaynağı potansiyeli, (2) yaratıcılık potansiyeli, (3) girişimcilik ve (4) tarihi ve kültürel zenginlik alanlarında yoğunlaşmaktadır. Zayıf yönleri ise; (1) bilinç eksikliği, (2) eğitim sorunları ve tasarım kültürü eksikliği, (3) teşvik ve finansman sorunları, (4) politika ve planlama eksikliği, (5) işbirliği ve koordinasyon alanındaki sorunlar, (6) tanıtım eksikliği ve (7) mevzuat sorunları ana başlıkları altında toplanmaktadır.

Strateji Belgesi çalışması kapsamında belirlenen zayıf yönlerin güçlendirilmesi için katılımcılar tarafından çözüm önerileri sunulmuş ve bu öneriler ana başlıklar itibariyle Strateji Belgesi kapsamında detaylı olarak sunulmuştur. Belirli başlıklar altında belirlenen problem alanlarına göre, (1) mevzuat, (2) teşvik ve finansman, (3) eğitim ve kültür, (4) işbirliği ve koordinasyon, (5) bilinçlendirme ve tanıtım konularında gruplar oluşturulmuş ve katılımcıların kendi istekleri ve çalıştığı alanlar doğrultusunda bu gruplara katılım sağlamaları sayesinde grup çalışmaları yürütülmüştür. Çalışma grupları genel amaca ulaşmak için her bir

problem alanına ilişkin olarak aşağıda yer alan beş hedef belirlemiştir (Tasarım Strateji Belgesi ve Eylem Planı, 2014-2016).

1. Tasarımla ilgili mevzuatı, tasarımcıların ve iş dünyasının ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde uluslararası standartlara uyumlu hale getirmek ve uygulamaları etkinleştirmek,
2. Tasarım ile ilgili destekleri çeşitlendirmek ve bu desteklerin etkinliğini arttırmak,
3. Tasarım duyarlılığını eğitimin bütün aşamalarına yaymak ve insana ve çevreye duyarlı, katma değeri yüksek tasarımlar yapabilecek yetkinlikte tasarımcılar yetiştirmek,
4. Tasarımla ilgili sanayici, eğitimci, meslek örgütü ve kamu kuruluşu gibi farklı aktörler arasında iletişim ve işbirliğini güçlendirmek,
5. Toplumda ve sanayide tasarım farkındalığını arttırmak.

Bu hedeflerden Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü (MTEGM) sorumluluğunda olan üçüncü hedef ve bu hedefte yer alan yedinci faaliyete ilişkin bilgiler Tablo 1’de yer almaktadır:

**Tablo 1. Tasarım Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2014-2016)’da Milli Eğitim Bakanlığının Sorumlu Olduğu Hedef 3 ve Faaliyet 7’ye İlişkin Bilgiler**

<b>HEDEF-3</b>		Tasarım duyarlılığını eğitimin bütün aşamalarına yaymak ve insana ve çevreye duyarlı, katma değeri yüksek tasarımlar yapabilecek yetkinlikte tasarımcılar yetiştirmek				
<b>Faaliyet No</b>	<b>Faaliyetin Tanımı</b>	<b>Sorumlu Kuruluş</b>	<b>İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar</b>	<b>Süre</b>	<b>Yapılacak İşler</b>	<b>Performans Göstergeleri</b>
<b>7</b>	Mesleki ortaöğretimde tasarım derslerinin etkinliğinin artırılması	Milli Eğitim Bakanlığı (MTEGM)	YÖK, TPE, TOBB, TESK, TMMOB, İlgili Meslek Kuruluşları	2015 Sonu	Etki Analizi Raporu hazırlanacaktır.	Etki Analizi Raporu

Söz konusu faaliyetin performans göstergesi olan etki analizi raporunun hazırlanabilmesi amacıyla mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarında okutulan temel

tasarım dersinin etkililiğinin artırılması için öğrenci, öğretmen ve işverenler nezdinde bir araştırma gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın genel amacı; Tasarım Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2014-2016)'da yer alan ve Genel Müdürlüğümüz sorumluluğunda bulunan hedef 3: "*Tasarım duyarlılığını eğitimin bütün aşamalarına yaymak ve insana ve çevreye duyarlı, katma değeri yüksek tasarımlar yapabilecek yetkinlikte tasarımcılar yetiştirmek*" doğrultusunda gerçekleştirilecek olan faaliyet 7: "*Mesleki ortaöğretimde tasarım derslerinin etkinliğinin artırılması*" kapsamında resmi mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarında okutulan temel tasarım dersinin etkililiğine ilişkin etki analizi raporu hazırlamaktır.

Yukarıdaki genel amaç doğrultusunda aşağıdaki özel amaçlara ulaşılmaya çalışılmıştır:

- Temel tasarım dersinin kazanımlarının gerçekleşme düzeyine, öğrencilerin yaratıcılığına, diğer mesleki derslerine/alanına ve mezuniyet sonrası iş hayatına etkisine ve temel tasarım dersinin etkililiğini artırmak için yapılması gerekenlere ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?
- "Düzyey 1" İstatistiksel Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS-1), cinsiyet, sınıf düzeyi, meslek alanları ve temel tasarım dersinin alan ortak ya da dal dersi olma durumu değişkenlerine göre temel tasarım dersinin kazanımlarının gerçekleşme düzeyi, öğrencilerin yaratıcılığına ve diğer mesleki derslerine/alanına etkisi açısından öğrenci görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Temel tasarım dersinin kazanımlarının gerçekleşme düzeyine, öğrencilerin yaratıcılığına, diğer mesleki derslerine/alanına ve mezuniyet sonrası iş hayatına etkisine ve temel tasarım dersinin etkililiğini artırmak için yapılması gerekenlere ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
- İBBS-1, cinsiyet, öğrenim durumu, hizmet süresi, meslek alanları ve temel tasarım dersinin alan ortak ya da dal dersi olma durumu değişkenlerine göre temel tasarım dersinin kazanımlarının gerçekleşme düzeyi, öğrencilerin yaratıcılığına ve diğer mesleki derslerine/alanına etkisi açısından öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Beceri eğitimi/staj yapan öğrencilerin tasarım konusundaki bilgi ve becerilerine, mesleki ve teknik ortaöğretimin tasarım konusunda sektöre katkısına, tasarım bilgi ve

becerisine sahip eleman çalıştırmanın önemine ve mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında verilen tasarım eğitimine ilişkin işveren görüşleri nelerdir?

- İBBS-1, faaliyet alanları ve işyeri ölçeği değişkenlerine göre beceri eğitimi/staj yapan öğrencilerin tasarım konusundaki bilgi ve becerileri açısından işveren görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Öğrencilerin tasarım performansına ilişkin öğrenci, öğretmen ve işveren görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Temel tasarım dersinin yaratıcılığa katkısına ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Temel tasarım dersinde kazanılan bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkısına ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

## 1.2. Çalışmanın Kapsamı

Çalışma; resmi mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarında toplam 14 meslek alanında okutulan temel tasarım dersi ile ilgili olarak;

- Dersin amaçları ve yeterlikleri;
- Dersi 10, 11 ya da 12. sınıfta okumuş ve 2015-2016 eğitim-öğretim yılında 11 ve 12. sınıfta olan öğrencilerin görüşleri;
- Dersi okutan öğretmenlerin görüşleri,
- Dersin yer aldığı toplam 14 meslek alanında faaliyet gösteren ve beceri eğitimi/staj için öğrenci kabul eden işverenlerin görüşleri

ile sınırlıdır.

Bu çalışma, beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümü oluşturan giriş kısmında çalışmanın amacı, önemi, yöntemi ve kapsamı hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde, çalışmayla ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılan çalışmalara yer verilmiştir. Üçüncü bölüm çalışmanın kavramsal çerçevesine ilişkin bilgileri içermektedir. Dördüncü bölümde bulgular ve yorumlar yer alırken beşinci bölümde çalışmanın sonuçlarına ve bu sonuçlara dayanılarak oluşturulan önerilere yer verilmiştir.

### **1.3. Çalışmanın Önemi**

Bu çalışma, resmi mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarında okutulmakta olan temel tasarım dersinin kazanımlarının gerçekleşme düzeyini ve temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığına, diğer mesleki derslerine/alanına ve mezuniyet sonrası iş hayatına etkisini ortaya koymaktadır. Araştırma ile elde edilen bulguların ortaöğretim düzeyinde okutulan tasarım derslerinin öğretim programlarının geliştirilmesine önemli katkılar sağlayacağı ve böylece tasarım eğitiminin etkililiğini artıracığı düşünülmektedir. Araştırma; öğretmenlerin ve yetkililerin yararlanabilecekleri verileri oluşturması, mesleki ve teknik eğitimde bu alanda daha önce böyle bir çalışma yapılmamış olması nedeniyle kendi alanına getireceği yenilik ve sağlayacağı katkı bakımından önemli görülmektedir.

### **1.4. Çalışmanın Yöntemi**

Mesleki ve teknik ortaöğretimde temel tasarım derslerinin etkililiğinin artırılmasına yönelik öğrenci, öğretmen ile iş yeri beceri eğitimi ve staj uygulamalarında rol oynayan işverenlerin görüşlerinin belirlenmeye çalışıldığı bu araştırma betimsel tarama modelinde yürütülmüştür. Betimsel tarama modelleri, geçmişte ya da günümüzde mevcut olan bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2012). Bu araştırma; mesleki ve teknik ortaöğretimde temel tasarım derslerinin etkililiğinin belirlenmesine ve artırılmasına ilişkin öğrenci, öğretmen ile iş yeri beceri eğitimi ve staj uygulamalarında rol oynayan işverenlerin görüşlerini betimlemeyi amaçlamaktadır.

Araştırmada verileri toplamak için öğrenci, öğretmen ve işveren görüşlerinin alınacağı üç tür anket formu (bkz. EK 4, EK 5 ve EK 6) geliştirilmiştir. Anket geliştirme sürecinde ilgili literatür, tasarım içeriği olan derslerin okutulduğu meslek alanları ve programlar incelenmiştir. Kullanılan anket formlarındaki maddeler; MEB bünyesinde çalışan uzman, alan öğretmenleri ve üniversitelerden alan uzmanları ile işbirliği yapılarak geliştirilmiştir. Bu maddeler, Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı (TTKB) tarafından onaylı temel tasarım dersinin okutulduğu 14 meslek alanına ait çerçeve öğretim programlarında yer alan söz konusu dersin amaçlarını ve kazandırılan yeterlikleri içermektedir. Anketlerde; kişisel bilgilere yönelik sorular, temel tasarım dersiyle kazandırılması amaçlanan bilgi ve becerilere yönelik maddeler ve açık uçlu sorular yer almaktadır. Temel tasarım dersiyle kazandırılması amaçlanan bilgi ve becerilere yönelik maddeler için beşli likert tipi ölçek kullanılmıştır. Ayrıca; öğrenci,

öğretmen ve işveren görüşlerini karşılaştırmak amacıyla, temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığına, diğer mesleki derslerine/alanına ve mezuniyet sonrası iş hayatına katkısına ilişkin görüşler ölçek maddeleri ve açık uçlu sorularla elde edilmiştir.

Araştırmanın evrenini;

- Resmi mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarında toplam 14 meslek alanında okutulan temel tasarım dersini 10, 11 ya da 12. sınıfta okumuş ve 2015-2016 eğitim-öğretim yılında 11. ve 12. sınıfta öğrenim gören öğrenciler,
- Resmi mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarında toplam 14 meslek alanında okutulan temel tasarım dersini okutan öğretmenler,
- Resmi mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarında temel tasarım dersinin okutulduğu 14 meslek alanında faaliyet gösteren ve beceri eğitimi/staj için öğrenci kabul eden işverenler

oluşturmuştur.

Araştırmanın evreninde yer alan tüm öğretmen ve öğrencilerin araştırmaya dâhil edilmesi planlandığı için örneklem seçimi yapılmamış, anketler evrenin tamamında uygulanmıştır. Öğrencilerin beceri eğitimi/staj yaptıkları işletmelerdeki işverenlere, koordinatör öğretmenler ve okul yöneticileri aracılığıyla ulaşılmıştır.

Anketler, elektronik ortamda MEB Bilişim Sistemleri (MEBBİS) modülleri arasında yer alan MEB Anket Programı (anket.meb.gov.tr) ve arama motorları bünyesinde yer alan elektronik anket sistemi üzerinden doldurulmuştur. Öğrencilerin, öğretmenlerin ve işverenlerin anket formlarındaki bütün soruları doğru ve içtenlikle cevapladıkları varsayılmıştır. Üç tür ankete ilişkin frekans ve yüzdeler Tablo 2’de yer almaktadır:

**Tablo 2. Anketlere İlişkin Frekans ve Yüzdeler**

Anket Türü	Cevaplayanlar		Geçerli		Geçersiz	
	f	%	f	%	f	%
Öğrenci	4228	73,6	4018	74	210	66,5
Öğretmen	553	9,6	447	8,2	106	33,5
İşveren	962	16,8	962	17,8	0	0
<b>Toplam</b>	<b>5743</b>	<b>% 100</b>	<b>5427</b>	<b>% 100</b>	<b>316</b>	<b>% 100</b>



Tablo 2 incelendiğinde üç anketi cevaplayanların sayısı 5.743'tür. Bunların 5.427'si geçerli sayılırken 316'sı geçersiz sayılmıştır. Geçerli sayılan anketlerin 4.018'i (%74), öğrencilere, 447'si (%8,2) öğretmenlere ve 962'si (%17,8) işverenlere yönelik anketlerdir. Geçersiz sayılan anketlerin 210'u (%66,5) öğrencilere ve 106'sı (%33,5) öğretmenlere yönelik anketlerdir. Meslek alanlarına göre araştırmanın evren ve anketi geçerli sayılan öğrenci ve öğretmen sayıları Tablo 3'te yer almaktadır.

**Tablo 3. Meslek Alanlarına Göre Araştırmanın Evren ve Anketi Geçerli Sayılan Öğrenci ve Öğretmen Sayıları**

MESLEK ALANI	ÖĞRENCİ		ÖĞRETMEN	
	N	n	N	n
Aile ve Tüketici Hizmetleri	30	0	3	0
Ayakkabı ve Saracıye Teknolojisi	154	9	4	2
El Sanatları Teknolojisi	3645	478	74	73
Giyim Üretim Teknolojisi	2595	330	108	36
Grafik ve Fotoğraf	13853	1757	421	188
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	8370	1013	225	65
Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri	80	0	0	0
Kuyumculuk Teknolojisi	835	59	22	10
Matbaa Teknolojisi	512	8	20	8
Radyo-Televizyon	270	72	5	4
Sanat ve Tasarım	1334	142	61	30
Seramik ve Cam Teknolojisi	609	99	16	12
Tasarım Teknolojileri	100	20	4	2
Tekstil Teknolojisi	1161	31	35	17
<b>TOPLAM</b>	<b>33548*</b>	<b>4018</b>	<b>998**</b>	<b>447</b>
*Örneklem sayısı 380 ve daha fazlası olmalı.				
**Örneklem sayısı 278 ve daha fazlası olmalı.				

Kaynak: *Temel Tasarım dersinin okutulduğu meslek alanlarına ilişkin veri 08/10/2015 tarihli ve 59917357-602-E.10054268 sayılı resmi yazı ile MTEGM Programlar ve Öğretim Materyalleri Daire Başkanlığından alınmıştır. Evren sayısına ilişkin veriler 23/12/2015 tarihli ve 49614598/42/13264024 sayılı resmi yazı ile MEB Strateji Geliştirme Başkanlığından alınmıştır.*

Tablo 3 incelendiğinde, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Türkiye'de resmi mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarında temel tasarım dersini 10, 11 ya da 12. sınıfta okumuş ya da okumakta olan 33.548 11 ve 12. sınıf öğrencisi vardır. Araştırmaya yönelik hazırlanan öğrenci anket formunu cevaplandıran ve anketi geçerli sayılan öğrencilerin sayısı 4.018'dir. 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Türkiye'de resmi mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarında temel tasarım dersini okutan öğretmen sayısı 998'dir. Araştırmaya yönelik

hazırlanan öğretmen anket formunu cevaplandıran ve anketi geçerli sayılan öğretmenlerin sayısı 447'dir. Türkiye genelinde elektronik ortamda yapılan anketlerden evreni temsil edecek kadar veri elde edilmiştir. Ancak aile ve tüketici hizmetleri ve halkla ilişkiler ve organizasyon hizmetleri meslek alanlarından anketleri cevaplandıran öğrenci ve öğretmen olmadığı için analizler 12 meslek alanı üzerinden yapılmıştır. Araştırmaya katılan işverenlerin faaliyet alanlarına göre sayıları "Bölüm 4: Bulgu ve Yorumlar" başlığı altında verilmiştir.

Araştırmada anket yoluyla elde edilen verilerin araştırmanın amacı ve alt amaçlarına ilişkin olarak neleri söylediği ya da hangi sonuçlara götürdüğünü ortaya koymak üzere, nicel analiz yöntemleri ve açık uçlu sorular için nitel analiz yöntemleri kullanılmıştır. Üç tür anket yoluyla elde edilen veriler; ilk olarak kendi içinde, daha sonra karşılaştırmalı olarak tanımlayıcı ve çıkarımsal istatistiksel yöntemler kullanılarak SPSS programında analiz edilmiş ve yorumlanmıştır.

## BÖLÜM 2: YURT İÇİ VE YURT DIŞI ÖRNEKLER/ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde temel tasarım eğitimi üzerine yapılan belli başlı yurt içi ve yurt dışı örneklere/araştırmalara yer verilmiştir:

### 2.1. Yurt İçi Örnekler/Araştırmalar

**Polat (2009)** tarafından yapılan doktora tezi çalışmasında temel tasarım dersinde, konuların işlenmesinde web destekli öğretim yönteminin uygulanması için hazırlanmış etkinliklerin; öğrencilerin bilgi, beceri ve uygulama başarılarını arttırdığı, öğrenilenlerin kalıcılığına olumlu katkıda bulunduğu, uygulanan yöntem ve ders hakkındaki görüşlerinin ise olumlu olduğu görülmüştür. Ancak, çalışmada web destekli öğretim yönteminin öğrencilerin derse yönelik tutumlarına anlamlı bir etkisinin olmadığı anlaşılmıştır.

**Kalyoncu (2000)** tarafından yapılan yüksek lisans tez çalışmasında; sanat eğitimi veren kurumlara değişik çevrelerden gelen öğrencilerin gerekli alt yapının olmamasından dolayı yükseköğrenim kurumlarında zorlandığı, temel tasarım konusundaki kaynakların yetersiz sayıda olması, yükseköğretim kurumlarında tek tip temel tasarım eğitiminin uygulanması gerektiği, temel tasarım dersini veren öğretim elemanlarının kendilerini geliştirmedikleri, çağa ayak uyduramadıkları ve bu dersin önemi ve gerekliliğinin öğrencilere tam olarak kavratılmadığı gibi sonuçlar ortaya çıkmıştır.

**Seylan (2004)** tarafından yapılan sanatta yeterlik tez çalışmasında Türkiye'de ilk ve ortaöğretime sanat eğitimcisi yetiştiren güzel sanatlar eğitimi bölümlerinin akademik programlarındaki temel tasarım dersinin, özel işlevleri ve bunların ne ölçüde yerine getirilebildiği saptanmaya çalışılmıştır. Araştırma ile temel tasarım dersinin sanat eğitimcisi yetiştiren bir akademik programın genel hedefleri doğrultusunda özel işlevlerinin bulunduğu, ders öğretim elemanlarının bu alanla ilgili uzmanlık çalışması yapmadıkları (tez, makale, bildiri, kitap gibi), çoğunlukla resim atölye dersini veren öğretim elemanları oldukları, konu, alan eğitimi bilgisi ve öğrenme-öğretme süreçlerine ilişkin yeterliklerinin ortanın altında bir düzeyde olduğu, eğitim-öğretim ortamının yetersiz düzeyde olduğu, teorik bilgilerin yetersiz verildiği gibi sonuçlar ortaya çıkmıştır.

**Toktaş (2009)** tarafından yapılan doktora tezi çalışmasında mevcut literatürden hareketle temel tasarımın ilke ve elemanları konusunda kavram birliğinin olmadığı, Güzel Sanatlar Fakülteleri ve Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim alanında temel sanat eğitimi/temel tasarım eğitimi yürüten öğretim elemanlarının benzer içeriklerle derslerini yürüttükleri, öğrencilerin öğretim elemanlarına oranla ders süresince verilen teorik bilgileri yetersiz buldukları gibi sonuçlar elde edilmiştir. Ayrıca, çalışmada dersin teorik ve uygulama sürelerinin eşit tutularak uygulamaları karşılayan teorik konuların vurgulanması ve dersin işlenişinde seçilen uygulamaların farklı sanat alanlarının özellikleri dikkate alınarak düzenlenmesi gerektiği önerilmiştir.

**Kocaman (2011)** tarafından yapılan yüksek lisans tez çalışmasında temel tasarım bilgisinin çocuğun yaratıcılığının gelişmesine katkıda bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sanat eğitimi ile kazandırılabilen yaratıcılığın ve çocuk resimlerine etkisinin öneminin anlaşılması sonucu, daha yaratıcı birey yetiştirme yollarının aranması gerektiği vurgulanmıştır.

**Çelik (2014)** tarafından yapılan yüksek lisans tez çalışması ile Gazi Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Grafik Eğitimi bölümü, Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim ve Grafik Tasarımı Bölümleri ve Başkent Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Grafik bölümlerinden seçilen 166 öğrenciden elde edilen veriler ışığında kütüphanelerde temel tasarım eğitimiyle ilgili yerli ve yabancı kaynaklara daha fazla yer verilmesi gerektiği, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun öğretim elemanlarının konuya uygun malzeme seçimi hakkında kendilerini bilgilendirilmediklerini ve derste konuyla ilgili çelişkili bilgiler verdiklerini düşündükleri belirlenmiştir. Sonuç olarak çalışmada temel tasarım eğitimi veren öğretim elemanlarının kendilerini özellikle teknik ve sanatsal açıdan geliştirmeleri gerektiği vurgulanmıştır.

**Aytekin (2008)** tarafından yapılan yüksek lisans tez çalışmasında öğrencilerin eğitim aldıkları kurum, eğitim ve sosyo- demografik özelliklerindeki farklılıkların; alan belirlemede, mesleklere yönelmede ve alan seçiminde etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bakımdan temel tasarım eğitiminde öğretim programlarının bireyselleştirilmesi ve yöneltme hizmetlerinin daha iyi yapılabilmesi için öğrencilerin ilgi alanlarını tanıma yolları ile ilgili daha kapsamlı bir çalışma yapılması gerektiği önerilmektedir.

**Erdoğan Yerli (2007)** tarafından yapılan yüksek lisans tez çalışmasında temel tasarım derslerinde öğrencilerin çalışma ve performanslarının, Grafik Tasarım Anasanat Dalındaki eğitimlerine etkileri belirlenmiş ve grafik tasarım alanında öğrencilerin yetkinliklerini temelden kazanabilmeleri için; temel tasarım eğitimine gereken önemin

verilmesinin ve bu dersin programda daha iyi işlenebilmesinin gerekliliği ortaya konmuştur. Ayrıca, temel tasarım derslerinin teori ve pratik eğitimlerinde birtakım güçlüklerin olduğu ve bunların aşılmasında gereken çözümlerin geliştirilmesi gerektiği saptanmıştır.

**Enhoş (2007)** tarafından yapılan yüksek lisans tez çalışmasında temel tasarım eğitimi içinde yer alan ilke ve öğelerin sanat eğitiminin temelini oluşturduğu ve sanatın her alanında kullanılan vazgeçilmez unsurlar olduğu belirtilmiştir. Çalışmada, bu derse gereken önemin verilmesi gerektiği saptanmış ve temel tasarım derslerinin öğretiminde kişisel birtakım çözümler uygulanması gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca öğrencilerin cinsiyetlerinin ve mezun oldukları liselerin öğretme-öğrenme sürecine ilişkin hiçbir etkisi olmadığı belirlenmiştir. Ayrıca öğretme-öğrenme sürecinde temel tasarım derslerinin ilke ve öğelerinin anlaşılır bir dille anlatılmasının, gelecek nesillere sağlam temelleri olan bir sanat anlayışının aktarılması için gerekli olduğu saptanmıştır.

**Erkan (2006)** tarafından yapılan yüksek lisans tez çalışmasında farklı çalışma yaklaşımlarına sahip üç okulun (Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi) vermiş olduğu temel tasarım eğitimi incelenmiş, bu okulların öğrencileri ile almış oldukları temel tasarım eğitimi üzerine bir anket çalışması yapılmıştır. Çalışmada; öğrencilerin temel tasarım derslerini anlamakta güçlük çektiği, tasarım problemini ortaya koymakta zorlandığı, eğitimine devam eden öğrencilerin ileriki sınıflarda temel tasarım dersinde öğrenmiş olduğu bilgileri kullanmadığı ve bu dersi diğer konular ile ilişkilendirmekte zorlandıkları gibi sonuçlar elde edilmiştir. Çalışmada, bilişimsel tasarımının öğrenme biçimleri temel tasarım derslerine entegre edilerek öğrenciye; sorgulama, sistemli düşünme ve mantıksal çıkarımlarda bulunabilme özelliklerinin kazandırılması gerektiği önerilmiştir.

**Kaymakcan (2006)** tarafından yapılan yüksek lisans tez çalışmasında temel tasarım eğitiminin, sadece sanatçı yetiştirmek amaçlı değil; her kişiyi yaratıcılığa yöneltip onun bilgisel, bilişsel, duyuşsal ve duygusal eğitim ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik bir eğitim türü olduğu vurgulanmıştır.

**Koyuncugil (2001)** tarafından yapılan yüksek lisans tez çalışmasında temel tasarım öğrencilerinin tasarım tercihlerinin oluşmasında, temel tasarım stüdyosundaki sosyal etkileşimin etkisi tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda; öğrencilerin öğretim elemanlarıyla girdikleri sosyal etkileşim ve algılama eğilimlerinden dolayı benzer tercihler oluşturdukları, bunun sonucunda temel tasarım dersinin hedefleriyle çelişkili bir durumun ortaya çıktığı tespit edilmiştir.

**Polat (2001)** tarafından yapılan yüksek lisans tez çalışmasında bilgisayar destekli öğretim ve temel tasarım dersi konularına değinilmiş, bilgisayar destekli temel tasarım dersine ilişkin bir modül hazırlanmıştır. Hazırlanan örnek modül amaç, içerik, yöntem, öğretim, değerlendirme, kullanım kolaylığı ve ekran özellikleri açısından değerlendirilmiştir.

**Erim (1994)** tarafından yapılan yüksek lisans tez çalışmasında temel tasarım içerisindeki yaratıcılığa odaklanılmıştır. Yapılan çalışmada, eğitim aracılığıyla bağımsız düşünebilen, doğru sorular soran, disiplinler arası yanıtlara ve ıraksak düşünmeye yönelen öğrencilerin yaratıcı düşünce ve sorunlara yeni çözüm yolları bulabilme yetisinin, yaratıcı bir tasarım eğitimi ile kazandırılabilceği belirtilmiştir.

## **2.2. Yurt Dışı Örnekler/Araştırmalar**

**Boucharenc (2006, Akt: Toktaş, 2009)** tarafından yayımlanan bir makalede, mimari ve tasarım eğitimi veren 22 ülkede bulunan okullardaki temel tasarım eğitimi incelenmiştir. Boucharenc'e göre temel tasarım pedagojisi, tasarımın esas ilkeleri ile ilgili olarak öğrencilerin bilişsel becerileri ve öğrenme tarzlarını geliştiren deneysel ve yaratıcı metodolojisini destekler. Tasarım elemanları, tamamlayıcı bir tarzda biçim, renk, doku, ışık ve ritmi içermektedir. Ancak çoğunlukla genel tasarım metotlarının eğitim yaklaşımı birbirinden bağımsızdır.

**Watson (1987, Akt: AYTEKİN, 2008)** "2000 Yılında Tasarım Eğitimi: Tasarım Öğretmenlerinin Tanımlanmış Bir Delphi Uygulaması Algıları" adlı araştırmasında, bir Delphi uygulaması kullanarak tasarım öğretmenlerinin algılarına göre ABD'de 2000 yılında temel tasarımın nasıl öğretilceğini sorgulamaktadır. Araştırmanın sonunda, temel tasarıma kesin uygulanacağını tahmin ettikleri konular listelenmiştir. Bunlar: sorunu çözme sürecinin öğretilmesi, görsel düşünme ve yaratıcılık ve bilgisayar grafiğindeki bir ünite olarak belirlenmiştir. Araştırmada, yaratıcı sorun çözme sürecinin ve bilgisayar teknolojisinin etki ve kullanımının artması nedeni ile temel tasarım öğretmenlerinin, temel tasarım dersinin hedeflerini ve etkinliklerini değerlendirme ve gözden geçirme ihtiyacı duyabilecekleri sonucuna varılmıştır.

**Russell'in (1981, Akt: AYTEKİN, 2008)** yapmış olduğu "Devlet Kolejleri ve Üniversiteler için Bir Temel Tasarım Müfredatının Gelişimi" adlı doktora çalışmasında Johnson County Devlet Koleji ve Kansas Üniversitesi öğrencilerine tasarım projesi

uygulamasý ve Torrance yaratıcı düşünme testi uygulamıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre üniversite ve devlet koleji sanat bölümlerinin, temel tasarımı ileri sanat çalışması için gerekli bir temel olarak gördükleri ortaya çıkmıştır.





## **BÖLÜM 3: MESLEKİ VE TEKNİK ORTAÖĞRETİMDE TEMEL TASARIM EĞİTİMİ**

Seylan'a (2005) göre tasarım; düşünmek, bir amaç için yöntem bulmak, yüksek beceri gerektiren veya sanatsal bir konuda yaratmak, bulmak, icat etmek olarak açıklanmaktadır. Tasarım, tüm bu süreçlerin adı olduğu gibi, bunlardan ortaya çıkan; tasarlanmış özgün bir örnek, tasarlanan bir üretim sürecinin görsel sunum planları/projeler veya taslak karalamalar, psikolojide patern olarak tanımlanan zihinde biriktirilen algı kalıpları gibi nesnelleşmiş sonuçların da adıdır.

Tasarım kavramı hayat ile beraber ortaya çıkmış iken temel tasarımın ortaya çıkışı farklı bir sürece dayandırılmaktadır. Temel tasarım, kavram olarak 1919 yılında Walter Gropius tarafından kurulan Bauhaus Okulunda öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini belirli bir noktaya getirmeyi, öğrencilerin kişisel özelliklerini tanımlarına yardımcı olmayı, yargılarını denetlemeyi ve ön yargılarından kurtarılmasını amaçlayan bir disiplin olarak doğmuştur. Temel tasarım dersinin Bauhaus'daki orijinal adı preliminary course yani başlangıç/hazırlık dersi ve basic course yani temel derstir. Türkiye'de de ilk olarak temel sanat eğitimi adı altında verilen bir derstir. Günümüzde temel tasarım eğitimi adı altında verilmektedir (Seylan, 2005).

Temel tasarım dersi öğrencilere üst sınıflarda alacağı dersler ve yapacakları çalışmalar için bir hazırlık eğitimi niteliğindedir. Bu ders ile öğrencilerin, kendilerini ifade etmeleri, yaratıcılıklarını geliştirmeleri, teknolojik gelişmeleri de dikkate alarak yeni formlar oluşturmaları, disiplinler arası ilişkilendirmeler yapmaları ve araştıran, sorgulayan, üreten bireyler olmaları amaçlanır (Yüksel, 1998).

Mesleki ve teknik ortaöğretimde yer alan 53 meslek alanından 27'sinde tasarım içeriği olan dersler (bkz. EK 1) okutulmakta iken bu meslek alanlarının 14'ünde, öğrencilere tasarım ile ilgili temel yeterliklerin kazandırıldığı temel tasarım dersi okutulmaktadır. Temel tasarım dersi, öğrencilere üst sınıflarda alacağı dersler ve yapacakları çalışmalar için bir hazırlık eğitimi niteliğinde olup bu ders ile öğrencilerin yaratıcı güçlerinin geliştirilmesi ve temel çizimleri yapabilmesi amaçlanmaktadır. Böylece bu derste yapılan uygulamalar ile sektörün talep ettiği, tasarım becerisi yüksek meslek elemanları yetiştirilecek ve dolayısıyla üretime ve işletmelerin verimliliğine katkı sağlanacaktır.

Temel tasarım dersinin alan ortak ya da dal dersi olarak okutulduğu meslek alanları Tablo 4'te yer almaktadır.

**Tablo 4. Temel Tasarım Dersinin Alan Ortak/Dal Dersi Olmasına Göre Meslek Alanlarının Sınıflandırılması**

<b>Temel Tasarım Dersinin Alan Ortak Dersi Olarak Okutulduğu Meslek Alanları</b>	<b>Temel Tasarım Dersinin Dal Dersi Olarak Okutulduğu Meslek Alanları</b>
El Sanatları Teknolojisi	Aile ve Tüketici Hizmetleri
Grafik ve Fotoğraf	Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	Giyim Üretim Teknolojisi
Kuyumculuk Teknolojisi	Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri
Sanat ve Tasarım	Matbaa Teknolojisi
Seramik ve Cam Teknolojisi	Radyo-Televizyon
Tasarım Teknolojileri	Tekstil Teknolojisi

Kaynak: 08/10/2015 tarihli ve 59917357-602-E.10054268 sayılı resmi yazı ile Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü Programlar ve Öğretim Materyalleri Daire Başkanlığından alınmıştır.

Tablo 4 incelendiğinde temel tasarım dersinin, 7 meslek alanında alan ortak ve 7 meslek alanında dal dersi olarak okutulduğu görülmektedir. Temel tasarım dersinin okutulduğu meslek alanlarına göre sınıf düzeyleri ve haftalık ders saatleri Tablo 5'te yer almaktadır:

**Tablo 5. Temel Tasarım Dersinin Okutulduğu Meslek Alanları, Sınıf Düzeyleri ve Haftalık Ders Saatleri**

MESLEK ALANLARI	SINIF DÜZEYLERİ			HAFTALIK DERS SAATİ	
				PROGRAM TÜRÜ	
	10. SINIF	11. SINIF	12. SINIF	ANADOLU MESLEK PROGRAMI	ANADOLU TEKNİK PROGRAMI
Aile ve Tüketici Hizmetleri*		√	√		
Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi*		√	√		
El Sanatları Teknolojisi	√			3	3
Giyim Üretim Teknolojisi*		√	√		
Grafik ve Fotoğraf	√			5	4
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	√			3	3
Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri*		√	√		
Kuyumculuk Teknolojisi	√			3	3
Matbaa Teknolojisi*		√	√		
Radyo-Televizyon*		√	√		
Sanat ve Tasarım	√			6	5
Seramik ve Cam Teknolojisi	√			4	3
Tasarım Teknolojileri	√			5	5
Tekstil Teknolojisi*		√	√		

\*Bu meslek alanlarında verilen temel tasarım dersinin haftalık ders saatleri okullar (alan zümre öğretmenleri) tarafından belirlenmektedir.

Kaynak: [www.megep.gov.tr](http://www.megep.gov.tr) adresinden 4 Ocak 2015 tarihinde alınmıştır.

Tablo 5 incelendiğinde, temel tasarım dersinin okutulduğu meslek alanına göre sınıf düzeylerinin değiştiği görülmektedir. Alan ortak dersi olarak okutulan meslek alanlarında 10. sınıfta, dal dersi olarak okutulan meslek alanlarında ise 11 ya da 12. sınıfta okutulmaktadır. Temel tasarım dersinin okutulduğu meslek alanına, alan ortak ya da dal dersi olmasına ve program türüne göre haftalık ders saatleri farklılık göstermektedir. Alan ortak dersi olan meslek alanlarında haftalık en az 3, en çok 6 saat okutulmaktadır. Dal dersi olan meslek alanlarında ise okul (alan zümre öğretmenleri) tarafından belirlenen haftalık ders saati kadar okutulmaktadır. Temel tasarım dersi hakkındaki diğer ayrıntılı bilgiler EK 2'deki ders bilgi formunda yer almaktadır.



## **BÖLÜM 4: BULGU VE YORUMLAR**

Bu bölümde, resmi mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarında 14 meslek alanında okutulan temel tasarım dersini 10, 11, ya da 12. sınıfta okumuş ve 2015-2016 eğitim-öğretim yılında 11. ve 12. sınıfta olan öğrencilere, temel tasarım dersini okutan öğretmenlere, temel tasarım dersinin okutulduğu 14 meslek alanında faaliyet gösteren ve beceri eğitimi/staj için öğrenci kabul eden işverenlere ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Verilerin analizi sırasında Tamamen Katılıyorum (5), Katılıyorum (4), Kararsızım (3), Katılmıyorum (2), Hiç Katılmıyorum (1) şeklinde puanlandırılmıştır. Ayrıca sorulara ilişkin frekans ve yüzdelik sonuçları yorumlanırken üçlü likert ölçek kullanılarak “Tamamen Katılıyorum” ve “Katılıyorum” ifadeleri, “Katılmıyorum” ve “Hiç Katılmıyorum” ifadeleri birlikte ele alınarak yorumlanmıştır.

### **A. ÖĞRENCİ ANKETİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR**

Bu bölümde; öğrencilerin kişisel bilgilerine, temel tasarım dersinin performans ölçütlerine, yaratıcılığa ve diğer mesleki derslere/alana katkısına ilişkin öğrenci görüşlerinden elde edilen bulgular yer almaktadır.

#### **1. Öğrencilerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular**

Bu bölümde; öğrencilerin illere, “Düzey 1” İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırmasına (İBBS-1), cinsiyete, sınıf düzeylerine, meslek alanlarına ve temel tasarım dersinin alan ortak/dal dersi olma durumlarına göre dağılımları yer almaktadır.

##### **1.1.Öğrencilerin İllere Göre Dağılımı**

Tablo 6’da anketi geçerli sayılan 4.018 öğrenciye ilişkin verilerin illere göre dağılımı verilmiştir.

**Tablo 6. Öğrencilerin İllere Göre Dağılımı**

S. No	İLLER	f	%	S. No	İLLER	f	%	S. No	İLLER	f	%
1	Adana	95	2,4	26	Edirne	14	0,3	51	Malatya	12	0,3
2	Adıyaman	51	1,3	27	Erzincan	56	1,4	52	Manisa	130	3,2
3	Afyonkarahisar	7	0,2	28	Erzurum	11	0,3	53	Mardin	32	0,8
4	Ağrı	58	1,4	29	Eskişehir	88	2,2	54	Mersin	64	1,6
5	Aksaray	20	0,5	30	Gaziantep	112	2,8	55	Muğla	29	0,7
6	Amasya	58	1,4	31	Giresun	47	1,2	56	Muş	1	0
7	Ankara	478	11,9	32	Hakkari	16	0,4	57	Nevşehir	24	0,6
8	Antalya	4	0,1	33	Hatay	58	1,4	58	Niğde	14	0,3
9	Ardahan	1	0	34	Iğdır	12	0,3	59	Ordu	166	4,1
10	Artvin	21	0,5	35	Isparta	54	1,3	60	Rize	26	0,6
11	Aydın	76	1,9	36	İstanbul	392	9,8	61	Sakarya	87	2,2
12	Balıkesir	132	3,3	37	İzmir	131	3,3	62	Samsun	70	1,7
13	Bartın	36	0,9	38	Kahramanmaraş	76	1,9	63	Siirt	26	0,6
14	Batman	62	1,5	39	Karabük	29	0,7	64	Sinop	11	0,3
15	Bayburt	12	0,3	40	Karaman	29	0,7	65	Sivas	28	0,7
16	Bilecik	72	1,8	41	Kars	3	0,1	66	Şanlıurfa	33	0,8
17	Bingöl	25	0,6	42	Kastamonu	41	1	67	Tekirdağ	33	0,8
18	Bitlis	2	0	43	Kayseri	70	1,7	68	Tokat	59	1,5
19	Bolu	17	0,4	44	Kırıkkale	38	0,9	69	Trabzon	145	3,6
20	Burdur	19	0,5	45	Kırklareli	30	0,7	70	Tunceli	1	0
21	Bursa	51	1,3	46	Kırşehir	4	0,1	71	Uşak	25	0,6
22	Çankırı	2	0	47	Kilis	2	0	72	Van	20	0,5
23	Çorum	16	0,4	48	Kocaeli	64	1,6	73	Yalova	42	1
24	Denizli	38	0,9	49	Konya	69	1,7	74	Yozgat	26	0,6
25	Diyarbakır	27	0,7	50	Kütahya	85	2,1	75	Zonguldak	3	0,1
<b>TOPLAM</b>		<b>4018</b>									

Tablo 6 incelendiğinde öğrenci anketine 75 ilden katılım sağlanmıştır. Öğrenci anketi sonuçlarına göre toplam 4.018 öğrenciden en fazla katılım 478 (% 11, 9) öğrenci ile Ankara ve 392 (% 9,8) öğrenci ile İstanbul'dan olmuştur. En az katılımın olduğu iller ise sadece birer öğrenci ile Ardahan, Muş ve Tunceli'dir.

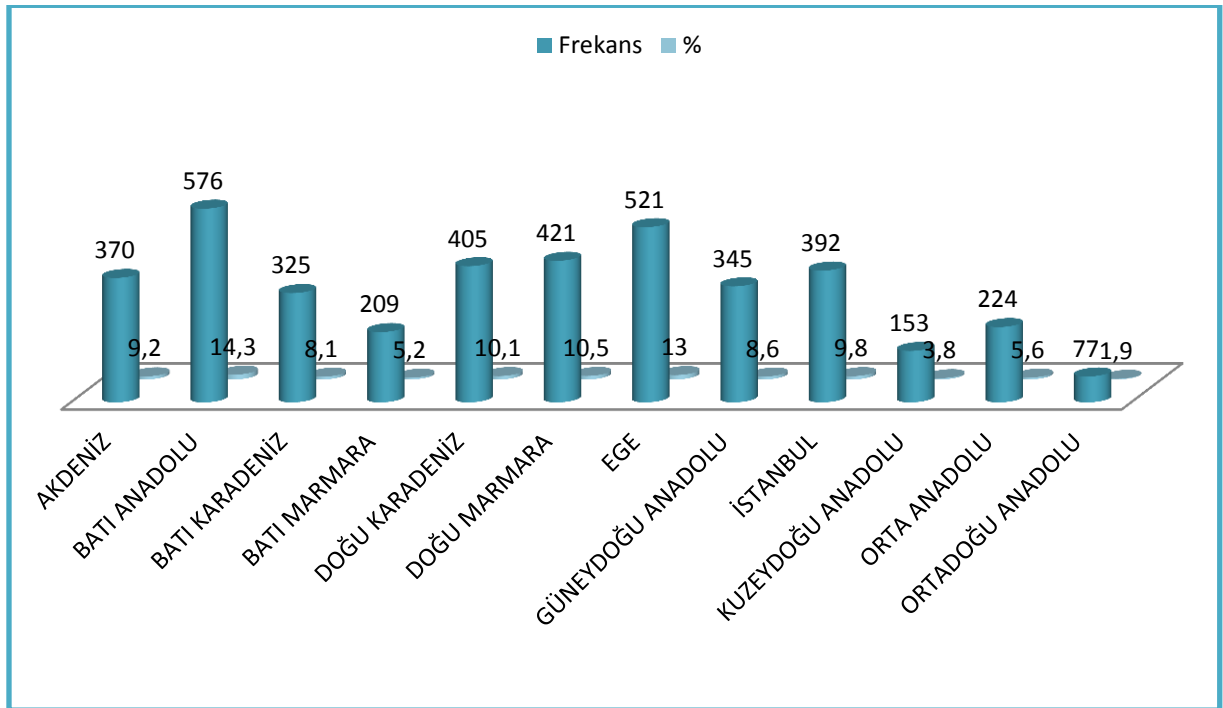
Bazı illerde analiz için yeteri kadar veri olmadığı için İBBS-1'e göre veriler gruplandırılmıştır.

## 1.2.Öğrencilerin İBBS-1'e Göre Dağılımı

Türkiye'de bölgesel istatistiklerin toplanması, geliştirilmesi, bölgelerin sosyoekonomik analizlerinin yapılması, bölgesel politikaların çerçevesinin belirlenmesi ve Avrupa Birliği Bölgesel İstatistik Sistemine uygun karşılaştırılabilir istatistiki veri tabanı oluşturulması amacıyla İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması ( İBBS; The Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS)), 28/08/2002 tarihli ve 2002/4720 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ile yapılmıştır.

İBBS'de iller “Düzy 3” olarak tanımlanmış; ekonomik, sosyal ve coğrafî yönden benzerlik gösteren komşu iller ise bölgesel kalkınma planları ve nüfus büyüklükleri de dikkate alınarak “Düzy 1” ve “Düzy 2” olarak gruplandırılmıştır. Sınıflandırmaya ilişkin liste EK 3'te yer almaktadır.

Bu çalışmada, üç tür anketten elde edilen veriler; Düzy 1 İstatistiki Bölge Birimleri yani İstanbul, Batı Marmara, Ege, Doğu Marmara, Batı Anadolu, Akdeniz, Orta Anadolu, Batı Karadeniz, Doğu Karadeniz, Kuzeydoğu Anadolu, Ortadoğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri olmak üzere toplam 12 bölgeye göre sınıflandırılarak analiz edilmiştir.



Grafik 1. Öğrencilerin İBBS-1'e Göre Dağılımı

Grafik 1 incelendiğinde öğrencilerin 576'sının ( %14,3) Batı Anadolu, 521'inin (%13) Ege ve 77'sinin (% 1,9) Ortadoğu Anadolu Bölgesinden olduğu görülmektedir.

### 1.3.Öğrencilerin Cinsiyet ve Sınıf Düzeylerine Göre Dağılımı

Bu bölümde öğrencilerin cinsiyet ve sınıf düzeylerine göre dağılımları yer almaktadır.

**Tablo 7. Öğrencilerin Cinsiyet ve Sınıf Düzeylerine Göre Dağılımı**

			SINIF DÜZEYLERİ		TOPLAM
			11. Sınıf	12. Sınıf	
CİNSİYET	Erkek	f	151	143	294
		% Cinsiyet	51,4%	48,6%	100,0%
		% Sınıf	8,1%	6,6%	7,3%
		% Toplam	3,8%	3,6%	7,3%
	Kız	f	1704	2020	3724
		% Cinsiyet	45,8%	54,2%	100,0%
		% Sınıf	91,9%	93,4%	92,7%
		% Toplam	42,4%	50,3%	92,7%
TOPLAM	f	1855	2163	4018	
	% Cinsiyet	46,2%	53,8%	100,0%	
	% Sınıf	100,0%	100,0%	100,0%	
	% Toplam	46,2%	53,8%	100,0%	

Tablo 7 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin 3.724'ü (%92,7) kız, 294'ü (%7,3) erkek öğrencidir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 2.163'ü (%53,8) 12. sınıf, 1855'i (%46,2) 11. sınıf öğrencisidir. Erkek öğrencilerin %51,4'ü 11. sınıf öğrencisi iken %48,6'sı 12. sınıf öğrencisidir. 11. sınıf öğrencilerinin %8,1'i erkek iken %91,9'u kız öğrencidir. Toplam öğrencilerin %50,3'ü kız ve 12. sınıf öğrencisidir. Buna göre, araştırmaya katılan öğrenciler içinde kız ve 12. sınıftaki öğrenciler ağırlıklıdır.

### 1.4.Öğrencilerin Meslek Alanlarına Göre Dağılımı

Öğrencilerin meslek alanlarına göre dağılımları Tablo 8'de yer almaktadır.



**Tablo 8. Öğrencilerin Meslek Alanlarına Göre Dağılımı**

<b>MESLEK ALANLARI</b>	<b>f</b>	<b>%</b>
Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi	9	0,2
El Sanatları Teknolojisi	478	11,9
Giyim Üretim Teknolojisi	330	8,2
Grafik ve Fotoğraf	1757	43,7
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	1013	25,2
Kuyumculuk Teknolojisi	59	1,5
Matbaa Teknolojisi	8	0,2
Radyo-Televizyon	72	1,8
Sanat ve Tasarım	142	3,5
Seramik ve Cam Teknolojisi	99	2,5
Tasarım Teknolojileri	20	0,5
Tekstil Teknolojisi	31	0,8
<b>Toplam</b>	<b>4018</b>	<b>100</b>

Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin 1.757'si (% 43,7) grafik ve fotoğraf, 1.013'ü (%25,2) güzellik ve saç bakım hizmetleri ve 478'i (%11,9) el sanatları teknolojisi meslek alanında temel tasarım dersi okumuştur.

### **1.5.Öğrencilerin Temel Tasarım Dersini Alan Ortak/Dal Dersi Olarak Okumasına Göre Dağılımı**

Bu bölümde öğrencilerin temel tasarım dersini alan ortak/dal dersi olarak okumasına göre dağılımı yer almaktadır:

**Tablo 9. Öğrencilerin Temel Tasarım Dersi Durumuna Göre Dağılımı**

<b>Temel Tasarım Dersini</b>	<b>f</b>	<b>%</b>
Alan Ortak Dersi Olarak Okumuş	3568	<b>88,8</b>
Dal Dersi Olarak Okumuş	450	<b>11,2</b>
<b>Toplam</b>	<b>4018</b>	<b>100,0</b>

Tablo 9 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin 3.568'i (% 88,8) temel tasarım dersini alan ortak dersi olarak, 450'si (%11,2) ise dal dersi olarak okumuştur.

## 2. Temel Tasarım Dersinin Yeterliklerine ve Performans Ölçütlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Öğrencilerin temel tasarım dersinin yeterliklerine ve performans ölçütlerine yönelik görüşlerinin dağılımı Tablo 10'da yer almaktadır.

**Tablo 10. Öğrencilerin Temel Tasarım Dersinin Yeterliklerine ve Performans Ölçütlerine Yönelik Görüşlerinin Dağılımı**

	TEMEL TASARIM DERSİNE İLİŞKİN YETERLİKLER VE PERFORMANS ÖLÇÜTLERİ	HİÇ KATILMIYORUM (%)	KATILMIYORUM (%)	KARARSIZIM (%)	KATILYORUM (%)	TAMAMEN KATILYORUM (%)	$\bar{X}$	s
<b>NOKTA VE ÇİZGİ İLE ÖZGÜN YÜZEY DÜZENLEMEK.</b>							<b>3,94</b>	<b>0,82</b>
1	Nokta ve çizgi ile şeklini bozmadan doğal objeleri çalışıp hacim etkisi verebilirim.	2,0	5,2	15,8	51,4	25,5	3,93	0,89
2	Nokta ve çizgi çeşitlerini birlikte kullanarak yüzey düzenlemeleri için resim kâğıdına eskizler çizebilirim.	1,8	5,8	15,8	49,3	27,2	3,94	0,91
<b>KARAKALEM TEKNİĞİ İLE OBJELERİ HACİMLENDİRMEK.</b>							<b>4,00</b>	<b>0,76</b>
3	Resim kalemiyle belirlenen ölçülerde ton çubuğu uygulamasını yapabiliyorum.	1,9	4,3	11,8	48,5	33,5	4,08	0,89
4	Farklı geometrik formları ve objeleri kara kalemle etüt edebilirim.	2,4	5,5	17,4	45,6	29,2	3,94	0,95
5	Işığın geliş yönüne göre çalışmayı hacimlendirebilirim.	2,5	5,6	16,1	46,2	29,6	3,95	0,95
6	Sanat eserlerini açık-koyu ve ışık-gölgeye göre inceleyebilirim.	1,8	4,3	13,0	49,4	31,5	4,04	0,88
<b>FORMLARI TASARI İLKELERİNE GÖRE DÜZENLEMEK.</b>							<b>3,72</b>	<b>0,86</b>

	<b>TEMEL TASARIM DERSİNE İLİŞKİN YETERLİKLER VE PERFORMAS ÖLÇÜTLERİ</b>	<b>HİÇ KATILMIYORUM (%)</b>	<b>KATILMIYORUM (%)</b>	<b>KARARSIZIM (%)</b>	<b>KATILYORUM (%)</b>	<b>TAMAMEN KATILYORUM (%)</b>	$\bar{X}$	s
7	Temel geometrik formları çizebilir ve formlardan eksiltme-artırma uygulamaları ile yeni formlar üretebilirim.	2,6	7,8	25,3	41,9	22,5	3,74	0,98
8	Formlarda bölme uygulamaları ile yeni formlar üretebilirim.	2,8	7,8	25,7	42,7	21,0	3,71	0,97
9	Üç boyutlu formlar oluşturabilirim.	3,8	8,5	23,2	40,5	24,0	3,72	1,04
<b>YÜZEY DÜZENLEMELERİNİ RENKLENDİRMEK.</b>							<b>4,13</b>	<b>0,77</b>
10	Renk ile ilgili kavramları bilirim.	1,5	3,4	11,4	48,7	35,0	4,12	0,85
11	İstenilen ölçülerde renk çemberini çizebilir, ana ve ara renkleri guaj boya kullanarak boyayabilirim.	1,6	3,8	11,1	45,6	37,8	4,14	0,88
<b>DOKU YORUMLARIYLA YÜZEY OLUŞTURMAK.</b>							<b>3,88</b>	<b>0,77</b>
12	Doku ile ilgili kavramları bilirim.	1,8	5,3	18,4	47,9	26,6	3,92	0,91
13	Objeyi kurşun kalemle çizer, rengine ve dokusuna uygun olarak guaj boya tekniği ile renklendirebilirim.	2,0	4,9	14,7	48,2	30,2	4,00	0,91
14	Kareler içine objenin dokusundan yola çıkarak özgün doku yorumları yapabilirim.	2,0	7,2	23,1	43,6	24,2	3,81	0,95
15	Paspartu ölçülerine göre kâğıt kesimi yapabilirim ve çalışmayı paspartulayabilirim.	4,3	8,0	20,9	36,2	30,5	3,81	1,09
<b>ÖZGÜN STRÜKTÜR UYGULAMALARI YAPMAK.</b>							<b>3,68</b>	<b>0,88</b>
16	Strüktür ile ilgili kavramları bilirim.	7,2	12,5	25,0	34,9	20,2	3,48	1,16

	<b>TEMEL TASARIM DERSİNE İLİŞKİN YETERLİKLER VE PERFORMAS ÖLÇÜTLERİ</b>	<b>HİÇ KATILMIYORUM (%)</b>	<b>KATILMIYORUM (%)</b>	<b>KARARSIZIM (%)</b>	<b>KATILYORUM (%)</b>	<b>TAMAMEN KATILYORUM (%)</b>	<b><math>\bar{X}</math></b>	<b>s</b>
17	Seçtiğim birim elemanın, yüzey üzerinde düzenlemesini yapabilirim.	2,6	7,6	19,4	46,4	24,0	3,81	0,97
18	Birim biçimleri oluşturabilir ve birimi birleştirecek bağ elemanlarını seçebilirim.	2,9	8,9	24,5	42,2	21,6	3,71	0,99
<b>GEREKLİ MALZEMİYİ TANIMAK, KULLANMAK, KORUMAK VE MALZEMENİN BAKIMINI YAPMAK.</b>							<b>4,3</b>	<b>0,72</b>
19	Temel Tasarım dersiyle ilgili gerekli malzemeyi tanıyabilirim.	1,6	2,8	7,3	44,0	44,3	4,27	0,84
20	Temel Tasarım dersiyle ilgili gerekli malzemeyi kullanabilirim.	1,5	2,2	6,5	43,1	46,7	4,31	0,81
21	Temel Tasarım dersiyle ilgili gerekli malzemeyi koruyabilirim.	1,6	2,0	6,7	40,2	49,5	4,34	0,82
22	Temel Tasarım dersiyle ilgili gerekli malzemenin bakımını yapabilirim.	1,6	2,5	8,8	41,9	45,1	4,27	0,84
<b>ZAMAN VE TEMİZLİĞE DİKKAT ETMEK</b>							<b>4,25</b>	<b>0,75</b>
23	Çalışmalarında temizliğe dikkat ederim.	1,6	2,3	5,7	40,1	50,3	4,35	0,82
24	Çalışmalarımı istenilen sürede tamamlayabilirim.	1,7	3,1	13,1	43,7	38,4	4,14	0,88

Tablo 10'daki örneklem ortalamaları incelendiğinde öğrencilerin çoğunun, temel tasarım dersi ile kazandırılan yeterlikleri gerçekleştirebildikleri görülmektedir. Öğrencilerin %76,9'unun nokta ve çizgi ile şeklini bozmadan doğal objeleri çalışıp hacim etkisi verebildiği ve %55,1'inin strüktürle ilgili kavramları bildiği görülmektedir. Öğrencilerin %51,3'ünün temel tasarım dersiyle ilgili gerekli malzemeyi tanıyabildiği ve %50,3'ünün, "Çalışmalarında temizliğe dikkat ederim." ifadesine tamamen katıldıkları görülmektedir.

## 2.1.Öğrenci Temel Tasarım Performans Puanının Bazı Değişkenlere Göre Karşılaştırılması

Bu bölümde, her bir performans ölçütü eşit ağırlıklandırılarak öğrencilerin verdikleri cevapların toplamından elde edilen temel tasarım dersi performans puanı; İBBS-1'e, cinsiyete, sınıf düzeylerine, meslek alanlarına ve temel tasarım dersinin alan ortak ya da dal dersi olma durumlarına göre parametrik olmayan karşılaştırmalı testlerden Kruskal Wallis ve Mann Whitney testleri kullanılarak analiz edilmiştir.

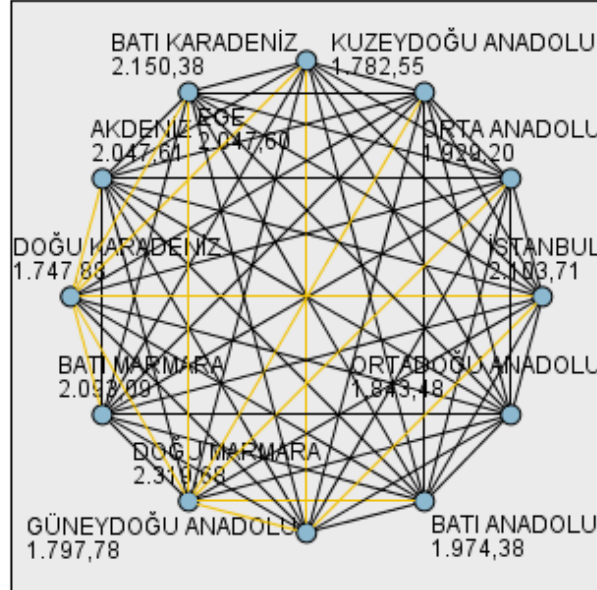
### 2.1.1. Öğrencilerin Temel Tasarım Dersinde Gösterdikleri Performansın İBBS-1'göre Farklılığı

Öğrenci görüşlerine göre farklı bölgelerde temel tasarım dersi okuyan öğrencilerin performans puanlarının farklılığına ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 12'de verilmiştir:

**Tablo 11. Öğrencilerin Temel Tasarım Dersinde Gösterdikleri Performansın İBBS-1'e Göre Farklılığı**

İBBS-1	f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	S	Test İstatistiği	P
İstanbul	392	9,8%	4,0417	2103,71	,61302	80,738	0,000
Batı Marmara	209	5,2%	4,0154	2093,09	,80525		
Ege	521	13,0%	4,0187	2047,60	,60150		
Doğu Marmara	421	10,5%	4,1547	2319,68	,55668		
Batı Anadolu	576	14,3%	3,8865	1974,38	,81109		
Akdeniz	370	9,2%	4,0118	2047,61	,71412		
Orta Anadolu	224	5,6%	3,9732	1929,20	,56160		
Batı Karadeniz	325	8,1%	4,0551	2150,38	,48435		
Doğu Karadeniz	405	10,1%	3,8542	1747,88	,61253		
Kuzeydoğu Anadolu	153	3,8%	3,8295	1782,55	,65232		
Ortadoğu Anadolu	77	1,9%	3,9242	1843,48	,43067		
Güneydoğu Anadolu	345	8,6%	3,9074	1797,78	,57148		
<b>Toplam</b>	<b>4018</b>	<b>100,0%</b>	<b>3,9807</b>		<b>,64865</b>		

Tablo 11'deki örneklem ortalamaları incelendiğinde her bölgedeki öğrencilerin çoğunun, temel tasarım dersindeki performans ölçütlerini gerçekleştirebildikleri görülmektedir. Test sonuçları, temel tasarım dersi performans puanı bakımından öğrenci görüşlerinin, bölgelere göre anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir ( $H=80,738$ ;  $p<0,05$ ). Bu durumda hangi bölgeler arasında fark olduğunun incelenmesi gerekir.



**Grafik 2. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğrenci Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersi Performans Puanlarının Bölgelere Göre Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları**

Grafik 2 incelendiğinde birbirinden farklı olan bölgeleri tespit etmek için 66 farklı ikili karşılaştırma yapıldığı görülmektedir. Farkı istatistiksel olarak anlamlı olan bölgeler arasındaki çizgiler sarı çizgiyle gösterilmiştir. Farklılık gösteren ikili gruplar ve anlamlılık değerleri Tablo 12'de yer almaktadır:

**Tablo 12. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğrenci Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersi Performans Puanlarının Bölgelere Göre Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları**

Farklılık Gösteren Bölgeler	p
Doğu Karadeniz-Ege	0,006
Doğu Karadeniz-Akdeniz	0,021
Doğu Karadeniz-Batı Marmara	0,031
Doğu Karadeniz-İstanbul	0,001
Doğu Karadeniz-Batı Karadeniz	0,00
Doğu Karadeniz-Doğu Marmara	0,00
Kuzeydoğu Anadolu-Doğu Marmara	0,00
Güneydoğu Anadolu-İstanbul	0,023
Güneydoğu Anadolu-Batı Karadeniz	0,006
Güneydoğu Anadolu-Doğu Marmara	0,00
Orta Anadolu-Doğu Marmara	0,003
Batı Anadolu-Doğu Marmara	0,00
Ege-Doğu Marmara	0,023

Tablo 12 incelendiğinde, 13 ikili karşılaştırmada istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Genel itibariyle farklılık gösteren bölgelerin Doğu Karadeniz, Doğu Marmara ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri olduğu söylenebilir.

**Tablo 13. Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Öğrenci Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersi Performans Puanları Bakımından Farklılık Gösteren Bölgelerin Sıra Ortalamaları**

İBBS-1	f	Sıra Ort.
İstanbul	392	2103,71
Batı Marmara	209	2093,09
Ege	521	2047,60
Doğu Marmara	421	2319,68
Batı Anadolu	576	1974,38
Akdeniz	370	2047,61
Orta Anadolu	224	1929,20
Batı Karadeniz	325	2150,38
Doğu Karadeniz	405	1747,88
Kuzeydoğu Anadolu	153	1782,55
Ortadoğu Anadolu	77	1843,48
Güneydoğu Anadolu	345	1797,78
<b>Toplam</b>	<b>4018</b>	

Tablo 13'teki sıra ortalamaları incelendiğinde, Doğu Karadeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerindeki öğrencilerin temel tasarım dersi performans puanlarının farklılık gösterdiği bölgelerdeki öğrencilere göre düşük, Doğu Marmara Bölgesindeki öğrencilerin temel tasarım dersi performans puanının ise farklılık gösterdiği bölgelerdeki öğrencilere göre yüksek olduğu görülmektedir.

### 2.1.2. Öğrencilerin Temel Tasarım Dersinde Gösterdikleri Performansın Cinsiyete Göre Farklılığı

Öğrenci görüşlerine göre temel tasarım dersi performans puanlarının cinsiyete göre farklılığına ilişkin Mann Whitney testi sonuçları Tablo 14'te verilmiştir:

**Tablo 14. Öğrenci Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersi Performans Puanlarının Cinsiyete Göre Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Mann Whitney Testi Sonuçları**

CİNSİYET	f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	s	Test İstatistiği	p
Erkek	294	7,3%	3,9365	1931,83	,66685	570262,50	0,233
Kız	3724	92,7%	3,9842	2015,63	,64716		
<b>Toplam</b>	<b>4018</b>	<b>100,0%</b>	<b>3,9807</b>		<b>,64865</b>		

Tablo 14 incelendiğinde analiz sonuçları; temel tasarım dersi performans puanı bakımından öğrenci görüşlerinin, cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir (U=570262,50; p>0,05).

### 2.1.3. Öğrencilerin Temel Tasarım Dersinde Gösterdikleri Performansın Sınıf Düzeylerine Göre Farklılığı

Öğrenci görüşlerine göre temel tasarım Dersi performans puanlarının sınıf düzeylerine göre farklılığına ilişkin Mann Whitney testi sonuçları Tablo 15'te verilmiştir:



**Tablo 15. Temel Tasarım Dersi Performans Puanlarının Öğrencilerin Sınıf Düzeylerine Göre Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Mann Whitney Testi Sonuçları**

<b>SINIF DÜZEYLERİ</b>	<b>f</b>	<b>%</b>	<b><math>\bar{X}</math></b>	<b>Sıra Ort.</b>	<b>s</b>	<b>Test İstatistiği</b>	<b>P</b>
11. Sınıf	1855	46,2%	3,97	2000,29	0,66	1989094	0,641
12. Sınıf	2163	53,8%	3,99	2017,40	0,64		
<b>Toplam</b>	<b>4018</b>	<b>100,0%</b>	<b>3,98</b>		<b>0,65</b>		

Tablo 15 incelendiğinde analiz sonuçları, temel tasarım dersi performans puanı bakımından öğrenci görüşlerinin, sınıf düzeylerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir (U=1989094; p>0,05).

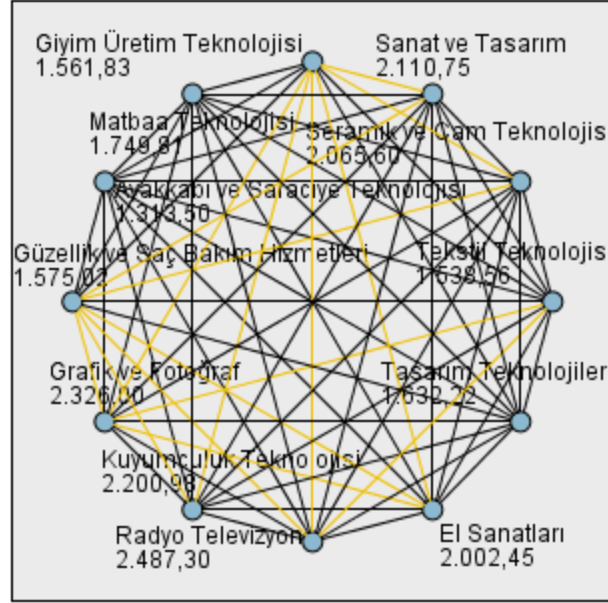
#### **2.1.4. Öğrencilerin Temel Tasarım Dersinde Gösterdikleri Performansın Meslek Alanlarına Göre Farklılığı**

Öğrencilerin görüşleri doğrultusunda, meslek alanlarına göre öğrencilerin temel tasarım dersi performans puanlarının Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 16'da verilmiştir:

**Tablo 16. Öğrencilerin Görüşleri Doğrultusunda Hesaplanan Temel Tasarım Dersi Performans Puanlarının Meslek Alanlarına Göre Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları**

MESLEK ALANLARI	f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	s	Test İstatistiği	p
Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi	9	0,2%	3,6806	1313,50	0,46	348,43	0,00
El Sanatları Teknolojisi	478	11,9%	3,9741	2002,45	0,65		
Giyim Üretim Teknolojisi	330	8,2%	3,7212	1561,83	0,71		
Grafik ve Fotoğraf	1757	43,7%	4,1632	2326,00	0,53		
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	1013	25,2%	3,7268	1575,02	0,74		
Kuyumculuk Teknolojisi	59	1,5%	4,0883	2200,98	0,30		
Matbaa Teknolojisi	8	0,2%	3,9010	1749,81	0,42		
Radyo-Televizyon	72	1,8%	4,2338	2487,30	0,64		
Sanat ve Tasarım	142	3,5%	4,0572	2110,75	0,56		
Seramik ve Cam Teknolojisi	99	2,5%	4,0278	2065,60	0,47		
Tasarım Teknolojileri	20	0,5%	3,7729	1632,23	0,50		
Tekstil Teknolojisi	31	0,8%	3,7419	1538,56	0,58		
<b>Toplam</b>	<b>4018</b>	<b>100,0%</b>	<b>3,98</b>		<b>0,65</b>		

Tablo 16'daki örneklem ortalamaları incelendiğinde her meslek alanındaki öğrencilerin çoğunun, temel tasarım dersindeki performans ölçütlerini gerçekleştirebildiklerini düşündükleri görülmektedir. Test sonuçları, öğrenci temel tasarım dersi performans puanı bakımından öğrenci görüşlerinin meslek alanlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir ( $H=348,43$ ;  $p<0,05$ ). Bu durumda hangi meslek alanları arasında fark olduğunun incelenmesi gerekir.



**Grafik 3. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğrenci Görüşlerine Göre Öğrencilerin Temel Tasarım Dersi Performans Puanlarının Meslek Alanlarına Göre Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları**

Grafik 3'te birbirinden farklı olan meslek alanlarını tespit etmek için 66 farklı ikili karşılaştırma yapılmıştır. Farkı istatistiksel olarak anlamlı olan meslek alanları arasındaki çizgiler sarıyla gösterilmiştir.

Tablo 17 incelendiğinde 15 ikili karşılaştırmada istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Genel itibariyle farklılığı oluşturan meslek alanları tekstil teknolojisi, giyim üretim teknolojisi, güzellik ve saç bakım hizmetleri, el sanatları teknolojisi, grafik ve fotoğraf ile radyo-televizyondur.

**Tablo 17. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğrencilerin Temel Tasarım Dersi Performans Puanları Bakımından Meslek Alanlarına Göre Öğrenci Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Farklılık Gösteren Meslek Alanları**

<b>FARKLILIK GÖSTEREN MESLEK ALANLARI</b>	<b>p</b>
Tekstil Teknolojisi-Grafik ve Fotoğraf	0,012
Tekstil Teknolojisi-Radyo-Televizyon	0,009
Giyim Üretim Teknolojisi-El Sanatları Teknolojisi	0,000
Giyim Üretim Teknolojisi –Seramik ve Cam Teknolojisi	0,010
Giyim Üretim Teknolojisi –Sanat ve Tasarım	0,00
Giyim Üretim Teknolojisi –Kuyumculuk Teknolojisi	0,006
Giyim Üretim Teknolojisi –Grafik ve Fotoğraf	0,000
Giyim Üretim Teknolojisi–Radyo-Televizyon	0,000
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri-El Sanatları Teknolojisi	0,000
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri- Seramik ve Cam Teknolojisi	0,004
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri- Sanat ve Tasarım	0,000
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri- Kuyumculuk Teknolojisi	0,004
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri- Grafik ve Fotoğraf	0,000
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri-Radyo-Televizyon	0,000
El Sanatları Teknolojisi-Grafik ve Fotoğraf	0,000

**Tablo 18. Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Öğrenci Görüşlerine göre Öğrencilerin Temel Tasarım Dersi Performans Puanları Bakımından Meslek Alanlarının Sıra Ortalamaları**

<b>MESLEK ALANLARI</b>	<b>f</b>	<b>Sıra Ort.</b>
El Sanatları Teknolojisi	478	2002,45
Giyim Üretim Teknolojisi	330	1561,83
Grafik ve Fotoğraf	1757	2326,00
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	1013	1575,02
Radyo-Televizyon	72	2487,30
Tekstil Teknolojisi	31	1538,56

Tablo 18 incelendiğinde genel itibariyle tekstil teknolojisi ve giyim üretim teknolojisi meslek alanlarının temel tasarım dersi performans puanlarının farklılık gösterdiği meslek alanlarına göre düşük, radyo-televizyon ve grafik ve fotoğraf meslek alanlarının ise temel tasarım dersi performans puanlarının farklılık gösterdiği meslek alanlarına göre yüksek olduğu görülmektedir.

### 2.1.5. Öğrencilerin Temel Tasarım Dersinde Gösterdikleri Performansın Temel Tasarım Dersinin Alan Ortak/Dal Dersi Olmasına Göre Farklılığı

Öğrencilerin görüşleri doğrultusunda hesaplanan, temel tasarım dersinin alan ortak/dal dersi olmasına göre öğrencilerin temel tasarım dersi performans puanlarının Mann Whitney testi sonuçları Tablo 19'da verilmiştir:

**Tablo 19. Öğrencilerin Temel Tasarım Dersinde Gösterdikleri Performansın Temel Tasarım Dersinin Alan Ortak/Dal Dersi Olmasına Göre Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Mann Whitney Testi Sonuçları**

Temel Tasarım	f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	S	Test İstatistiği	p
Alan Ortak Dersi	3568	88,8%	4,0026	2047,69	,63729	666529,5	0,00
Dal Dersi	450	11,2%	3,8070	1706,68	,70977		
<b>Toplam</b>	<b>4018</b>	<b>100%</b>	<b>3,98</b>		<b>0,65</b>		

Tablo 19'daki temel tasarım dersinin alan ortak/dal dersi olma durumlarına ilişkin örneklem ortalamaları incelendiğinde; öğrencilerin çoğunun, temel tasarım dersindeki performans ölçütlerini gerçekleştirdiğini düşündükleri görülmektedir. Test sonuçları, temel tasarım dersi performans puanı bakımından öğrenci görüşlerinin, temel tasarım dersinin alan ortak/ dal dersi olmasına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir ( $U=666529,5$ ;  $p<0,05$ ).

Sıra ortalamaları incelendiğinde temel tasarım dersi performans puanı bakımından temel tasarım dersinin alan ortak dersi olduğu meslek alanlarındaki öğrencilerin, temel tasarım dersinin dal dersi olduğu meslek alanlarındaki öğrencilerden daha başarılı olduğu görülmektedir.

### 3. Temel Tasarım Dersinin Yaratıcılığa ve Diğer Mesleki Derslere/Alana Katkısına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığına, diğer mesleki derslere/alanına katkısına ilişkin öğrenci görüşlerinin dağılımı Tablo 20’de verilmiştir:

**Tablo 20. Temel Tasarım Dersinin Yaratıcılığa ve Diğer Mesleki Derslere/Alana Katkısına İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı**

	HIÇ KATILMIYORUM (%)	KATILMIYORUM (%)	KARARSIZIM (%)	KATILYORUM (%)	TAMAMEN KATILYORUM (%)	$\bar{X}$	s
Temel tasarım dersinin yaratıcılığımı geliştirdiğini düşünüyorum.	2,1	3,4	9,8	41,3	43,3	4,20	0,90
Temel tasarım dersinde kazandığım bilgi ve becerilerin diğer mesleki derslerime/ alanıma katkı sağladığımı düşünüyorum.	2,6	3,8	10,1	42,7	40,8	4,15	0,93

Tablo 20 incelendiğinde, öğrencilerin %84,6’sının temel tasarım dersinin yaratıcılıklarını geliştirdiğini ve %83,5’inin Temel Tasarım dersinde kazandığı bilgi ve becerilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkı sağladığını düşündükleri görülmektedir.

#### 3.1.Öğrenci Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına ve Diğer Mesleki Derslerine/Alana Katkısı Bakımından Bazı Değişkenler Arasındaki Farklılık

Bu bölümde “*Temel tasarım dersinin yaratıcılığımı geliştirdiğini düşünüyorum.*” ve “*Temel tasarım dersinde kazandığım bilgi ve becerilerin diğer mesleki derslerime/alanıma katkı sağladığını düşünüyorum.*” ifadelerine verilen cevapların İBBS-1, cinsiyet, sınıf düzeyleri, meslek alanları, temel tasarım dersinin alan ortak ya da dal dersi olma durumuna göre karşılaştırılması parametrik olmayan testler kullanılarak yapılmıştır.

### 3.1.1. Öğrenci Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına ve Diğer Mesleki Derslerine/ Alana Katkısı Bakımından İBBS-1'e Göre Farklılığı

Farklı bölgelerde temel tasarım dersi okuyan öğrencilerin temel tasarım dersinin yaratıcılıklarına katkısına ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 21'de verilmiştir:

**Tablo 21. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkısı Bakımından İBBS-1'e Göre Öğrenci Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları**

İBBS-1	f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	S	Test İstatistiği	P
İstanbul	392	9,8%	4,20	2045,97	,986	30,546	,001
Batı Marmara	209	5,2%	4,24	2138,82	1,029		
Ege	521	13,0%	4,29	2078,94	,802		
Doğu Marmara	421	10,5%	4,27	2092,19	,869		
Batı Anadolu	576	14,3%	4,09	1964,42	1,088		
Akdeniz	370	9,2%	4,16	1972,47	,935		
Orta Anadolu	224	5,6%	4,30	2092,78	,767		
Batı Karadeniz	325	8,1%	4,30	2044,88	,690		
Doğu Karadeniz	405	10,1%	4,08	1852,62	,935		
Kuzeydoğu Anadolu	153	3,8%	4,08	1765,75	,799		
Ortadoğu Anadolu	77	1,9%	4,14	1835,00	,738		
Güneydoğu Anadolu	345	8,6%	4,26	2042,73	,820		
<b>Toplam</b>	<b>4018</b>	<b>100,0%</b>	<b>4,20</b>		<b>,905</b>		

Tablo 21'deki örneklem ortalamaları incelendiğinde her bir bölgedeki öğrencilerin çoğunun, temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığını geliştirdiğini düşündüğü görülmektedir. Test sonuçları, temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığına katkısı bakımından öğrenci görüşlerinin, bölgelere göre anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir ( $H=30,546$ ;  $p<0,05$ ). Bu durumda hangi bölgeler arasında fark olduğunun incelenmesi gerekir.

**Tablo 22. Kruskal Wallis Testi Sonrası Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkısı Bakımından Bölgelere Göre Öğrenci Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları**

İBBS-1	p
Kuzeydoğu Anadolu-Doğu Marmara	0,001
Kuzeydoğu Anadolu-Batı Marmara	0,001
Kuzeydoğu Anadolu-Ege	0,001
Doğu Karadeniz-Doğu Marmara	0,001
Doğu Karadeniz-Ege	0,001

Tablo 22 incelendiğinde ikili karşılaştırmalar sonucunda temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığına katkısı bakımından Kuzeydoğu Anadolu ile Doğu Marmara, Kuzeydoğu Anadolu ile Batı Marmara, Kuzeydoğu Anadolu ile Ege, Doğu Karadeniz ile Doğu Marmara ve Doğu Karadeniz ile Ege Bölgeleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark çıktığı görülmektedir.

**Tablo 23. Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Öğrenci Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkısı Bakımından Farklılık Gösteren Bölgelerin Sıra Ortalamaları**

İBBS-1	f	Sıra Ort.
Batı Marmara	209	2138,82
Ege	521	2078,94
Doğu Marmara	421	2092,19
Doğu Karadeniz	405	1852,62
Kuzeydoğu Anadolu	153	1765,75

Tablo 23 incelendiğinde temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığını geliştirdiğine Doğu Karadeniz ve Kuzeydoğu Anadolu Bölgelerindeki öğrenciler farklılık gösteren diğer bölgelerdeki öğrencilere göre daha az; Batı Marmara, Doğu Marmara ve Ege Bölgelerindeki öğrencilerin ise daha çok katıldıkları görülmektedir.

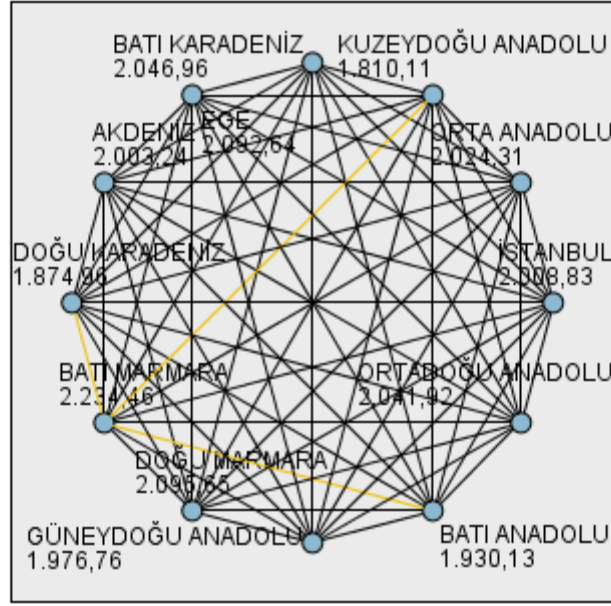
Öğrenci görüşlerine göre temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkılarının bölgelere göre farklılığına ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 24'te verilmiştir:



**Tablo 24. Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkısı Bakımından Bölgelere Göre Öğrenci Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları**

İBBS-1	f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	s	Test İstatistiği	P
İstanbul	392	9,8%	4,14	2008,83	,980	30,762	0,001
Batı Marmara	209	5,2%	4,29	2234,46	,954		
Ege	521	13,0%	4,24	2092,64	,864		
Doğu Marmara	421	10,5%	4,23	2095,65	,899		
Batı Anadolu	576	14,3%	4,02	1930,13	1,117		
Akdeniz	370	9,2%	4,14	2003,24	,964		
Orta Anadolu	224	5,6%	4,19	2024,31	,873		
Batı Karadeniz	325	8,1%	4,24	2046,96	,760		
Doğu Karadeniz	405	10,1%	4,04	1874,96	,970		
Kuzeydoğu Anadolu	153	3,8%	4,05	1810,11	,853		
Ortadoğu Anadolu	77	1,9%	4,19	2041,92	,874		
Güneydoğu Anadolu	345	8,6%	4,18	1976,76	,798		
<b>Toplam</b>	<b>4018</b>	<b>100,0%</b>	<b>4,15</b>		<b>,935</b>		

Tablo 24'teki örneklem ortalamaları incelendiğinde her bölgedeki öğrencilerin çoğunun temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkı sağladığını düşündükleri görülmektedir. Test sonuçları, temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkısı bakımından öğrenci görüşlerinin, bölgelere göre anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir ( $H=30,762$ ;  $p<0,05$ ). Bu durumda hangi bölgeler arasında fark olduğunun incelenmesi gerekir.



**Grafik 4. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğrenci Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkılarının Bölgelere Göre Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları**

Grafik 4'te birbirinden farklı olan bölgeleri tespit etmek için 66 farklı ikili karşılaştırma yapılmıştır. Farkı istatistiksel olarak anlamlı olan bölgeler arasındaki çizgiler sarıyla gösterilmiştir.

**Tablo 25. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğrenci Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkılarının Bölgelere Göre Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Farklılık Gösteren Bölgeler ve Anlamlılık Değerleri**

Farklılık Gösteren Bölgeler	p
Kuzeydoğu Anadolu-Batı Marmara	0,013
Doğu Karadeniz-Batı Marmara	0,005
Batı Anadolu- Batı Marmara	0,029

Test sonuçları; öğrencilerin temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkı sağlaması bakımından Batı Marmara Bölgesi ile Kuzeydoğu Anadolu, Doğu Karadeniz ve Batı Anadolu Bölgelerindeki öğrencilerin görüşleri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir.

**Tablo 26. Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Öğrenci Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkısı Bakımından Farklılık Gösteren Bölgelerin Frekans ve Sıra Ortalamaları**

<b>Farklılık Oluşturan Bölgeler</b>	<b>F</b>	<b>Sıra Ort.</b>
Batı Anadolu	576	1930,13
Batı Marmara	209	2234,46
Doğu Karadeniz	405	1874,96
Kuzeydoğu Anadolu	153	1810,11

Tablo 26 incelendiğinde Batı Marmara bölgesindeki öğrencilerin; temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkı sağladığını Kuzeydoğu Anadolu, Doğu Karadeniz ve Batı Anadolu Bölgelerindeki öğrencilerden daha çok düşündüğü görülmektedir.

### **3.1.2. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına ve Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkısı Bakımından Cinsiyet ve Sınıf Düzeylerine Göre Öğrenci Görüşlerinin Farklılığı**

Temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığına ve diğer mesleki derslerine/alanına katkısının cinsiyete ve sınıf düzeylerine göre öğrenci görüşlerinin farklılığına ilişkin Mann Whitney testi sonuçları Tablo 27’de verilmiştir:

Tablo 27 incelendiğinde; analiz sonuçları, temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığına katkısı bakımından öğrenci görüşlerinin, cinsiyete ( $U=559969$ ;  $p>0,05$ ) ve sınıf düzeylerine ( $U=553494,5$ ;  $p>0,05$ ) göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir.

Analiz sonuçları, temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkısı bakımından öğrenci görüşlerinin cinsiyete ( $U=1986409,5$ ;  $p>0,05$ ) ve sınıf düzeylerine ( $U=1972634,5$ ;  $p>0,05$ ) göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir.

**Tablo 27. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına ve Mesleki Derslerine/Alanına Katkısı Bakımından Cinsiyete ve Sınıf Düzeylerine Göre Öğrenci Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Mann Whitney Testi Sonuçları**

	DEĞİŞKENLER		f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	s	Test İstatistiği	p
Temel tasarım dersinin yaratıcılığımı geliştirdiğimi düşünüyorum.	CİNSİYET	ERKEK	294	7,3%	4,16	1966,84	,951	559969	0,47
		KIZ	3724	92,7%	4,21	2012,87	,902		
	SINIF DÜZEYLERİ	11. SINIF	1855	46,2%	4,20	2020,16	,930	553494,5	0,56
		12. SINIF	2163	53,8%	4,20	2000,36	,883		
Temel tasarım dersinde kazandığım bilgi ve becerilerin diğer mesleki derslerime/alanıma katkı sağladığımı düşünüyorum.	CİNSİYET	ERKEK	294	7,3%	4,15	1988,87	,910	1986409,5	0,73
		KIZ	3724	92,7%	4,15	2011,13	,937		
	SINIF DÜZEYLERİ	11. SINIF	1855	46,2%	4,17	2027,59	,929	1972634,5	0,32
		12. SINIF	2163	53,8%	4,14	1993,99	,939		

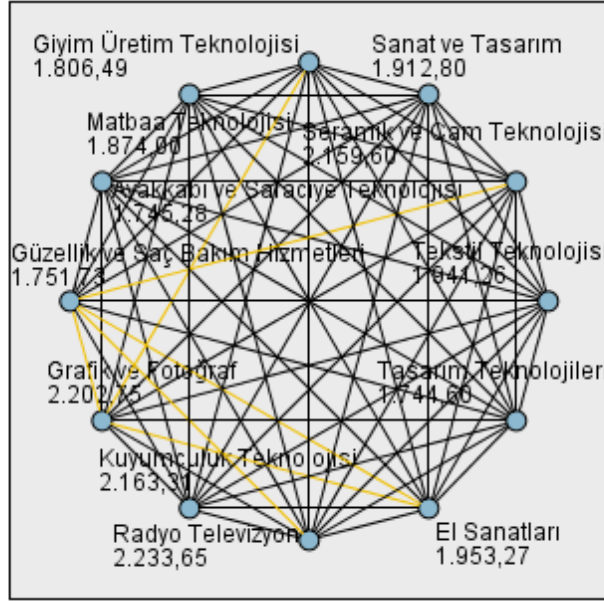
### 3.1.3. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına ve Mesleki Derslerine/Alana Katkısı Bakımından Meslek Alanlarına Göre Öğrenci Görüşlerinin Farklılığı

Temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığına katkısının meslek alanlarına göre öğrenci görüşlerinin farklılığına ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 28’de verilmiştir:

Tablo 28’deki meslek alanlarına ilişkin örneklem ortalamaları incelendiğinde temel tasarım dersinin yaratıcılığı geliştirdiğini her meslek alanındaki öğrencilerin çoğunun düşündüğü görülmektedir. Test sonuçları, temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığa katkısı bakımından öğrenci görüşlerinin meslek alanlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir ( $H=139,391$ ;  $p<0,05$ ). Bu durumda hangi meslek alanları arasında fark olduğunun incelenmesi gerekir.

**Tablo 28. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkısının Meslek Alanlarına Göre Öğrenci Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları**

MESLEK ALANLARI	f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	S	Test İstatistiği	P		
Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi	9	0,2%	3,89	1745,28	1,269	139,391	0,00		
El Sanatları Teknolojisi	478	11,9%	4,17	1953,27	,905				
Giyim Üretim Teknolojisi	330	8,2%	4,03	1806,49	,980				
Grafik ve Fotoğraf	1757	43,7%	4,36	2202,75	,804				
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	1013	25,2%	3,97	1751,73	1,021				
Kuyumculuk Teknolojisi	59	1,5%	4,41	2163,31	,561				
Matbaa Teknolojisi	8	0,2%	4,25	1874,00	,463				
Radyo-Televizyon	72	1,8%	4,38	2233,65	,830				
Sanat ve Tasarım	142	3,5%	4,18	1912,80	,810				
Seramik ve Cam Teknolojisi	99	2,5%	4,31	2159,60	,877				
Tasarım Teknolojileri	20	0,5%	4,05	1744,60	,826				
Tekstil Teknolojisi	31	0,8%	4,23	1941,26	,717				
<b>Toplam</b>	<b>4018</b>	<b>100,0%</b>	<b>4,20</b>		<b>,905</b>				



**Grafik 5. Kruskal Wallis Testi Sonrası Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkısı Bakımından Meslek Alanlarına Göre Öğrenci Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları**

Grafik 5'te birbirinden farklı olan meslek alanlarını tespit etmek için 66 farklı ikili karşılaştırma yapılmıştır. Farkı istatistiksel olarak anlamlı olan meslek alanları arasındaki çizgiler sarıyla gösterilmiştir.

**Tablo 29. Kruskal Wallis Testi Sonrası Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkısı Bakımından Meslek Alanlarına Göre Öğrenci Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Farklılık Gösteren Meslek Alanları**

<b>FARKLILIK GÖSTEREN MESLEK ALANLARI</b>	<b>p</b>
Giyim Üretim Teknolojisi –Grafik ve Fotoğraf	0,000
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri-El Sanatları Teknolojisi	0,044
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri- Seramik ve Cam Teknolojisi	0,019
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri- Grafik ve Fotoğraf	0,000
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri-Radyo-Televizyon	0,014
El Sanatları Teknolojisi-Grafik ve Fotoğraf	0,000

Tablo 29 incelendiğinde; ikili karşılaştırmalar sonucunda genel itibariyle farklılığı oluşturan meslek alanlarının giyim üretim teknolojisi, grafik ve fotoğraf, güzellik ve saç bakım hizmetleri, el sanatları teknolojisi, seramik ve cam teknolojisi, radyo-televizyon meslek alanları olduğu görülmektedir.

**Tablo 30. Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Öğrenci Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkısı Bakımından Farklılık Gösteren Meslek Alanlarının Frekans ve Sıra Ortalamaları**

<b>FARKLILIK GÖSTEREN MESLEK ALANLARI</b>	<b>f</b>	<b>Sıra Ort.</b>
El Sanatları Teknolojisi	478	1953,27
Giyim Üretim Teknolojisi	330	1806,49
Grafik ve Fotoğraf	1757	2202,75
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	1013	1751,73
Radyo-Televizyon	72	2233,65
Seramik ve Cam Teknolojisi	99	2159,60

Sıra ortalamaları incelendiğinde temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığını geliştirdiğine; giyim üretim teknolojisi, el sanatları teknolojisi ve güzellik ve saç bakım hizmetleri meslek alanlarındaki öğrencilerin farklılık gösteren diğer meslek alanlarına göre daha az; radyo-televizyon, grafik ve fotoğraf ve seramik ve cam teknolojisi meslek alanlarındaki öğrencilerin ise daha çok katıldıkları görülmektedir.

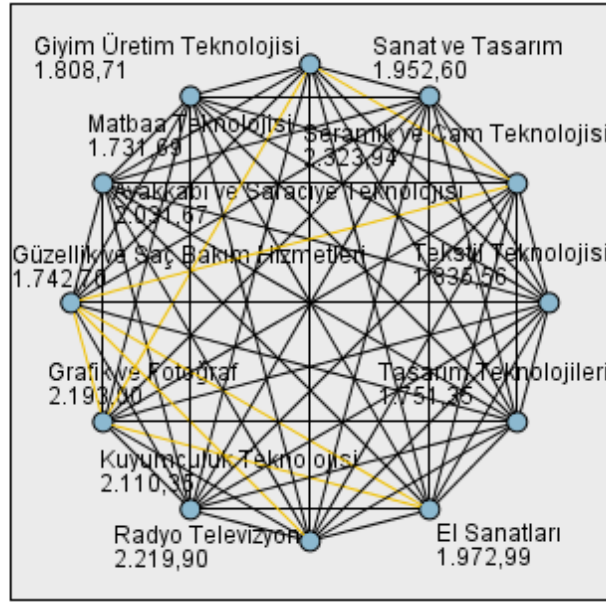
Temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkısı bakımından meslek alanlarına göre öğrenci görüşlerinin farklılığına ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 31’de verilmiştir:

Tablo 31’deki meslek alanlarına ilişkin örneklem ortalamaları incelendiğinde temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkı sağladığını her meslek alanındaki öğrencilerin çoğunun düşündüğü görülmektedir. Test sonuçları, temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkısı bakımından öğrenci görüşlerinin, meslek alanlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir ( $H=141,231$ ;  $p<0,05$ ). Bu durumda hangi meslek alanları arasında fark olduğunun incelenmesi gerekir.

**Tablo 31. Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkılarının Meslek Alanlarına Göre Öğrenci Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları**

MESLEK ALANLARI	f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	S	Test İstatistiği	p		
Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi	9	0,2%	4,22	2031,67	,833	141,231	0,00		
El Sanatları Teknolojisi	478	11,9%	4,11	1972,99	,987				
Giyim Üretim Teknolojisi	330	8,2%	3,99	1808,71	,975				
Grafik ve Fotoğraf	1757	43,7%	4,31	2193,00	,832				
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	1013	25,2%	3,91	1742,70	1,050				
Kuyumculuk Teknolojisi	59	1,5%	4,29	2110,35	,744				
Matbaa Teknolojisi	8	0,2%	4,13	1731,69	,354				
Radyo-Televizyon	72	1,8%	4,29	2219,90	,941				
Sanat ve Tasarım	142	3,5%	4,16	1952,60	,813				
Seramik ve Cam Teknolojisi	99	2,5%	4,43	2323,94	,702				
Tasarım Teknolojileri	20	0,5%	4,10	1751,35	,553				
Tekstil Teknolojisi	31	0,8%	4,03	1835,56	,948				
<b>Toplam</b>	<b>4018</b>	<b>100,0%</b>	<b>4,15</b>		<b>,935</b>				





**Grafik 6. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğrenci Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkılarının Meslek Alanlarına Göre Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları**

Grafik 6’da birbirinden farklı olan meslek alanlarını tespit etmek için 66 farklı ikili karşılaştırma yapılmıştır. Farkı istatistiksel olarak anlamlı olan meslek alanları arasındaki çizgiler sarı ile gösterilmiştir.

**Tablo 32. Kruskal Wallis Testi Sonrası Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkısı Bakımından Meslek Alanlarına Göre Öğrenci Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Farklılık Gösteren Meslek Alanları**

<b>FARKLILIK GÖSTEREN MESLEK ALANLARI</b>	<b>p</b>
Giyim Üretim Teknolojisi–Grafik ve Fotoğraf	0,000
Giyim Üretim Teknolojisi-Seramik ve Cam Teknolojisi	0,002
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri-El Sanatları Teknolojisi	0,007
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri-Seramik ve Cam Teknolojisi	0,000
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri- Grafik ve Fotoğraf	0,000
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri-Radyo-Televizyon	0,017
El Sanatları Teknolojisi-Grafik ve Fotoğraf	0,005

Tablo 32 incelendiğinde genel itibariyle farklılığı oluşturan meslek alanları giyim üretim teknolojisi, grafik ve fotoğraf, seramik ve cam teknolojisi, güzellik ve saç bakım hizmetleri, el sanatları teknolojisi ve radyo-televizyon meslek alanlarıdır.

**Tablo 33. Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Öğrenci Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkısı Bakımından Farklılık Gösteren Meslek Alanlarının Sıra Ortalamaları**

Farklılık Oluşturan Meslek Alanları	f	Sıra Ort.
El Sanatları Teknolojisi	478	1972,99
Giyim Üretim Teknolojisi	330	1808,71
Grafik ve Fotoğraf	1757	2193,00
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	1013	1742,70
Radyo-Televizyon	72	2219,90
Seramik ve Cam Teknolojisi	99	2323,94

Tablo 33 incelendiğinde temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkı sağladığını; güzellik ve saç bakım hizmetleri, giyim üretim teknolojisi ve el sanatları teknolojisi meslek alanlarındaki öğrencilerin daha az; radyo-televizyon, grafik ve fotoğraf ile seramik ve cam teknolojisi meslek alanlarındaki öğrencilerin ise daha çok düşündükleri görülmektedir.

#### 3.1.4. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına ve Mesleki Derslerine/Alana Katkısı Bakımından Temel Tasarım Dersinin Alan Ortak/Dal Dersi Olmasına Göre Öğrenci Görüşlerinin Farklılığı

Temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığına katkısının temel tasarım dersinin alan ortak ya da dal dersi olmasına göre öğrenci görüşlerinin farklılığına ilişkin Mann Whitney testi sonuçları Tablo 34’te verilmiştir:

**Tablo 34. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkılarının Temel Tasarım Dersinin Alan Ortak/Dal Dersi Olmasına Göre Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Mann Whitney Testi Sonuçları**

Temel Tasarım	f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	s	Test İstatistiği	p
Alan Ortak Dersi	3568	88,8%	4,21	2025,32	,899	746367	0,008
Dal Dersi	450	11,2%	4,10	1884,09	,947		
<b>Toplam</b>	<b>4018</b>	<b>100,0%</b>	<b>4,20</b>		<b>,905</b>		

Tablo 34’teki örneklem ortalamaları incelendiğinde temel tasarım dersini alan ortak ya da dal dersi olarak okuyan öğrencilerin çoğunun temel tasarım dersinin öğrencilerin

yaratıcılığını geliştirdiğini düşündüğü görülmektedir. Test sonuçları, temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığına katkısı bakımından öğrenci görüşlerinin, temel tasarım dersinin alan ortak ya da dal dersi olmasına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir ( $U=746367$ ;  $p<0,05$ ). Sıra ortalamaları incelendiğinde temel tasarım dersini alan ortak dersi olarak okuyan öğrencilerin dal dersi olarak okuyan öğrencilere göre temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığını geliştirdiğini daha fazla düşündükleri görülmektedir.

Öğrenci görüşlerine göre temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkılarının temel tasarım dersinin alan ortak ya da dal dersi olmasına göre farklılığına ilişkin Mann Whitney testi sonuçları Tablo 35'te verilmiştir:

**Tablo 35. Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkılarının Temel Tasarım Dersinin Alan Ortak/Dal Dersi Olmasına Göre Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Mann Whitney Testi Sonuçları**

Temel Tasarım	f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	s	Test İstatistiği	p
Alan Ortak Dersi	3568	88,8%	4,17	2025,90	,931	744273	0,006
Dal Dersi	450	11,2%	4,05	1879,44	,961		
<b>Toplam</b>	<b>4018</b>	<b>100,0%</b>	<b>4,15</b>		<b>,935</b>		

Tablo 35'teki örneklem ortalamaları incelendiğinde temel tasarım dersinin alan ortak ya da dal dersi olduğu meslek alanlarındaki öğrencilerin çoğunun temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkı sağladığını düşündüğü görülmektedir. Test sonuçları, temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkısı bakımından öğrenci görüşlerinin temel tasarım dersinin alan ortak ya da dal dersi olmasına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir ( $U=744273$ ;  $p<0,05$ ). Sıra ortalamaları incelendiğinde, temel tasarım dersini alan ortak dersi olarak okuyan öğrencilerin, dal dersi olarak okuyan öğrencilere göre temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkı sağladığını daha fazla düşündükleri görülmektedir.

#### 4. Temel Tasarım Dersinin İş Hayatına Katkısına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Temel tasarım dersinin iş hayatında tasarım yapabilme bilgi ve becerisine katkısına ilişkin öğrenci görüşlerinin dağılımı Tablo 36’da yer almaktadır:

**Tablo 36. Temel Tasarım Dersinin Mezuniyet Sonrası İş Hayatında Tasarım Yapabilme Bilgi ve Becerisine Katkısına İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Dağılımı**

<b>Temel Tasarım dersinin mezuniyet sonrası iş hayatınızda tasarım yapabilme bilgi ve becerinize katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz?</b>	<b>f</b>	<b>%</b>
Evet	3473	86,4%
Kısmen	20	0,5%
Kararsızım	73	1,8%
Hayır	398	9,9%
Fikrim Yok	54	1,3%
<b>Toplam</b>	<b>4018</b>	<b>100,0%</b>

Tablo 36 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin 3473’ünün (%86,4) temel tasarım dersinin mezuniyet sonrası iş hayatında tasarım yapabilme bilgi ve becerisine katkı sağlayacağını, 398’inin (%9,9) ise katkı sağlamadığını düşündükleri görülmektedir. İlgili soruya ilişkin belirtilen nedenler Tablo 37’de yer almaktadır.

**Tablo 37. Temel Tasarım Dersinin Mezuniyet Sonrası İş Hayatında Tasarım Yapabilme Bilgi ve Becerisine Katkısına İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Nedenlere Göre Dağılımı**

<b>Nedenler</b>	<b>f</b>	<b>%</b>
Yaratıcılığım gelişti.	362	26,6%
El becerim gelişti.	324	23,8%
Alana uygun bir derstir.	55	4,0%
Hayal gücüm gelişti.	54	4,0%
Uygulama olanağımız oldu.	37	2,7%
Temel çizimleri yapabiliyorum.	31	2,3%
Saç şekillendirme ve makyaj dersinde yararlı olacaktır.	27	2,0%
Alanımla ilgili çalışacağım.	26	1,9%
Bakış açım değişti.	21	1,5%
Dersin içeriğini gerekli buluyorum.	15	1,1%
Alanıma uygun değil.	14	1,0%
Renk ve tonlama bilgisi önemlidir.	14	1,0%
Alanımla ilgili çalışmayacağım.	12	0,9%
İş hayatımı kolaylaştıracağını düşünüyorum.	12	0,9%
Tonlama konusunda etkili bir derstir.	11	0,8%
Dersi seviyorum.	10	0,7%
Diğer Nedenler	338	24,8%
<b>Toplam</b>	<b>1363</b>	<b>100,0%</b>

Tablo 37 incelendiğinde, neden belirten öğrencilerin 362'sinin (%26,6) Temel Tasarım dersinin yaratıcılıklarını geliştirdiği, 324'ünün (%23,8) el becerilerini geliştirdiği, 55'inin (%4) alana uygun bir ders olduğu ve 54'ünün (%4) hayal gücünü geliştirdiği için temel tasarım dersinin mezuniyet sonrası iş hayatında tasarım yapabilme bilgi ve becerisine katkı sağlayacağını düşündüğü görülmektedir.

## **5. Temel Tasarım Dersinin Etkililiğini Artırmak İçin Yapılması Gerekenlere İlişkin Öğrenci Görüşleri**

Temel tasarım dersinin etkililiğini artırmak için yapılması gerekenlere ilişkin öğrencilerin görüş ve önerileri Tablo 38'de yer almaktadır.

**Tablo 38. Temel Tasarım Dersinin Etkililiğini Artırmak İçin Yapılması Gerekenlere İlişkin Öğrenci Görüş ve Önerileri**

GÖRÜŞ/ÖNERİLER	f	%
Haftalık ders saatleri artırılmalı.	570	14,2%
Mesleki çizim çalışmaları artırılmalı.	201	5%
Atölye/sınıflardaki malzeme eksikliği giderilmeli.	116	2,9%
Kurslar verilmeli/açılmalı.	65	1,6%
Dersler eğlenceli hale getirilmeli.	51	1,3%
Atölyenin tasarıma/çalışma şartlarına uygun olması.	43	1,1%
Serbest çalışmalar yapılmalı/öğrencinin hayal gücüne bırakılmalı.	42	1,0%
Çeşitli aktiviteler(yarışmalar, seminerler, sanat sergileri, geziler, müzeler vs.) düzenlenmeli.	39	1,0%
Haftalık ders saatleri azaltılmalı.	35	0,9%
Alana yönelik çalışmalara ağırlık verilmeli.	31	0,8%
Branş dersi öğretmenleri girmeli.	30	0,7%
Tasarıma ilişkin etkinlikler artırılmalı.	29	0,7%
Tasarıma ilişkin çalışmalara ağırlık verilmeli.	27	0,7%
Donanımlı atölye ortamında çalışılmalı.	26	0,6%
Malzeme çeşitleri artırılmalı.	24	0,6%
Sınıf mevcudu azaltılmalı.	24	0,6%
Konuların çeşitliliği artırılmalı/zenginleştirilmeli.	23	0,6%
Atölye ihtiyacı	20	0,5%
Farklı ortamlarda/mekânlarda eğitim yapılmalı.	20	0,5%
Modüller geliştirilmeli ve daha kapsamlı hale getirilmeli.	20	0,5%
Öğrencilere malzeme yardımı yapılmalı.	20	0,5%
Konular mesleğe/alana uygun olmalı.	13	0,3%
Diğer görüş/öneriler	308	7,7%
Yeterince etkili	196	4,9%
Fikrim yok	543	13,5%
Geçersiz cevaplar	1502	37,4%
<b>TOPLAM</b>	<b>4018</b>	<b>100,0%</b>

Tablo 38 incelendiğinde anketi geçerli sayılan öğrencilerin 196'sının (%4,9) Temel tasarım dersini “yeterince etkili” bulduğu, 543'ünün (%13,5) bu konuda “fikrini belirtmediği” ve 1502'sinin (%37,4) “geçersiz cevap” verdiği görülmektedir. Temel tasarım dersinin etkililiğinin artırılması için; öğrencilerin %14,2'sinin “haftalık ders saatlerinin artırılması”, %5'inin “mesleki çizim çalışmalarının artırılması” ve % 2,9'unun “atölye/sınıflardaki malzeme eksikliğinin giderilmesi” gerektiğini düşündüğü görülmektedir.

## **B. ÖĞRETMEN ANKETİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR**

Bu bölümde; öğretmenlerin kişisel bilgilerine, temel tasarım dersinin performans ölçütlerine, yaratıcılığa ve diğer mesleki derslere/alana katkısına ilişkin öğretmenlerin görüşlerinden elde edilen bulgular yer almaktadır.

### **1. Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular**

Bu bölümde öğretmenlerin illere, İBBS-1'e, cinsiyete, öğrenim durumlarına, hizmet sürelerine, meslek alanlarına ve temel tasarım dersini alan ortak ya da dal dersi olarak okutma durumlarına göre dağılımları yer almaktadır.

#### **1.1.Öğretmenlerin İllere Göre Dağılımı**

Anketi geçerli sayılan 447 öğretmene ilişkin verilerin illere göre dağılımı Tablo 40'ta verilmiştir:

Tablo 39 incelendiğinde öğretmen anketine 72 ilden katılım sağlanmıştır. Öğretmen anketi sonuçlarına göre toplam 447 öğretmenden en fazla katılım 34 (% 7, 6) öğretmen ile Ankara, 31'er (% 6,9) öğretmen ile Bursa ve İstanbul'dan olmuştur. En az katılımın olduğu iller ise birer öğretmen ile Bayburt, Elazığ, Gümüşhane, Kastamonu, Kilis, Nevşehir, Siirt, Şırnak ve Zonguldak'tır.

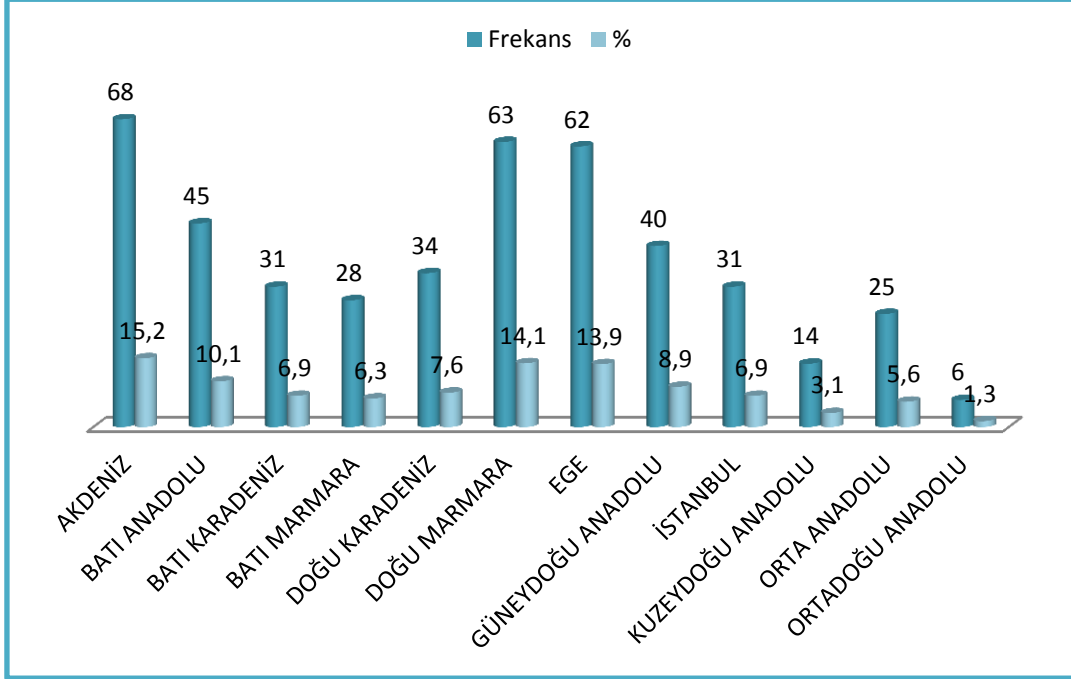
**Tablo 39. Öğretmenlerin İllere Göre Dağılımı**

S. No	İLLER	f	%	S. No	İLLER	f	%	S. No	İLLER	f	%
1	Adana	21	4,7	25	Erzincan	2	0,4	49	Malatya	3	0,7
2	Adıyaman	6	1,3	26	Erzurum	3	0,7	50	Manisa	11	2,5
3	Afyonkarahisar	4	0,9	27	Eskişehir	2	0,4	51	Mardin	3	0,7
4	Ağrı	4	0,9	28	Gaziantep	19	4,3	52	Mersin	19	4,3
5	Aksaray	4	0,9	29	Giresun	5	1,1	53	Muğla	4	0,9
6	Amasya	8	1,8	30	Gümüşhane	1	0,2	54	Nevşehir	1	0,2
7	Ankara	34	7,6	31	Hatay	4	0,9	55	Niğde	3	0,7
8	Antalya	6	1,3	32	Iğdır	2	0,4	56	Ordu	8	1,8
9	Artvin	3	0,7	33	Isparta	6	1,3	57	Osmaniye	2	0,4
10	Aydın	8	1,8	34	İstanbul	31	6,9	58	Rize	5	1,1
11	Balıkesir	12	2,7	35	İzmir	20	4,5	59	Sakarya	11	2,5
12	Bartın	2	0,4	36	Kahramanmaraş	7	1,6	60	Samsun	8	1,8
13	Batman	3	0,7	37	Karabük	3	0,7	61	Siirt	1	0,2
14	Bayburt	1	0,2	38	Karaman	2	0,4	62	Sivas	2	0,4
15	Bilecik	6	1,3	39	Kars	2	0,4	63	Şanlıurfa	3	0,7
16	Bingöl	2	0,4	40	Kastamonu	1	0,2	64	Şırnak	1	0,2
17	Bolu	2	0,4	41	Kayseri	3	0,7	65	Tekirdağ	4	0,9
18	Burdur	3	0,7	42	Kırıkkale	4	0,9	66	Tokat	4	0,9
19	Bursa	31	6,9	43	Kırklareli	9	2	67	Trabzon	12	2,7
20	Çorum	4	0,9	44	Kırşehir	4	0,9	68	Uşak	3	0,7
21	Denizli	5	1,1	45	Kilis	1	0,2	69	Van	2	0,4
22	Diyarbakır	3	0,7	46	Kocaeli	5	1,1	70	Yalova	4	0,9
23	Edirne	3	0,7	47	Konya	9	2	71	Yozgat	4	0,9
24	Elazığ	1	0,2	48	Kütahya	7	1,6	72	Zonguldak	1	0,2
<b>TOPLAM</b>		<b>447</b>									

Bazı illerde analiz için yeteri kadar katılım olmadığı için veriler İBBS-1'e göre gruplandırılmıştır.



## 1.2.Öğretmenlerin İBBS-1'e Göre Dağılımı



Grafik 7. Öğretmenlerin İBBS-1'e Göre Dağılımı

Grafik 7 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin 68'inin (%15,2) Akdeniz, 63'ünün (%14,1) Doğu Marmara, 62'sinin (%13,9) Ege ve 6'sının (% 1,3) Ortadoğu Anadolu Bölgesinden olduğu görülmektedir.

## 1.3.Öğretmenlerin Cinsiyet ve Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet ve öğrenim durumuna göre dağılımı Tablo 40'ta verilmiştir.

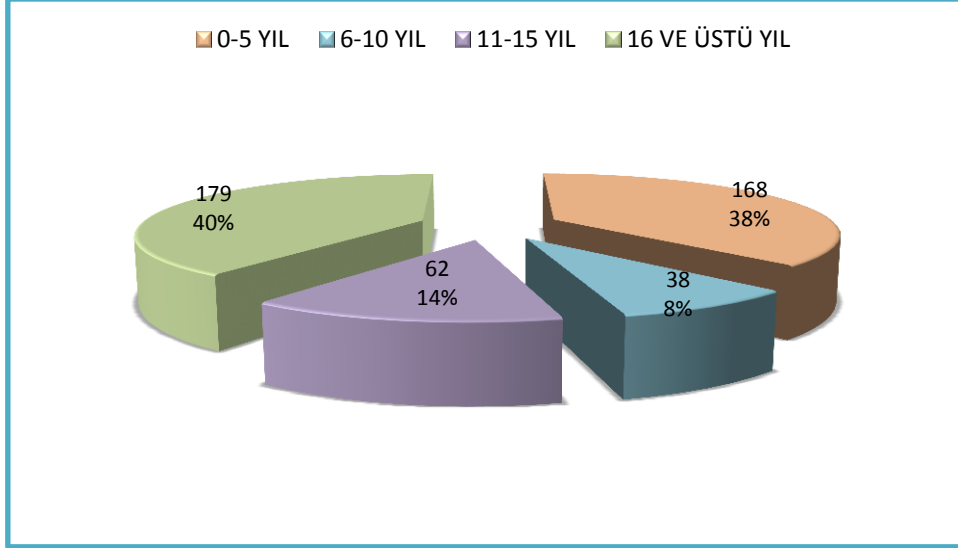
Tablo 40 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin 99'u (%22,1) erkek, 348'i (%77,9) kadın öğretmendir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 43'ü (%9,6) yüksek lisans, 380'i (%85) lisans ve 24'ü (%5,4) yüksek okul mezunudur. Erkek öğretmenlerin %88,9'u lisans, %10,1'i yüksek lisans ve %1'i yüksek okul mezunudur. Lisans mezunu öğretmenlerin %23,2'si erkek iken % 76,8'i kadın öğretmendir. Öğretmenlerin %65,3'ü kadın ve lisans mezunudur.

**Tablo 40. Öğretmenlerin Cinsiyet ve Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı**

			CİNSİYET		TOPLAM
			Erkek	Kadın	
ÖĞRENİM DURUMU	Doktora	f	0	0	0
		% Öğrenim Durumu	0	0	0
		% Cinsiyet	0	0	0
		% Toplam	0	0	0
	Yüksek Lisans	f	10	33	43
		% Öğrenim Durumu	23,3%	76,7%	100,0%
		% Cinsiyet	10,1%	9,5%	9,6%
		% Toplam	2,2%	7,4%	9,6%
	Lisans	f	88	292	380
		% Öğrenim Durumu	23,2%	76,8%	100,0%
		% Cinsiyet	88,9%	83,9%	85,0%
		% Toplam	19,7%	65,3%	85,0%
	Yüksekokul	f	1	23	24
		% Öğrenim Durumu	4,2%	95,8%	100,0%
		% Cinsiyet	1,0%	6,6%	5,4%
		% Toplam	0,2%	5,1%	5,4%
TOPLAM	f	99	348	447	
	% Öğrenim Durumu	22,1%	77,9%	100,0%	
	% Cinsiyet	100,0%	100,0%	100,0%	
	% Toplam	22,1%	77,9%	100,0%	

#### 1.4.Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı

Araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet sürelerine göre dağılımı Grafik 8’de verilmiştir.



**Grafik 8. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı**

Grafik 8 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin 179'unun (%40) 16 yıl ve üstü, 168'inin (%37,6) en fazla 5 yıl, 62'sinin (%13,9) 11 ile 15 yıl arası ve 38'inin (% 8,5) 6 ile 10 yıl arası hizmet ettiği görülmektedir.

### 1.5. Öğretmenlerin Meslek Alanlarına Göre Dağılımı

Araştırmaya katılan öğretmenlerin temel tasarım dersini okuttuğu meslek alanlarına göre dağılımı Tablo 41'de verilmiştir:

**Tablo 41. Öğretmenlerin Meslek Alanlarına Göre Dağılımı**

MESLEK ALANLARI	f	%
Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi	2	0,4
El Sanatları Teknolojisi	73	16,3
Giyim Üretim Teknolojisi	36	8,1
Grafik ve Fotoğraf	188	42,1
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	65	14,5
Kuyumculuk Teknolojisi	10	2,2
Matbaa Teknolojisi	8	1,8
Radyo-Televizyon	4	0,9
Sanat ve Tasarım	30	6,7
Seramik ve Cam Teknolojisi	12	2,7
Tasarım Teknolojileri	2	,4
Tekstil Teknolojisi	17	3,8
<b>Toplam</b>	<b>447</b>	<b>100</b>

Tablo 41 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin 188'inin (% 42,1) grafik ve fotoğraf, 73'ünün (%16,3) el sanatları teknolojisi ve 65'inin (%14,5) güzellik ve saç bakım hizmetleri meslek alanında temel tasarım dersini okuttukları görülmektedir.

### **1.6.Öğretmenlerin Temel Tasarım Dersini Alan Ortak veya Dal Dersi Olarak Okutmasına Göre Dağılımı**

Araştırmaya katılan öğretmenlerin temel tasarım dersini alan ortak veya dal dersi olarak okutmasına göre dağılımı Tablo 42'de verilmiştir:

**Tablo 42. Öğretmenlerin Temel Tasarım Dersinin Alan Ortak veya Dal Dersi Olarak Okutmasına Göre Dağılımı**

<b>Temel Tasarım</b>	<b>f</b>	<b>%</b>
Alan Ortak Dersi	380	85,0
Dal Dersi	67	15,0
<b>Toplam</b>	<b>447</b>	<b>100,0</b>

Tablo 42 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin 380'inin (% 85) temel tasarım dersini alan ortak ders, 67'sinin (%15) ise dal dersi olarak okuttuğu görülmektedir.

## **2. Temel Tasarım Dersinin Yeterliklerine ve Performans Ölçütlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri**

Araştırmaya katılan öğretmenlerin temel tasarım dersinin öğrenci performans ölçütlerine ilişkin görüşlerinin dağılımı Tablo 43'te verilmiştir:

**Tablo 43. Temel Tasarım Dersinin Öğrenci Performans Ölçütlerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı**

ÖĞRENCİ PERFORMANS ÖLÇÜTLERİ		HİÇ KATILMIYORUM (%)	KATILMIYORUM (%)	KARARSIZ (%)	KATILYORUM (%)	TAMAMEN KATILYORUM (%)	$\bar{X}$	s
<b>NOKTA VE ÇİZGİ İLE ÖZGÜN YÜZEY DÜZENLEMEK.</b>							4,30	0,62
1	Nokta ve çizgi ile şeklini bozmadan doğal objeleri çalışıp hacim etkisi verebilir.	,4	2,5	2,7	57,0	37,4	4,28	0,68
2	Nokta ve çizgi çeşitlerini birlikte kullanarak yüzey düzenlemeleri için resim kâğıdına eskizler çizebilir.	,4	2,2	3,4	53,2	40,7	4,32	0,69
<b>KARAKALEM TEKNİĞİ İLE OBJELERİ HACİMLENDİRMEK.</b>							4,27	0,58
3	Resim kalemiyle belirlenen ölçülerde ton çubuğu uygulamasını yapabilir.	,2	1,1	2,9	51,5	44,3	4,38	0,62
4	Farklı geometrik formları ve objeleri kara kalemle etüt edebilir.	,2	2,2	4,9	53,5	39,1	4,29	0,68
5	Işığın geliş yönüne göre çalışmayı hacimlendirebilir.	1,1	1,6	7,2	54,1	36,0	4,22	0,74
6	Sanat eserlerini açık-koyu ve ışık-gölgeye göre inceleyebilir.	1,1	1,8	7,8	54,6	34,7	4,20	0,75
<b>FORMLARI TASARI İLKELERİNE GÖRE DÜZENLEMEK.</b>							4,11	0,69
7	Temel geometrik formları çizebilir ve formlardan eksiltme-artırma uygulamaları ile yeni formlar üretebilir.	,7	1,8	8,7	55,7	33,1	4,19	0,72
8	Formlardan bölme uygulamaları ile yeni formlar üretebilir.	1,1	2,5	9,4	56,2	30,9	4,13	0,76
9	Üç boyutlu formlar oluşturabilir.	,9	4,9	14,3	53,5	26,4	4,00	0,83

ÖĞRENCİ PERFORMAS ÖLÇÜTLERİ		HİÇ KATILMIYORUM (%)	KATILMIYORUM (%)	KARARSIZIM (%)	KATILYORUM (%)	TAMAMEN KATILYORUM (%)	$\bar{X}$	s
<b>YÜZEY DÜZENLEMELERİNİ RENKLENDİRMEK.</b>							4,43	0,58
10	Renk ile ilgili kavramları bilir.	,2	,4	2,2	48,1	49,0	4,45	0,59
11	İstenilen ölçüde renk çemberini çizebilir, ana ve ara renkleri guaj boya kullanarak boyayabilir.	,7	,9	4,3	45,0	49,2	4,41	0,68
<b>DOKU YORUMLARIYLA YÜZEY OLUŞTURMAK.</b>							4,19	0,60
12	Doku ile ilgili kavramları bilir.	,4	1,1	6,0	56,2	36,2	4,27	0,66
13	Objeyi kurşun kalemle çizer, rengine ve dokusuna uygun olarak guaj tekniği ile renklendirebilir.	,4	2,2	7,2	56,8	33,3	4,20	0,70
14	Kareler içine objenin dokusundan yola çıkarak özgün doku yorumları yapabilir.	,2	3,1	14,5	52,6	29,5	4,08	0,76
15	Paspartu ölçülerine göre kâğıt kesimi yapabilir ve çalışmayı paspartulayabilir.	,2	3,1	11,4	47,7	37,6	4,19	0,77
<b>ÖZGÜN STRÜKTÜR UYGULAMALARI YAPMAK.</b>							4,05	0,66
16	Strüktür ile ilgili kavramları bilir.	1,3	2,7	15,0	56,2	24,8	4,00	0,79
17	Seçtiği birim elemanın, yüzey üzerinde düzenlemesini yapabilir.	,4	1,6	12,5	56,6	28,9	4,12	0,71
18	Birim biçimleri oluşturulabilir ve birimi birleştirecek bağ elemanlarını seçebilir.	,4	2,0	16,8	57,3	23,5	4,01	0,72
<b>GEREKLİ MALZEMEYİ TANIMAK, KULLANMAK, KORUMAK VE MALZEMENİN BAKIMINI YAPMAK.</b>							4,40	0,56

ÖĞRENCİ PERFORMAS ÖLÇÜTLERİ		HİÇ KATILMIYORUM (%)	KATILMIYORUM KATILMIYORUM (%)	KARARSIZIM (%)	KATILYORUM (%)	TAMAMEN KATILYORUM (%)	$\bar{X}$	s
19	Temel Tasarım dersiyle ilgili gerekli malzemeyi tanıyabilir.	0	1,1	1,3	43,6	53,9	4,50	0,59
20	Temel Tasarım dersiyle ilgili gerekli malzemeyi kullanabilir.	0,2	1,1	2,2	45,9	50,6	4,45	0,62
21	Temel Tasarım dersiyle ilgili gerekli malzemeyi koruyabilir.	0	1,8	6,5	47,7	44,1	4,34	0,68
22	Temel Tasarım dersiyle ilgili gerekli malzemenin bakımını yapabilir.	0,2	1,8	5,4	51,7	40,9	4,31	0,68
<b>ZAMANA VE TEMİZLİĞE DİKKAT ETMEK</b>							4,09	0,73
23	Çalışmalarında temizliğe dikkat eder.	0	2,7	8,5	51,9	36,9	4,23	0,71
24	Çalışmalarını istenilen sürede tamamlayabilir.	1,3	4,5	18,1	49	27,1	3,96	0,87

Tablo 43 incelendiğinde öğretmenlerin; öğrencilerin temel tasarım dersi ile kazandırılması amaçlanan sekiz yeterliğe ilişkin performans ölçütlerini gerçekleştirebildiklerini çoğunlukla düşündükleri görülmektedir. Öğretmenlerin %94,4'ünün öğrencilerin nokta ve çizgi ile şeklini bozmadan doğal objeleri çalışıp hacim etkisi verebildiğini ve %81'inin öğrencilerin strüktürle ilgili kavramları bildiğini düşündükleri görülmektedir. Ayrıca, öğretmenlerin %97,5'i öğrencilerin temel tasarım dersiyle ilgili gerekli malzemeyi tanıyabildiklerini ve %88,8'inin, öğrencilerin çalışmalarında temizliğe dikkat ettiklerini düşündükleri görülmektedir.

## 2.1.Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Hesaplanan Öğrenci Temel Tasarım Performans Puanının Bazı Değişkenlere Göre Karşılaştırılması

Bu bölümde, her bir performans ölçütü eşit ağırlıklandırılarak öğretmenlerin ankete verdikleri cevapların toplamından elde edilen öğrenci temel tasarım dersi performans puanı; İBBS-1'e, cinsiyete, öğrenim durumuna, hizmet süresine, meslek alanlarına ve temel tasarım dersinin alan ortak ya da dal dersi olma durumlarına göre parametrik olmayan karşılaştırmalı testler kullanılarak analiz edilmiştir.

### 2.1.1. Öğretmenlerin Görüşleri Doğrultusunda İBBS-1'e Göre Öğrenci Temel Tasarım Dersi Performans Puanları Arasındaki Farklılık

Farklı bölgelerde temel tasarım dersi okutan öğretmenlere göre, öğrenci temel tasarım dersi performans puanları bakımından Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 44'te verilmiştir:

**Tablo 44. Öğrencilerin Temel Tasarım Dersinde Gösterdikleri Performansın İBBS-1'göre Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Test Sonuçları**

	f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	s	Test İstatistiği	p
İstanbul	31	6,9%	4,3923		,42765	17,776	0,087
Batı Marmara	28	6,3%	4,3043		,62194		
Ege	62	13,9%	4,2477		,46016		
Doğu Marmara	63	14,1%	4,2876		,53375		
Batı Anadolu	45	10,1%	4,3924		,48481		
Akdeniz	68	15,2%	4,1101		,57620		
Orta Anadolu	25	5,6%	4,0244		,67760		
Batı Karadeniz	31	6,9%	4,1800		,34397		
Doğu Karadeniz	34	7,6%	4,1006		,47810		
Kuzeydoğu Anadolu	14	3,1%	4,0729		,43383		
Ortadoğu Anadolu	6	1,3%	4,1417		,41758		
Güneydoğu Anadolu	40	8,9%	4,3263		,47719		
<b>Toplam</b>	<b>447</b>	<b>100,0%</b>	<b>4,2323</b>		<b>,51705</b>		



Tablo 44'teki her bir bölgeye ilişkin örneklem ortalamaları incelendiğinde her bölgedeki öğretmenlerin çoğunun, öğrencilerin temel tasarım dersi performans ölçütlerini gerçekleştirebildiklerini düşündükleri görülmektedir. Kruskal Wallis testi sonuçları, öğrencilerin temel tasarım dersi performans puanı bakımından öğretmen görüşlerinin bölgelere göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir ( $H=17,776$ ,  $p>0,05$ ).

### 2.1.2. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Öğrenci Temel Tasarım Dersi Performans Puanları Arasındaki Farklılık

Öğretmenlerin cinsiyetine göre temel tasarım dersi okuyan öğrencilerin performans puanlarının Mann Whitney testi sonuçları Tablo 45'te verilmiştir:

**Tablo 45. Öğrenci Temel Tasarım Dersi Performans Puanı Bakımından Cinsiyetine Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Mann Whitney Testi Sonuçları**

Cinsiyet	f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	s	Test İstatistiği	p
Erkek	99	22,1%	4,2054	213,31	,47186	18284,5	0,350
Kadın	348	77,9%	4,2390	227,04	,52971		
<b>Toplam</b>	<b>447</b>	<b>100,0%</b>	<b>4,2315</b>		<b>,51714</b>		

Tablo 45'teki her bir öğretmen grubuna ilişkin örneklem ortalamaları incelendiğinde; erkek ve kadın öğretmenlerin çoğunun, öğrencilerin temel tasarım dersi performans ölçütlerini gerçekleştirebildiklerini düşündükleri görülmektedir. Mann Whitney test sonuçları, öğrencilerin temel tasarım dersi performans puanı bakımından erkek ile kadın öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ( $U=18284,5$ ;  $p>0,05$ ).

### 2.1.3. Öğretmenlerin Öğrenim Durumlarına Göre Öğrenci Temel Tasarım Dersi Performans Puanları Arasındaki Farklılık

Öğretmenlerin öğrenim durumlarına göre öğrencilerin temel tasarım dersi performans puanlarının Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 46'da verilmiştir.

**Tablo 46. Öğrencilerin Temel Tasarım Dersinde Gösterdikleri Performans Bakımından Öğrenim Durumlarına Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Test Sonuçları**

Öğrenim Durumları	F	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	s	Test İstatistiği	p
Yüksekokul	24	5,4%	4,2217	245,44	,80161	0,775	0,679
Lisans	380	85,0%	4,2324	223,36	,50516		
Yüksek lisans	43	9,6%	4,2370	217,66	,42923		
<b>Toplam</b>	<b>447</b>	<b>100,0%</b>	<b>4,2323</b>		<b>,51705</b>		

Tablo 46'daki her bir öğrenim durumuna ilişkin örneklem ortalamaları incelendiğinde her bir öğrenim durumundaki öğretmenlerin çoğunun, öğrencilerin temel tasarım dersi performans ölçütlerini gerçekleştirebildiklerini düşündükleri görülmektedir. Kruskal Wallis test sonuçları, öğrencilerin temel tasarım dersi performans puanı bakımından öğretmen görüşlerinin, öğrenim durumlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir ( $H=0,775$ ;  $p>0,05$ ).

#### **2.1.4. Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre Öğrenci Temel Tasarım Dersi Performans Puanları Arasındaki Farklılık**

Öğretmenlerin hizmet sürelerine göre öğrencilerin temel tasarım dersi performans puanlarının Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 47'de verilmiştir.

**Tablo 47. Öğrencilerin Temel Tasarım Dersinde Gösterdikleri Performansın Öğretmenlerin Hizmet Sürelerine Göre Farklılığına İlişin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Test Sonuçları**

Hizmet Süresi	F	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	s	Test İstatistiği	p
0-5 Yıl	168	37,6%	4,1974	216,34	,52703	4,810	0,186
6-10 Yıl	38	8,5%	4,0877	190,86	,56068		
11-15 Yıl	62	13,9%	4,2735	230,18	,46518		
16 Yıl ve Üstü	179	40,0%	4,2796	236,09	,51141		
<b>Toplam</b>	<b>447</b>	<b>100,0%</b>	<b>4,2315</b>		<b>,51714</b>		

Tablo 47'deki her bir hizmet süresi aralığına ilişkin örneklem ortalamaları incelendiğinde, her bir hizmet süresi aralığındaki öğretmenlerin çoğunun, öğrencilerin temel tasarım dersi performans ölçütlerini gerçekleştirebildiklerini düşündükleri görülmektedir. Kruskal Wallis test sonuçları, öğrencilerin temel tasarım dersi performans puanı bakımından öğretmen görüşlerinin, hizmet sürelerine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir ( $H=4,810$ ;  $p>0,05$ ).

#### **2.1.5. Öğrenci Temel Tasarım Dersi Performans Puanları Bakımından Meslek Alanlarına Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığı**

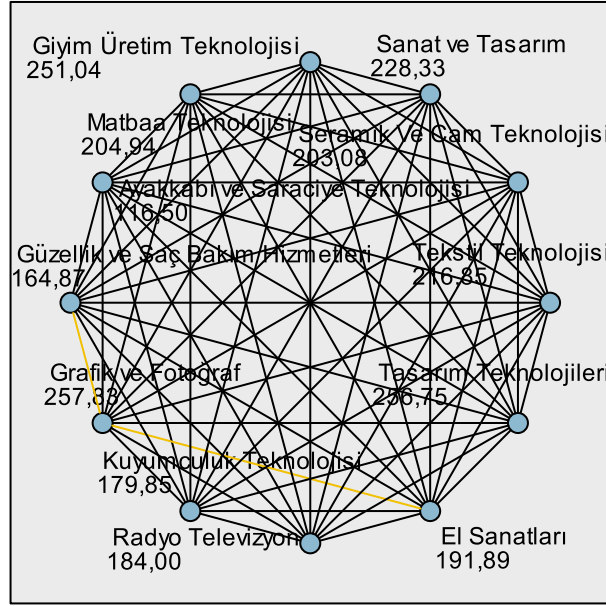
Öğrencilerin temel tasarım dersi performans puanları bakımından meslek alanlarına göre öğretmen görüşlerinin farklılığına ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 48'de verilmiştir:

**Tablo 48. Öğrencilerin Temel Tasarım Dersinde Gösterdikleri Performans Bakımından Meslek Alanlarına Göre Öğretmenlerin Görüşlerinin Farklılığına İlişin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları**

MESLEK ALANLARI	F	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	s	Test İstatistiği	P
Ayakkabı ve Saraciyeye Teknolojisi	2	0,4%	3,7917	116,50	,53033	36,310	0,00
El Sanatları Teknolojisi	73	16,3%	4,0833	191,89	,58275		
Giyim Üretim Teknolojisi	36	8,1%	4,3356	251,04	,34689		
Grafik ve Fotoğraf	188	42,1%	4,3659	257,83	,49637		
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	65	14,5%	3,9769	164,87	,54417		
Kuyumculuk Teknolojisi	10	2,2%	4,1375	179,85	,45772		
Matbaa Teknolojisi	8	1,8%	4,1979	204,94	,33905		
Radyo-Televizyon	4	0,9%	4,1250	184,00	,24056		
Sanat ve Tasarım	30	6,7%	4,2639	228,33	,46544		
Seramik ve Cam Teknolojisi	12	2,7%	4,1875	203,08	,42659		
Tasarım Teknolojileri	2	0,4%	4,3333	256,75	,11785		
Tekstil Teknolojisi	17	3,8%	4,2451	216,85	,49583		
<b>Toplam</b>	<b>447</b>	<b>100,0%</b>	<b>4,2315</b>		<b>,51714</b>		

Tablo 48 incelendiğinde ayakkabı ve saraciyeye teknolojisi, radyo-televizyon ve tasarım teknolojileri meslek alanlarında yeteri kadar örneklem sayısı olmadığı için bu alanlar analize dâhil edilmemiştir. Tablodaki her öğretmen grubuna ilişkin örneklem ortalamaları incelendiğinde, her meslek alanındaki öğretmenlerin çoğunun, öğrencilerin temel tasarım dersi performans ölçütlerini gerçekleştirebildiklerini düşündükleri görülmektedir. Test sonuçları, öğrencilerin temel tasarım dersi performans puanı bakımından öğretmen görüşlerinin, meslek alanlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir

( $H=36,310$ ;  $p<0,05$ ). Bu durumda hangi ikili gruplar arasında fark olduğunun incelenmesi gerekir.



**Grafik 9. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Öğrencilerin Temel Tasarım Dersi Performans Puanlarının Meslek Alanlarına Göre Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları**

Grafik 9’da öğrenci performansına ilişkin görüşleri anlamlı şekilde birbirinden farklı olan meslek alanlarını tespit etmek için 36 farklı ikili karşılaştırma yapılmıştır. Farklı istatistiksel olarak anlamlı olan meslek alanları arasındaki çizgiler sarı çizgiyle gösterilmiştir.

**Tablo 49. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Öğrencilerin Temel Tasarım Dersi Performans Puanlarının Meslek Alanlarına Göre Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Farklılık Gösteren Meslek Alanları**

<b>FARKLILIK OLUŞTURAN MESLEK ALANLARI</b>	<b>p</b>
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri- Grafik ve Fotoğraf	0,000
El Sanatları Teknolojisi-Grafik ve Fotoğraf	0,014

Parametrik olmayan çoklu karşılaştırma testi sonuçları; öğrenci temel tasarım dersi performans puanı bakımından güzellik ve saç bakım hizmetleri ile grafik ve fotoğraf ve el sanatları teknolojisi ile grafik ve fotoğraf meslek alanlarındaki öğretmenlerin görüşleri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir.

**Tablo 50. Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Hesaplanan Öğrencilerin Temel Tasarım Dersi Performans Puanları Bakımından Farklılık Gösteren Meslek Alanlarının Sıra Ortalamaları**

FARKLILIK OLUŞTURAN MESLEK ALANLARI	f	Sıra Ort.
El Sanatları Teknolojisi	73	191,89
Grafik ve Fotoğraf	188	257,83
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	65	164,87

Sıra ortalamaları incelendiğinde öğretmen görüşlerine göre grafik ve fotoğraf meslek alanı öğrencileri, temel tasarım dersi performans puanı bakımından güzellik ve saç bakım hizmetleri ve el sanatları teknolojisi meslek alanındaki öğrencilerden daha başarılıdır.

#### 2.1.6. Öğretmenlerin Görüşleri Doğrultusunda Temel Tasarım Dersinin Alan Ortak ya da Dal Dersi Olmasına Göre Öğrenci Temel Tasarım Dersi Performans Puanları Arasındaki Farklılık

Öğretmen görüşlerine göre öğrencilerin temel tasarım dersi performans puanlarının temel tasarım dersinin alan ortak ya da dal dersi olmasına göre Mann Whitney testi sonuçları Tablo 51’de verilmiştir:

**Tablo 51. Öğrencilerin Temel Tasarım Dersi Performans Puanları Bakımından Temel Tasarım Dersinin Alan Ortak/Dal Dersi Olmasına Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Mann Whitney Testi Sonuçları**

Temel Tasarım	f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	s	Test İstatistiği*	p
Alan Ortak Dersi	380	85,0%	4,2252	223,15	,53633	13054,5	0,739
Dal Dersi	67	15,0%	4,2674	228,84	,39222		
<b>Toplam</b>	<b>447</b>	<b>100,0%</b>	<b>4,2315</b>		<b>,51714</b>		

Tablo 51’deki her bir öğretmen grubuna ilişkin örneklem ortalamaları incelendiğinde, temel tasarım dersinin alan ortak/dal dersi olduğu meslek alanlarındaki öğretmenlerin çoğunun, öğrencilerin temel tasarım dersi performans ölçütlerini gerçekleştirebildiklerini düşündükleri görülmektedir. Test sonuçları da öğretmenlerin görüşlerine göre öğrencilerin temel tasarım dersi performans puanlarının temel tasarım dersinin alan ortak/dal dersi olmasına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir ( $U=13054,5$ ;  $p>0,05$ ).

### 3. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına ve Diğer Mesleki Derslere/Alana Katkısına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığına, diğer mesleki derslerine/alanına katkısına ilişkin öğretmen görüşlerinin dağılımı aşağıdaki Tablo 52’de verilmiştir:

**Tablo 52. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığa, Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkısına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı**

GÖRÜŞLER	HİÇ KATILMIYORUM (%)	KATILMIYORUM (%)	KARARSIZIM (%)	KATILYORUM (%)	TAMAMEN KATILYORUM (%)	$\bar{X}$	s
Temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığını geliştirdiğini düşünüyorum.	0,2	2,0	2,5	37,8	57,5	4,50	0,67
Temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkı sağladığını düşünüyorum	0,4	1,8	2,9	37,1	57,7	4,50	0,68

Tablo 52 incelendiğinde öğretmenlerin %95,3’ünün temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığını geliştirdiğini ve %94,8’inin temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkı sağladığını düşündükleri görülmektedir.

#### 3.1. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına ve Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkısı Bakımından Bazı Değişkenlere Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığı

##### 3.1.1. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına ve Diğer Mesleki Derslerine/Alana Katkısı Bakımından İBBS-1’e Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığı

Temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığına katkısına ilişkin İBBS-1'e göre öğretmen görüşlerinin farklılığına ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 53'te tabloda verilmiştir:

**Tablo 53. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkısı Bakımından İBBS-1'e Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları**

İBBS-1 (12 BÖLGE)	f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	s	Test İstatistiği	p
İstanbul	31	6,9%	4,61	236,55	,495	18,082	0,08
Batı Marmara	28	6,3%	4,61	258,61	,832		
Ege	62	13,9%	4,53	226,61	,620		
Doğu Marmara	63	14,1%	4,49	223,11	,693		
Batı Anadolu	45	10,1%	4,69	255,47	,514		
Akdeniz	68	15,2%	4,43	200,46	,555		
Orta Anadolu	25	5,6%	4,16	202,28	1,179		
Batı Karadeniz	31	6,9%	4,45	212,71	,675		
Doğu Karadeniz	34	7,6%	4,32	188,12	,684		
Kuzeydoğu Anadolu	14	3,1%	4,71	266,93	,611		
Ortadoğu Anadolu	6	1,3%	4,83	283,50	,408		
Güneydoğu Anadolu	40	8,9%	4,52	220,90	,554		
<b>Toplam</b>	<b>447</b>	<b>100,0%</b>	<b>4,50</b>		<b>,669</b>		

Tablo 53'teki her bir bölgeye ilişkin örneklem ortalamaları incelendiğinde, her bir bölgedeki öğretmenlerin çoğunun, temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığını geliştirdiğini düşündükleri görülmektedir. Test sonuçları, temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığına katkısına ilişkin öğretmen görüşlerinin bölgelere göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir ( $H=18,082$ ;  $p>0,05$ ).

Farklı bölgelerde temel tasarım dersi okutan öğretmenlere göre temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkısına ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 54'te verilmiştir.



**Tablo 54. Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkısı Bakımından İBBS-1'e Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığı**

İBBS-1 (12 BÖLGE)	f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	s	Test İstatistiği	p
İstanbul	31	6,9%	4,65	243,27	,486	14,535	0,205
Batı Marmara	28	6,3%	4,50	240,02	,882		
Ege	62	13,9%	4,45	214,67	,694		
Doğu Marmara	63	14,1%	4,52	226,58	,644		
Batı Anadolu	45	10,1%	4,73	261,97	,447		
Akdeniz	68	15,2%	4,44	212,00	,678		
Orta Anadolu	25	5,6%	4,04	185,12	1,241		
Batı Karadeniz	31	6,9%	4,55	222,76	,506		
Doğu Karadeniz	34	7,6%	4,44	209,56	,660		
Kuzeydoğu Anadolu	14	3,1%	4,71	257,93	,469		
Ortadoğu Anadolu	6	1,3%	4,17	162,25	,753		
Güneydoğu Anadolu	40	8,9%	4,52	220,86	,554		
<b>Toplam</b>	<b>447</b>	<b>100,0%</b>	<b>4,50</b>		<b>,686</b>		

Tablo 54'teki her bir bölgeye ilişkin örneklem ortalamaları incelendiğinde, her bir bölgedeki öğretmenlerin çoğunun, temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkı sağladığını düşündükleri görülmektedir. Test sonuçları, temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkısına ilişkin öğretmen görüşlerinin bölgelere göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir ( $H=14,535$ ;  $p>0,05$ ).

### 3.1.2. Öğretmenlerin Cinsiyetine ve Öğrenim Durumuna Göre Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına ve Diğer Mesleki Derslerine/Alana Katkısının Farklılığı

Öğretmen görüşlerine göre temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığına ve mesleki derslerine/alana katkısının cinsiyete ve öğrenim durumuna göre farklılığına ilişkin Mann Whitney ve Kruskal Wallis testleri sonuçları Tablo 55'te verilmiştir:

**Tablo 55. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına ve Mesleki Derslerine/ Alana Katkısı Bakımından Cinsiyete ve Öğrenim Durumuna Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler, Mann Whitney ve Kruskal Wallis Testleri Sonuçları**

	DEĞİŞKENLER		f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	s	Test İstatistiği	P
Temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığını geliştirdiğini düşünüyorum.	CİNSİYET	Erkek	99	22,1%	4,46	219,43	,73	16774	0,647
		Kadın	348	77,9%	4,51	225,30	,65		
	ÖĞRENİM DURUMU	Yüksekokul	24	5,4%	4,37	209,71	,82	,417	0,812
		Lisans	380	85,0%	4,51	224,95	,66		
		Yüksek Lisans	43	9,6%	4,51	223,56	,63		
Temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkı sağladığını düşünüyorum.	CİNSİYET	Erkek	99	22,1%	4,44	215,55	,73	16389	0,396
		Kız	348	77,9%	4,51	226,41	,67		
	ÖĞRENİM DURUMU	Yüksekokul	24	5,4%	4,46	222,27	,78	,048	0,976
		Lisans	380	85,0%	4,50	223,72	,68		
		Yüksek Lisans	43	9,6%	4,53	227,43	,63		

Tablo 55 incelendiğinde, analiz sonuçları temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığına katkısına ilişkin öğretmen görüşlerinin cinsiyete ( $U=16774$ ;  $p>0,05$ ) ve öğrenim durumuna ( $H=0,417$ ;  $p>0,05$ ) göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir

Analiz sonuçları temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkısına ilişkin öğretmen görüşlerinin cinsiyete ( $U=16389$ ;  $p>0,05$ ) ve öğrenim durumuna ( $H=0,048$ ;  $p>0,05$ ) göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir.

### 3.1.3. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına ve Mesleki Derslerine/Alanına Katkısı Bakımından Hizmet Süresine Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığı

Öğretmen görüşlerine göre temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığına katkısı bakımından hizmet süresine göre öğretmen görüşlerinin farklılığına ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 56'da verilmiştir:

**Tablo 56. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkısı Bakımından Hizmet Süresine Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları**

Hizmet Süresi	F	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	s	Test İstatistiği	P
0-5 Yıl	168	37,6%	4,57	233,29	,616	5,636	,131
6-10 Yıl	38	8,5%	4,24	194,00	,943		
11-15 Yıl	62	13,9%	4,60	238,37	,586		
16 Yıl ve Üstü	179	40,0%	4,47	216,68	,664		
<b>Toplam</b>	<b>447</b>	<b>100,0%</b>	<b>4,50</b>		<b>,669</b>		

Tablo 56 incelendiğinde analiz sonuçları; temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığına katkısına ilişkin öğretmen görüşlerinin, hizmet süresine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir ( $H=5,636$ ;  $p>0,05$ ).

Temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkısı bakımından hizmet süresine göre öğretmen görüşlerinin farklılığına ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 57'de verilmiştir:

**Tablo 57. Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkılarının Öğretmenlerin Hizmet Süresine Göre Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları**

Hizmet Süresi	f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	s	Test İstatistiği	p
0-5 Yıl	168	37,6%	4,52	226,22	,665	2,609	0,456
6-10 Yıl	38	8,5%	4,21	200,36	1,069		
11-15 Yıl	62	13,9%	4,60	236,97	,557		
16 Yıl ve Üstü	179	40,0%	4,51	222,44	,630		
<b>Toplam</b>	<b>447</b>	<b>100%</b>	<b>4,50</b>		<b>,686</b>		

Tablo 57 incelendiğinde, analiz sonuçları temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkısına ilişkin öğretmen görüşlerinin hizmet süresine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir (H=2,609; p>0,05).

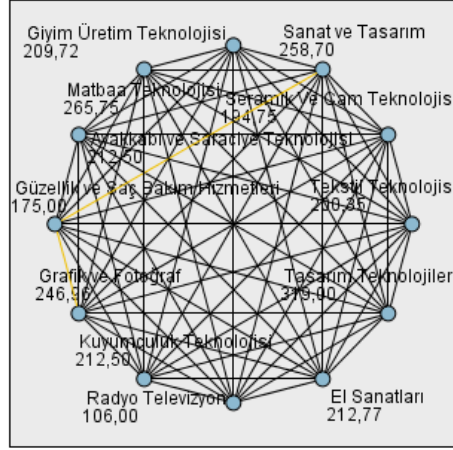
#### **3.1.4. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına ve Mesleki Derslerine/Alanına Katkısı Bakımından Meslek Alanlarına Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığı**

Temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığına katkısı bakımından meslek alanlarına göre öğretmen görüşlerinin farklılığına ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 58'de verilmiştir:

**Tablo 58. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkısı Bakımından Meslek Alanlarına Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları**

MESLEK ALANLARI	f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	s	Test İstatistiği	p
Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi	2	0,4%	4,50	212,50	,707	33,052	0,01
El Sanatları Teknolojisi	73	16,3%	4,44	212,77	,707		
Giyim Üretim Teknolojisi	36	8,1%	4,44	209,72	,652		
Grafik ve Fotoğraf	188	42,1%	4,64	246,96	,564		
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	65	14,5%	4,20	175,00	,795		
Kuyumculuk Teknolojisi	10	2,2%	4,50	212,50	,527		
Matbaa Teknolojisi	8	1,8%	4,75	265,75	,463		
Radyo-Televizyon	4	0,9%	4,00	106,00	,000		
Sanat ve Tasarım	30	6,7%	4,63	258,70	,809		
Seramik ve Cam Teknolojisi	12	2,7%	4,42	194,75	,515		
Tasarım Teknolojileri	2	0,4%	5,00	319,00	,000		
Tekstil Teknolojisi	17	3,8%	4,35	200,35	,786		
<b>Toplam</b>	<b>447</b>	<b>100,0%</b>	<b>4,50</b>		<b>,669</b>		

Tablo 58 incelendiğinde ayakkabı ve saraciye teknolojisi, radyo-televizyon ve tasarım teknolojileri meslek alanlarında yeteri kadar örneklem sayısı olmadığı için bu alanlar analize dâhil edilmemiştir. Örneklem ortalamaları incelendiğinde, her bir meslek alanındaki öğretmenlerin çoğunun temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığını geliştirdiğini düşündükleri görülmektedir. Ancak analiz sonuçları, temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığına katkısına ilişkin öğretmen görüşlerinin meslek alanlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir ( $H=33,052$ ;  $p<0,05$ ). Bu durumda hangi meslek alanları arasında fark olduğunun incelenmesi gerekir.



**Grafik 10. Kruskal Wallis Testi Sonrası Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkısı Bakımından Meslek Alanlarına Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları**

Grafik 10’da birbirinden farklı olan meslek alanlarını tespit etmek için 36 farklı ikili karşılaştırma yapılmıştır. Farkı istatistiksel olarak anlamlı olan meslek alanları arasındaki çizgiler sarı ile gösterilmiştir.

**Tablo 59. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğretmen Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkılarının Meslek Alanlarına Göre Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Farklılık Gösteren Meslek Alanları**

FARKLILIK GÖSTEREN MESLEK ALANLARI	P
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri- Grafik ve Fotoğraf	0,001
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri- Sanat ve Tasarım	0,048

Parametrik olmayan çoklu karşılaştırma test sonuçları; temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığına katkısı bakımından güzellik ve saç bakım hizmetleri ile grafik ve fotoğraf, güzellik ve saç bakım hizmetleri ile sanat ve tasarım meslek alanlarındaki öğretmenlerin görüşleri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermiştir.

**Tablo 60. Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Öğretmen Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkısı Bakımından Farklılık Gösteren Meslek Alanlarının Sıra Ortalamaları**

<b>FARKLILIK GÖSTEREN MESLEK ALANLARI</b>	<b>f</b>	<b>Sıra Ort.</b>
Grafik ve Fotoğraf	188	246,96
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	65	175,00
Sanat ve Tasarım	30	258,70

Farklılık gösteren meslek alanlarının sıra ortalamaları incelendiğinde sanat ve tasarım meslek alanı öğretmenlerinin güzellik ve saç bakım hizmetleri meslek alanı öğretmenlerine göre temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığının gelişmesine katkı sağladığını daha fazla düşündükleri görülmektedir. Ayrıca grafik ve fotoğraf meslek alanı öğretmenlerinin güzellik ve saç bakım hizmetleri meslek alanı öğretmenlerine göre temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığının gelişmesine katkı sağladığını daha fazla düşündükleri görülmektedir.

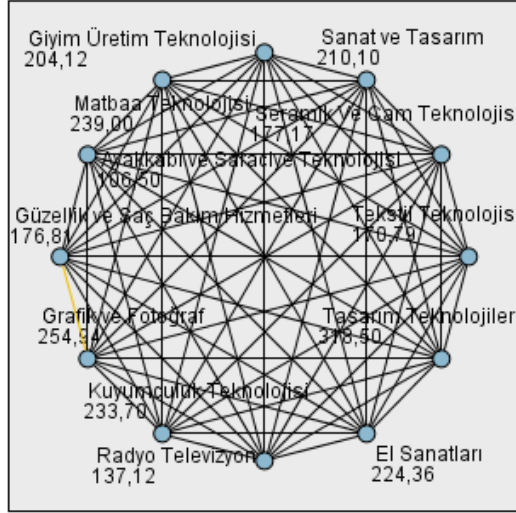
Öğretmen görüşlerine göre temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkılarının meslek alanlarına göre farklılığına ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 61’de verilmiştir.

Tablo 61 incelendiğinde ayakkabı ve saraciyeye teknolojisi, radyo-televizyon ve tasarım teknolojileri meslek alanlarında yeteri kadar örneklem sayısı olmadığı için bu meslek alanları analize dâhil edilmemiştir. Analiz sonuçları, temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkısına ilişkin öğretmen görüşlerinin meslek alanlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir ( $H=39,416$ ;  $p<0,05$ ). Bu durumda hangi meslek alanları arasında fark olduğunun incelenmesi gerekir.

**Tablo 61. Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkılarının Meslek Alanlarına Göre Farklılığına İlişkin Kruskal Wallis Testi Sonuçları**

MESLEK ALANLARI	f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	s	Test İstatistiği	p		
Ayakkabı ve Saraciyeye Teknolojisi	2	0,4%	4,00	106,50	,000	39,416	0,000		
El Sanatları Teknolojisi	73	16,3%	4,49	224,36	,710				
Giyim Üretim Teknolojisi	36	8,1%	4,44	204,13	,558				
Grafik ve Fotoğraf	188	42,1%	4,68	254,94	,542				
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	65	14,5%	4,17	176,81	,894				
Kuyumculuk Teknolojisi	10	2,2%	4,60	233,70	,516				
Matbaa Teknolojisi	8	1,8%	4,63	239,00	,518				
Radyo-Televizyon	4	0,9%	4,00	137,13	,816				
Sanat ve Tasarım	30	6,7%	4,37	210,10	,890				
Seramik ve Cam Teknolojisi	12	2,7%	4,33	177,17	,492				
Tasarım Teknolojileri	2	0,4%	5,00	318,50	,000				
Tekstil Teknolojisi	17	3,8%	4,24	170,79	,664				
<b>Toplam</b>	<b>447</b>	<b>100,0%</b>	<b>4,50</b>		<b>,686</b>				





**Grafik 11. Kruskal Wallis Testi Sonrası Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkısı Bakımından Meslek Alanlarına Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları**

Grafik 11’de birbirinden farklı olan meslek alanlarını tespit etmek için 36 farklı ikili karşılaştırma yapılmıştır. Farkı istatistiksel olarak anlamlı olan meslek alanları arasındaki çizgiler sarı ile gösterilmiştir.

**Tablo 62. Kruskal Wallis Testi Sonrası Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkısı Bakımından Meslek Alanlarına Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Farklılık Gösteren Meslek Alanları**

FARKLILIK OLUŞTURAN MESLEK ALANLARI	p
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri- Grafik ve Fotoğraf	0,000

Parametrik olmayan çoklu karşılaştırma test sonuçları, temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkısı bakımından güzellik ve saç bakım hizmetleri ile grafik ve fotoğraf meslek alanlarındaki öğretmenlerin görüşleri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermiştir ( $p < 0,05$ ).

**Tablo 63. Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Öğretmen Görüşlerine Göre Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkısı Bakımından Farklılık Gösteren Meslek Alanlarının Sıra Ortalamaları**

FARKLILIK OLUŞTURAN MESLEK ALANLARI	f	Sıra Ort.
Grafik ve Fotoğraf	188	254,94
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	65	176,81

Sıra ortalamaları incelendiğinde grafik ve fotoğraf meslek alanı öğretmenlerinin güzellik ve saç bakım hizmetleri meslek alanı öğretmenlerine göre temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına daha fazla katkı sağladığını düşündükleri görülmektedir.

### 3.1.5. Temel Tasarım Dersinin Alan Ortak/Dal Dersi Olmasına Göre Öğrencilerin Yaratıcılığına ve Mesleki Derslerine/Alana Katkısına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Farklılığı

Öğretmen görüşlerine göre temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığına katkılarının temel tasarım dersinin alan ortak/dal dersi olmasına göre farklılığına ilişkin Mann Whitney testi sonuçları Tablo 64’te verilmiştir:

**Tablo 64. Temel Tasarım Dersinin Öğrencilerin Yaratıcılığına Katkılarının Temel Tasarım Dersinin Alan Ortak/Dal Dersi Olma Durumuna Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Mann Whitney Testi Sonuçları**

Temel Tasarım	f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	s	Test İstatistiği*	p
Alan Ortak Dersi	380	85,0%	4,52	226,83	,672	11653	,204
Dal Dersi	67	15,0%	4,43	207,93	,657		
<b>Toplam</b>	<b>447</b>	<b>100,0%</b>	<b>4,50</b>		<b>,669</b>		

Tablo 64 incelendiğinde, analiz sonuçları temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığına katkısına ilişkin öğretmen görüşlerinin temel tasarım dersinin alan ortak/dal dersi olmasına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir ( $U=11653$ ;  $p>0,05$ ).

Temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkısı bakımından temel tasarım dersinin alan ortak/ dal dersi olma

durumuna göre öğretmen görüşlerinin farklılığına ilişkin Mann Whitney testi sonuçları Tablo 65'te verilmiştir:

**Tablo 65. Temel Tasarım Dersinde Edinilen Bilgi ve Becerilerin Öğrencilerin Diğer Mesleki Derslerine/Alanına Katkısı Bakımından Temel Tasarım Dersinin Alan Ortak/Dal Dersi Olma Durumuna Göre Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Mann Whitney Testi Sonuçları**

Temel Tasarım	f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	s	Test İstatistiği	p
Alan Ortak Dersi	380	85,0%	4,52	229,48	0,698	10647,5	0,014
Dal Dersi	67	15,0%	4,37	192,92	0,599		
<b>Toplam</b>	<b>447</b>	<b>100,0%</b>	<b>4,50</b>		<b>0,686</b>		

Tablo 65 incelendiğinde analiz sonuçları, temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkısına ilişkin öğretmen görüşlerinin temel tasarım dersinin alan ortak ya da dal dersi olmasına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir ( $U=10647,5$ ;  $p<0,05$ ). Sıra ortalamaları incelendiğinde temel tasarım dersini alan ortak dersi olarak okutan öğretmenlerin diğer öğretmenlere göre temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına daha fazla katkı sağladığını düşündükleri görülmektedir.

#### 4. Temel Tasarım Dersinin İş Hayatına Katkısına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Temel tasarım dersinin, mezuniyet sonrası öğrencinin tasarım yapabilme bilgi ve becerisine katkısına ilişkin öğretmen görüşlerinin dağılımı Tablo 66'da yer almaktadır.

**Tablo 66. Temel Tasarım Dersinin Mezuniyet Sonrası Öğrencinin Tasarım Yapabilme Bilgi ve Becerisine Katkısına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı**

Temel Tasarım dersinin, mezuniyet sonrası öğrencinin tasarım yapabilme bilgi ve becerisine katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz?	f	%
Evet	405	90,6%
Kısmen	13	2,9%
Kararsızım	3	0,7%
Hayır	26	5,8%
<b>Toplam</b>	<b>447</b>	<b>100</b>

Tablo 66 incelendiğinde öğretmenlerin 405'inin (%90,6) temel tasarım dersinin, mezuniyet sonrası öğrencinin tasarım yapabilme bilgi ve becerisine katkı sağlayacağını düşündüğü, 26'sının (%5,8) düşünmediği görülmektedir. Tablo 67'de ilgili soruya evet diyen öğretmenlerin nedenleri yer almaktadır:

**Tablo 67. Temel Tasarım Dersinin Mezuniyet Sonrası Öğrencinin Tasarım Yapabilme Bilgi ve Becerisine Katkı Sağlayacağını Düşünen Öğretmenlerin Nedenlerinin Dağılımı**

<b>Nedenler</b>	<b>f</b>	<b>%</b>
Temel Tasarım dersinin öğrencinin yaratıcılığını geliştirdiği için mezuniyet sonrası tasarım yapabilme bilgi ve becerisine katkı sağlayacağını düşünüyorum.	275	65,95%
Temel Tasarım dersi ile kazandırılan yeterlikler sayesinde mezuniyet sonrası öğrencinin tasarım yapabilme bilgi ve becerisine katkı sağlayacağını düşünüyorum.	136	32,61%
Diğer Nedenler	6	1,44%
<b>Toplam</b>	<b>417</b>	<b>100%</b>

Tablo 67 incelendiğinde temel tasarım dersinin mezuniyet sonrası öğrencinin tasarım yapabilme bilgi ve becerisine katkı sağlayacağını düşünen bazı öğretmenlerin birden çok neden belirttiği görülmektedir. Öğretmenlerin 275'inin (%65,95) temel tasarım dersinin öğrencinin yaratıcılığını geliştirdiği için ve 136'sının (%32,61) temel tasarım dersi ile kazandırılan yeterlikler sayesinde mezuniyet sonrası öğrencinin tasarım yapabilme bilgi ve becerisine katkı sağlayacağını düşündüğü görülmektedir.

## **5. Temel Tasarım Dersinin Etkililiğini Artırmak İçin Yapılması Gerekenlere İlişkin Öğretmen Görüşleri**

Temel tasarım dersinin etkinliğini artırmak için yapılması gerekenlere ilişkin öğretmen görüş ve önerileri Tablo 68'de yer almaktadır:

**Tablo 68. Temel Tasarım Dersinin Etkililiğini Artırmak İçin Yapılması Gerekenlere İlişkin Öğretmen Görüş ve Önerileri**

<b>Görüş/Öneriler</b>	<b>f</b>	<b>%</b>
Haftalık ders saati artırılmalı.	137	24,2%
Uygun eğitim ortamı sağlanmalı.	43	7,6%
Gerekli araç gereç sağlanmalı.	41	7,2%
Uygulamaya ağırlık verilmeli.	23	4,1%
Görsellerle desteklenmeli.	22	3,9%
Ders ilgili alana uyarlanmalı.	18	3,2%
Modüllerin içeriği zenginleşmeli.	14	2,5%
Öğrencilerde farkındalık oluşması sağlanmalı.	14	2,5%
Üst sınıflarda da verilmeli.	12	2,1%
Gezi ve gözlem yapılmalı.	10	1,8%
Çizim uygulamalarına ağırlık verilmeli.	10	1,8%
Bilgisayardan faydalanılmalı.	9	1,6%
Öğrenciler yetenek sınavıyla alınmalı.	9	1,6%
Ders küçük gruplarla işlenmeli.	8	1,4%
Tasarım ilkelerine ağırlık verilmeli.	4	0,7%
Modüllerde örnekler çoğaltılmalı.	3	0,5%
İçerik zenginleştirilmeli.	2	0,4%
İçerik güncellenmeli.	2	0,4%
Okul idarecilerinin dersin önemini kavraması gerekir.	2	0,4%
Öğrenci gayret etmeli.	2	0,4%
Öğretmenlere uzmanlar tarafından eğitim verilmeli.	1	0,2%
Hizmet içi eğitim verilmeli.	1	0,2%
Ders notla değerlendirilmemelidir.	1	0,2%
Diğer görüş/öneriler	70	11,5%
Fikrim yok	114	20,1%
<b>Toplam</b>	<b>567</b>	<b>100,0%</b>

Tablo 68 incelendiğinde anketi geçerli sayılan 447 öğretmenden en az birinin birden fazla görüş öne sürdüğü görülmektedir. Ayrıca, temel tasarım dersinin etkinliğinin artırılması için; öğretmenlerin %24,2'si haftalık ders saatlerinin artırılması, %7,6'sı uygun eğitim ortamının sağlanması ve % 7,2'si gerekli araç gerecin sağlanması gerektiğini belirtmektedir.

## **C. İŞVEREN ANKETİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR**

Bu bölümde; araştırmaya katılan işverenlerin kişisel bilgilerine ve beceri eğitimi/staj yapmış mesleki ve teknik ortaöğretim öğrencilerinin tasarım konusundaki bilgi ve becerilerine ilişkin işveren görüşlerinden elde edilen bulgular yer almaktadır.

### **1. İşverenlerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular**

Bu bölümde; işverenlerin illere, İBBS-1'e, faaliyet alanlarına, işletme ölçeklerine göre dağılımları yer almaktadır.

#### **1.1.İşverenlerin İllere Göre Dağılımı**

Anketi geçerli sayılan 962 işverenin illere göre dağılımı Tablo 69'da verilmiştir:

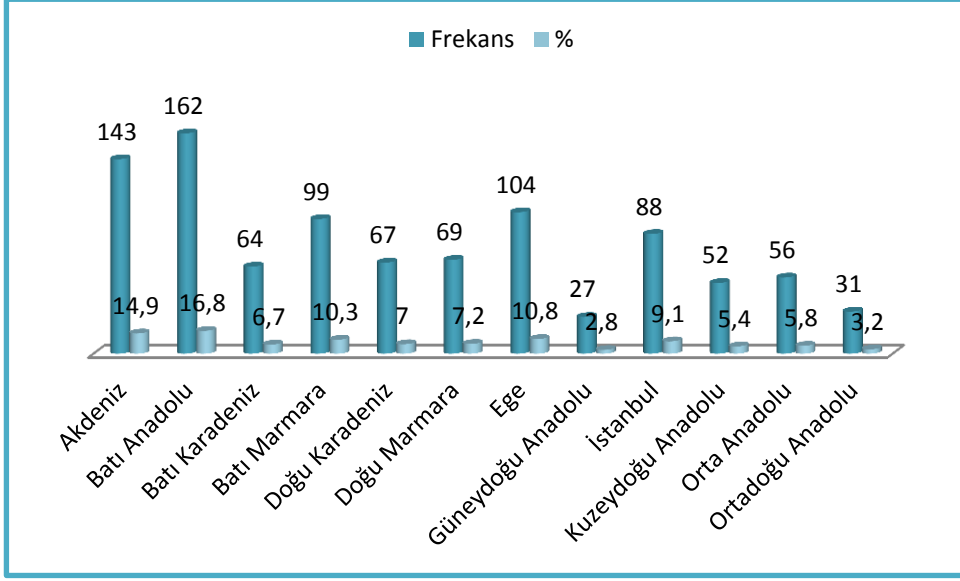
Tablo 69 incelendiğinde işveren anketine 49 ilden katılım sağlandığı görülmektedir. Anket sonuçlarına göre; toplam 962 işverenden en fazla katılım 138(% 14, 3) işveren ile Ankara ve 88 (% 9,1) işveren ile İstanbul'dan olmuştur. En az katılımın olduğu iller ise sadece 1'er işveren ile Batman, Tunceli ve Şırnak illeridir.

**Tablo 69. İşverenlerin İllere Göre Dağılımı**

S. No	İLLER	f	%	S. No	İLLER	f	%
1	Adana	49	5,1	26	İzmir	7	,7
2	Adıyaman	6	,6	27	Kahramanmaraş	6	,6
3	Afyonkarahisar	5	,5	28	Karabük	11	1,1
4	Ağrı	17	1,8	29	Kayseri	19	2,0
5	Aksaray	19	2,0	30	Kırklareli	31	3,2
6	Ankara	138	14,3	31	Kırşehir	2	,2
7	Antalya	13	1,4	32	Kocaeli	12	1,2
8	Artvin	18	1,9	33	Konya	24	2,5
9	Aydın	34	3,5	34	Kütahya	9	,9
10	Balıkesir	59	6,1	35	Manisa	25	2,6
11	Bartın	24	2,5	36	Mardin	7	,7
12	Batman	1	,1	37	Mersin	39	4,1
13	Bilecik	3	,3	38	Nevşehir	13	1,4
14	Bingöl	20	2,1	39	Niğde	2	,2
15	Bursa	23	2,4	40	Rize	14	1,5
16	Denizli	24	2,5	41	Sakarya	20	2,1
17	Edirne	6	,6	42	Samsun	23	2,4
18	Erzincan	35	3,6	43	Şanlıurfa	6	,6
19	Eskişehir	11	1,1	44	Tekirdağ	3	,3
20	Gaziantep	7	,7	45	Tokat	6	,6
21	Giresun	7	,7	46	Trabzon	28	2,9
22	Hakkari	6	,6	47	Tunceli	1	,1
23	Hatay	13	1,4	48	Van	4	,4
24	Isparta	23	2,4	49	Yozgat	1	,1
25	İstanbul	88	9,1				
<b>TOPLAM</b>		<b>962</b>					

Bazı illerde analiz için yeteri kadar katılım olmadığı için İBBS-1'e göre veriler gruplandırılmıştır.

## 1.2.İşverenlerin İBBS-1'e Göre Dağılımı



Grafik 12. İşverenlerin İBBS-1'e Göre Dağılımı

Grafik 12 incelendiğinde araştırmaya katılan işverenlerin 162'sinin (%16,8) Batı Anadolu, 143'ünün (%14,9) Akdeniz, 104'ünün (%10,8) Ege ve 27'sinin (% 2,8) Güneydoğu Anadolu Bölgesinden olduğu görülmektedir.

## 1.3.İşverenlerin Faaliyet Alanlarına Göre Dağılımı

İşverenlerin faaliyet alanlarına göre dağılımı aşağıdaki Tablo 70'te verilmiştir:

Tablo 70. İşverenlerin Faaliyet Alanlarına Göre Dağılımı

S. No	Faaliyet Alanları	f	%
1	Açık Hava Reklamcılığı	3	0,3
2	Açık Hava Reklamcılığı, Kurumsal Kimlik Çalışmaları	1	0,1
3	Aile Ve Tüketici Hizmetleri, Ayakkabı Ve Saraciye Teknolojisi, El Sanatları Teknolojisi	1	0,1
4	Aile Ve Tüketici Hizmetleri, El Sanatları Teknolojisi, Tekstil Teknolojisi	1	0,1
5	Aile Ve Tüketici Hizmetleri, Giyim Üretim Teknolojisi, Grafik Ve Fotoğraf, Güzellik Ve Saç Bakım Hizmetleri, Sanat Ve Tasarım	1	0,1
6	Aile Ve Tüketici Hizmetleri, Grafik Ve Fotoğraf	3	0,3
7	Aile Ve Tüketici Hizmetleri, Grafik Ve Fotoğraf, Halkla İlişkiler Ve Organizasyon Hizmetleri, Sanat Ve Tasarım	1	0,1
8	Aile Ve Tüketici Hizmetleri, Grafik Ve Fotoğraf, Matbaa Teknolojisi	3	0,3
9	Aile Ve Tüketici Hizmetleri, Grafik Ve Fotoğraf, Tasarım Teknolojileri	1	0,1
10	Aile Ve Tüketici Hizmetleri, Tekstil Teknolojisi	1	0,1



S. No	Faaliyet Alanları	f	%
11	Anaokulu	1	0,1
12	Animasyon	1	0,1
13	Basın Yayın	1	0,1
14	Bilgisayar	1	0,1
15	Bilinmiyor	1	0,1
16	Bilişim Teknolojileri	1	0,1
17	Bor Madeni Ve Türevleri	1	0,1
18	Cam Süslemeleri Ve Dekorasyon	1	0,1
19	Çevre Ve İnşaat	1	0,1
20	Çeyiz İmalat	1	0,1
21	Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi	6	0,6
22	Dekoratif Ev Tekstili	1	0,1
23	Dergi	1	0,1
24	Eğitim-Öğretim	3	0,3
25	El Sanatları Teknolojisi	54	5,6
26	El Sanatları Teknolojisi, Çiçekçilik Ve Organizasyon	1	0,1
27	El Sanatları Teknolojisi, Giyim Üretim Teknolojisi	1	0,1
28	El Sanatları Teknolojisi, Giyim Üretim Teknolojisi, Matbaa Teknolojisi	1	0,1
29	El Sanatları Teknolojisi, Giyim Üretim Teknolojisi, Tekstil Teknolojisi	3	0,3
30	El Sanatları Teknolojisi, Grafik Ve Fotoğraf, Halkla İlişkiler Ve Organizasyon Hizmetleri, Matbaa Teknolojisi, Sanat Ve Tasarım, Tasarım Teknolojileri	1	0,1
31	El Sanatları Teknolojisi, Grafik Ve Fotoğraf, Halkla İlişkiler Ve Organizasyon Hizmetleri, Sanat Ve Tasarım, Tasarım Teknolojileri	1	0,1
32	El Sanatları Teknolojisi, Grafik Ve Fotoğraf, Sanat Ve Tasarım	1	0,1
33	El Sanatları Teknolojisi, Grafik Ve Fotoğraf, Sanat Ve Tasarım, Tasarım Teknolojileri	1	0,1
34	El Sanatları Teknolojisi, Güzellik Ve Saç Bakım Hizmetleri, Halkla İlişkiler Ve Organizasyon Hizmetleri, Sanat Ve Tasarım	1	0,1
35	El Sanatları Teknolojisi, Güzellik Ve Saç Bakım Hizmetleri, Sanat Ve Tasarım	1	0,1
36	El Sanatları Teknolojisi, Kuyumculuk Teknolojisi, Tasarım Teknolojileri	3	0,3
37	El Sanatları Teknolojisi, Matbaa Teknolojisi, Dijital Baskı	1	0,1
38	El Sanatları Teknolojisi, Sanat Ve Tasarım, Tekstil Teknolojisi	2	0,2
39	El Sanatları Teknolojisi, Seramik Ve Cam Teknolojisi	1	0,1
40	El Sanatları Teknolojisi, Tasarım Teknolojileri, Tekstil Teknolojisi	1	0,1
41	El Sanatları Teknolojisi, Tekstil Teknolojisi	3	0,3
42	Endüstriyel Reklam	1	0,1
43	Ev Tekstil	2	0,2
44	Fotoğrafçılık	1	0,1
45	Gazetecilik	4	0,4
46	Gelinlik Üretimi Ve Tasarımı, Boncuk Nakış İşleri	1	0,1
47	Giyim Üretim Teknolojisi	126	13,1
48	Giyim Üretim Teknolojisi, Matbaa Teknolojisi	1	0,1
49	Giyim Üretim Teknolojisi, Tasarım Teknolojileri	1	0,1
50	Giyim Üretim Teknolojisi, Tekstil Teknolojisi	10	1
51	Grafik Tasarım Basımevi	1	0,1

S. No	Faaliyet Alanları	f	%
52	Grafik Ve Fotoğraf	174	18,1
53	Grafik Ve Fotoğraf, Dijital Baskı	1	0,1
54	Grafik Ve Fotoğraf, Gazetecilik	1	0,1
55	Grafik Ve Fotoğraf, Halkla İlişkiler Ve Organizasyon Hizmetleri	8	0,8
56	Grafik Ve Fotoğraf, Halkla İlişkiler Ve Organizasyon Hizmetleri, Matbaa Teknolojisi, Radyo-Televizyon	1	0,1
57	Grafik Ve Fotoğraf, Halkla İlişkiler Ve Organizasyon Hizmetleri, Matbaa Teknolojisi, Radyo-Televizyon, Sanat Ve Tasarım	1	0,1
58	Grafik Ve Fotoğraf, Halkla İlişkiler Ve Organizasyon Hizmetleri, Matbaa Teknolojisi, Tasarım Teknolojileri, Tekstil Teknolojisi	1	0,1
59	Grafik Ve Fotoğraf, Halkla İlişkiler Ve Organizasyon Hizmetleri, Radyo-Televizyon, Sanat Ve Tasarım, Tasarım Teknolojileri	1	0,1
60	Grafik Ve Fotoğraf, Halkla İlişkiler Ve Organizasyon Hizmetleri, Sanat Ve Tasarım, Tasarım Teknolojileri	1	0,1
61	Grafik Ve Fotoğraf, Halkla İlişkiler Ve Organizasyon Hizmetleri, Tasarım Teknolojileri	1	0,1
62	Grafik Ve Fotoğraf, Halkla İlişkiler Ve Organizasyon Hizmetleri, Tasarım Teknolojileri, Hasta Ve Yaslı Bakımı	1	0,1
63	Grafik Ve Fotoğraf, Matbaa Teknolojisi	17	1,8
64	Grafik Ve Fotoğraf, Matbaa Teknolojisi, Dijital Baskı	1	0,1
65	Grafik Ve Fotoğraf, Matbaa Teknolojisi, Radyo-Televizyon	1	0,1
66	Grafik Ve Fotoğraf, Matbaa Teknolojisi, Radyo-Televizyon, Sanat Ve Tasarım	1	0,1
67	Grafik Ve Fotoğraf, Matbaa Teknolojisi, Radyo-Televizyon, Sanat Ve Tasarım, Tasarım Teknolojileri	1	0,1
68	Grafik Ve Fotoğraf, Matbaa Teknolojisi, Sanat Ve Tasarım	4	0,4
69	Grafik Ve Fotoğraf, Matbaa Teknolojisi, Sanat Ve Tasarım, Reklam Tanıtım Organizasyon	1	0,1
70	Grafik Ve Fotoğraf, Matbaa Teknolojisi, Sanat Ve Tasarım, Tasarım Teknolojileri	1	0,1
71	Grafik Ve Fotoğraf, Matbaa Teknolojisi, Tasarım Teknolojileri	9	0,9
72	Grafik Ve Fotoğraf, Matbaa Teknolojisi, Tasarım Teknolojileri, Tekstil Teknolojisi	1	0,1
73	Grafik Ve Fotoğraf, Radyo-Televizyon	8	0,8
74	Grafik Ve Fotoğraf, Radyo-Televizyon, Sanat Ve Tasarım, Eğitim Yayınları Web Basılı Yayın Radyo TV	1	0,1
75	Grafik Ve Fotoğraf, Radyo-Televizyon, Sanat Ve Tasarım, Tasarım Teknolojileri, Eğitim	1	0,1
76	Grafik Ve Fotoğraf, Sanat Ve Tasarım	5	0,5
77	Grafik Ve Fotoğraf, Tasarım Teknolojileri	16	1,7
78	Grafik Ve Fotoğraf, Tasarım Teknolojileri, Tekstil Teknolojisi	1	0,1
79	Grafik Ve Fotoğraf, Tekstil Teknolojisi	2	0,2
80	Grafik Ve Fotoğraf, Tüketici Elektronik	1	0,1
81	Güzellik Ve Saç Bakım Hizmetleri	264	27,4
82	Güzellik Ve Saç Bakım Hizmetleri, Sanat Ve Tasarım	6	0,6
83	Halkla İlişkiler Ve Organizasyon Hizmetleri	6	0,6
84	Halkla İlişkiler Ve Organizasyon Hizmetleri, Belediye Ofis İşleri	1	0,1
85	Halkla İlişkiler Ve Organizasyon Hizmetleri, Medya	1	0,1
86	Hazır Giyim/Tekstil	1	0,1
87	Kamu	2	0,2
88	Kamu (Belediye)	1	0,1
89	Konaklama	1	0,1
90	Kuyumculuk Teknolojisi	14	1,5

S. No	Faaliyet Alanları	f	%
91	Lastik Teknolojileri	1	0,1
92	Matbaa Teknolojisi	34	3,5
93	Matbaa Teknolojisi, Dijital Baskı	5	0,5
94	Matbaa Teknolojisi, Reklamcılık	1	0,1
95	Matbaa Teknolojisi, Sanat Ve Tasarım	1	0,1
96	Matbaa Teknolojisi, Tasarım Teknolojileri	1	0,1
97	Mefruşat	1	0,1
98	Metal İşleme	1	0,1
99	Mimarlık Ve İç Dekorasyon	4	0,4
100	Mobilya Tasarım Ve İmalat	1	0,1
101	Muhasebe	1	0,1
102	Oto Bakım Onarım	1	0,1
103	Posta İşleme Ve Dağıtım	1	0,1
104	Radyo-Televizyon	23	2,4
105	Radyo-Televizyon, Gazetecilik	2	0,2
106	Reklam Ve Tabelacılık	1	0,1
107	Reklamcılık	6	0,6
108	Sanat Ve Tasarım	11	1,1
109	Sanat Ve Tasarım, Mimarlık	1	0,1
110	Seramik Ve Cam Teknolojisi	7	0,7
111	Su	1	0,1
112	Tasarım Teknolojileri	1	0,1
113	Tasarım Teknolojileri, Armatür(Sıhhi Tesisat Ürünleri)	1	0,1
114	Tasarım Teknolojileri, Restorasyon Çizimleri Mimari Tasarım	1	0,1
115	Tasarım Teknolojileri, Tekstil Teknolojisi	1	0,1
116	Tekstil Teknolojisi	28	2,9
117	Yapım Koordinatörlüğü	2	0,2
118	Yerel Yönetim	1	0,1
<b>Toplam</b>		<b>962</b>	<b>100</b>

Tablo 70 incelendiğinde araştırmaya katılan işverenlerin bazılarının birden çok faaliyet alanında hizmet ettiği görülmektedir. İşverenlerin 264'ünün (%27,4) sadece güzellik ve saç bakım hizmetleri, 174'ünün (% 18,1) sadece grafik ve fotoğraf ve 126'sının (%13,1) sadece giyim üretim teknolojisi faaliyet alanında hizmet ettiği görülmektedir.

**Tablo 71. Öğrencilerin Tasarım Konusundaki Bilgi ve Becerilerine İlişkin İşveren Görüşlerinin Dağılımı**

	Beceri Eğitimi/Staj Yapan Öğrencilerin Tasarım Konusundaki Bilgi ve Becerilerine İlişkin İfadeler	HIÇ KATILMIYORUM (%)	KATILMIYORUM (%)	KARARSIZIM (%)	KATILYORUM (%)	TAMAMEN KATILYORUM (%)	$\bar{X}$	s
1	Mesleki ve teknik ortaöğretimde öğrenim gören ve işyerimde beceri eğitimi/staj yapan öğrenciler, <b>tasarım çalışmalarında yeterlik gösterir.</b>	0,6	6,7	9,9	51,1	31,7	4,07	0,86
2	Mesleki ve teknik ortaöğretimde öğrenim gören ve işyerimde beceri eğitimi/staj yapan öğrenciler, <b>tasarım çalışmalarında gerekli malzemeyi tanır.</b>	0,7	5,8	6,3	50,7	36,4	4,16	0,84
3	Mesleki ve teknik ortaöğretimde öğrenim gören ve işyerimde beceri eğitimi/staj yapan öğrenciler, <b>tasarım çalışmalarında gerekli malzemeyi kullanır.</b>	0,7	4,9	5,9	52,2	36,3	4,18	0,81
4	Mesleki ve teknik ortaöğretimde öğrenim gören ve işyerimde beceri eğitimi/staj yapan öğrenciler, <b>tasarım çalışmalarında gerekli malzemeyi korur.</b>	1,5	3,5	5,6	47,6	41,8	4,25	0,83
5	Mesleki ve teknik ortaöğretimde öğrenim gören ve işyerimde beceri eğitimi/staj yapan öğrenciler, <b>tasarım çalışmalarında gerekli malzemenin bakımını yapar.</b>	2,0	6,7	10,4	43,8	37,2	4,08	0,96
6	Mesleki ve teknik ortaöğretimde öğrenim gören ve işyerimde beceri eğitimi/staj yapan öğrenciler, <b>çalışmalarında temizliğe dikkat eder.</b>	1,0	2,6	4,7	45,6	46,0	4,33	0,77
7	Mesleki ve teknik ortaöğretimde öğrenim gören ve işyerimde beceri eğitimi/staj yapan öğrenciler, <b>verilen işi zamanında tamamlar.</b>	0,8	3,8	6,9	48,1	40,3	4,23	0,80
8	Mesleki ve teknik ortaöğretimde öğrenim gören ve işyerimde beceri eğitimi/staj yapan öğrenciler, <b>özgün tasarımlar yapar.</b>	1,8	7,6	21,2	40,6	28,8	3,87	0,97
<b>Toplam</b>							4,15	0,66

Tablo 71 incelendiğinde, işverenlerin çoğunun mesleki ve teknik ortaöğretimde öğrenim gören ve işyerinde beceri eğitimi/staj yapan öğrencilerin tasarım konusundaki performans ölçütlerini gerçekleştirebildiklerini düşündüğü görülmektedir. İşverenlerin %82,8'i mesleki ve teknik ortaöğretimde öğrenim gören ve işyerinde beceri eğitimi/staj yapan öğrencilerin tasarım çalışmalarında yeterlik gösterdiğini, %88,4'ü verilen işi zamanında tamamladığını ve %69,4'ü özgün tasarımlar yapabildiğini belirtmiştir.

## 2. Öğrencilerin İşyerindeki Tasarım Performansına İlişkin İşveren Görüşleri

Bu bölümde, işveren anketinde tasarım konusundaki bilgi ve becerilere ilişkin ifadeler verilen cevaplar eşit ağırlıklandırılarak işverenlerin verdikleri cevapların toplamından elde edilen öğrenci işyeri tasarım performans puanı; İBBS-1'e, faaliyet alanlarına ve işyerinin ölçeğine göre parametrik olmayan testler kullanılarak karşılaştırılmıştır.

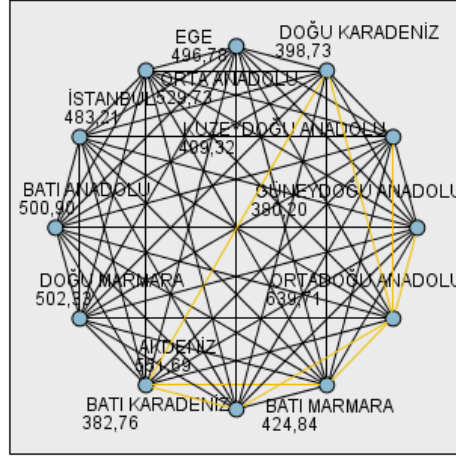
### 2.1. Öğrencilerin İşyeri Tasarım Performans Puanları Bakımından İBBS-1'e Göre İşveren Görüşlerinin Farklılığı

İşveren görüşleri doğrultusunda hesaplanan öğrencilerin işyeri tasarım performans puanlarının İBBS-1'e göre farklılığına ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 72'de verilmiştir:

**Tablo 72. Öğrencilerin İşyeri Tasarım Performans Puanının İBBS-1'göre Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları**

	f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	s	Test İstatistiği	p
İstanbul	88	9,1%	4,2003	483,21	,49767	48,121	,000
Batı Marmara	99	10,3%	4,0429	424,84	,64636		
Ege	104	10,8%	4,2043	496,78	,54807		
Doğu Marmara	69	7,2%	4,2301	502,33	,53060		
Batı Anadolu	162	16,8%	4,1435	500,90	,77096		
Akdeniz	143	14,9%	4,3252	551,69	,57477		
Orta Anadolu	56	5,8%	4,2388	529,73	,71481		
Batı Karadeniz	64	6,7%	3,8574	382,76	,81005		
Doğu Karadeniz	67	7,0%	3,9291	398,73	,71219		
Kuzeydoğu Anadolu	52	5,4%	3,9856	409,32	,62898		
Ortadoğu Anadolu	31	3,2%	4,4718	639,71	,66514		
Güneydoğu Anadolu	27	2,8%	3,9491	380,20	,56037		
<b>Toplam</b>	<b>962</b>	<b>100,0%</b>	<b>4,1463</b>		<b>,66195</b>		

Tablo 72'deki her bir bölgeye ilişkin örneklem ortalamaları incelendiğinde her bölgedeki işverenlerin çoğunun, öğrencilerin işyerindeki tasarım konusundaki performans ölçütlerini gerçekleştirebildiğini düşündüğü görülmektedir. Ancak, analiz sonuçları işveren görüşlerine göre öğrencilerin işyerindeki tasarım performans puanlarının bölgelere göre anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir ( $H=48,121$ ;  $p<0,05$ ). Bu durumda hangi bölgeler arasında fark olduğunun incelenmesi gerekir.



**Grafik 13. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğrencilerin İşyerindeki Tasarım Performans Puanının İBBS-1'e Göre İşveren Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları**

Grafik 13'te birbirinden farklı olan bölgeleri tespit etmek için 66 farklı ikili karşılaştırma yapılmıştır. Farkı istatistiksel olarak anlamlı olan bölgeler arasındaki çizgiler sarı ile gösterilmiştir. Farklılık gösteren bölgeler ve anlamlılık değerleri aşağıdaki tabloda verilmiştir:

**Tablo 73. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğrencilerin İşyerindeki Tasarım Performans Puanının İBBS-1'e Göre İşveren Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Farklılık Gösteren Bölgeler**

Farklılık Gösteren Bölgeler	p
Güneydoğu Anadolu- Ortadoğu Anadolu	0,024
Batı Karadeniz-Akdeniz	0,003
Batı Karadeniz-Ortadoğu Anadolu	0,001
Doğu Karadeniz-Akdeniz	0,012
Doğu Karadeniz- Ortadoğu Anadolu	0,004
Kuzeydoğu Anadolu- Ortadoğu Anadolu	0,016
Batı Marmara-Akdeniz	0,029
Batı Marmara- Ortadoğu Anadolu	0,010

Test sonuçları; öğrencilerin işyerindeki tasarım performans puanı bakımından Güneydoğu Anadolu ile Ortadoğu Anadolu, Batı Karadeniz ile Akdeniz, Batı Karadeniz ile Ortadoğu Anadolu, Doğu Karadeniz ile Akdeniz, Doğu Karadeniz ile Ortadoğu Anadolu, Kuzeydoğu Anadolu ile Ortadoğu Anadolu, Batı Marmara ile Akdeniz ve Batı Marmara ile Ortadoğu Anadolu bölgelerindeki işverenlerin görüşleri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermiştir.

**Tablo 74. Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında İşveren Görüşlerine Göre Öğrencilerin İşyerindeki Tasarım Performans Puanı Bakımından Farklılık Gösteren Bölgelerin Frekans ve Sıra Ortalamaları**

<b>FARKLILIK GÖSTEREN BÖLGELER</b>	<b>f</b>	<b>Sıra Ort.</b>
Ortadoğu Anadolu	31	639,71
Akdeniz	143	551,69
Batı Marmara	99	424,84
Kuzeydoğu Anadolu	52	409,32
Doğu Karadeniz	67	398,73
Batı Karadeniz	64	382,76
Güneydoğu Anadolu	27	380,20

Sıra ortalamaları incelendiğinde; işverenlere göre işyerindeki tasarım performans puanı bakımından Ortadoğu Anadolu Bölgesindeki öğrencilerin Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki öğrencilerden, Akdeniz Bölgesindeki öğrencilerin Batı Karadeniz Bölgesindeki öğrencilerden, Batı Karadeniz Bölgesindeki öğrencilerin Ortadoğu Anadolu Bölgesindeki öğrencilerden, Akdeniz Bölgesindeki öğrencilerin Doğu Karadeniz Bölgesindeki öğrencilerden, Doğu Karadeniz Bölgesindeki öğrencilerin Ortadoğu Anadolu Bölgesindeki öğrencilerden, Kuzeydoğu Anadolu Bölgesindeki öğrencilerin Ortadoğu Anadolu Bölgesindeki öğrencilerden, Akdeniz Bölgesindeki öğrencilerin Batı Marmara Bölgesindeki öğrencilerden ve Batı Marmara Bölgesindeki öğrencilerin Ortadoğu Anadolu Bölgesindeki öğrencilerden daha başarılı oldukları görülmektedir.

## **2.2.Faaliyet Alanlarına Göre Öğrencilerin İşyeri Tasarım Performans Puanları Arasındaki Farklılık**

Bazı faaliyet alanlarında yeteri kadar gözlem olmadığı için sadece en fazla gözlem sayısı olan yedi alan analize dâhil edilmiştir. İşveren görüşleri doğrultusunda hesaplanan

öğrencilerin işyeri tasarım performans puanlarının faaliyet alanlarına göre Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 75'te verilmiştir.

**Tablo 75. Öğrencilerin İşyerindeki Tasarım Performans Puanının Faaliyet Alanlarına Göre İşveren Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları**

Faaliyet Alanları	f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	s	Test İstatistiği	p
El Sanatları Teknolojisi	54	7,5%	4,1181	365,13	,67092	4,186	,652
Giyim Üretim Teknolojisi	126	17,5%	4,1429	367,65	,68350		
Grafik ve Fotoğraf	174	24,2%	4,0532	337,16	,66188		
Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri	270	37,5%	4,1671	372,42	,65545		
Matbaa Teknolojisi	42	5,8%	4,0655	334,81	,63692		
Radyo-Televizyon	25	3,5%	4,1600	376,04	,65701		
Tekstil Teknolojisi	29	4,0%	4,2284	373,67	,54185		
<b>Toplam</b>	<b>720</b>	<b>100,0%</b>	<b>4,1280</b>		<b>,65739</b>		

Tablo 75'teki her bir faaliyet alanına ilişkin örneklem ortalamaları incelendiğinde her faaliyet alanındaki işverenin çoğunun, öğrencilerin işyerindeki tasarım konusundaki performans ölçütlerini gerçekleştirebildiğini düşündüğü görülmektedir. Test sonuçları, öğrencilerin işyerindeki tasarım performans puanı bakımından işveren görüşlerinin faaliyet alanlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir ( $H=4,186$ ;  $p>0,05$ ).

### 2.3.Öğrencilerin İşyeri Tasarım Performans Puanları Bakımından İşletme Ölçeğine Göre İşveren Görüşlerinin Farklılığı

Bu bölümde, 0 ile 9 arasında çalışanı olan işletmeler mikro, 10 ile 49 arasında çalışanı olan işletmeler küçük, 50 ile 249 arasında çalışanı olan işletmeler orta ve 250 veya daha fazla çalışanı olan işletmeler büyük ölçekli olarak kodlanarak öğrencilerin işyeri tasarım



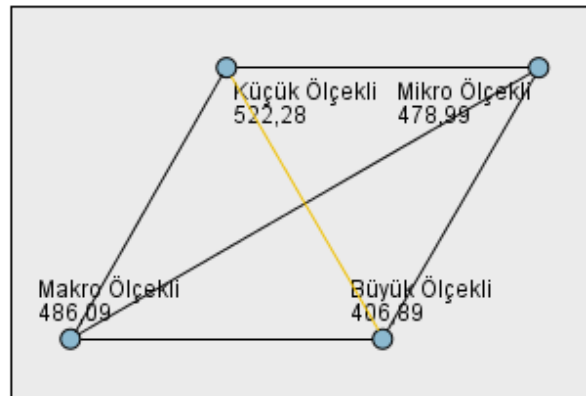
performans puanı bakımından işletme ölçeğine göre işveren görüşleri arasında karşılaştırma yapılmıştır.

İşveren görüşleri doğrultusunda hesaplanan öğrencilerin işyeri tasarım performans puanları bakımından işletme ölçeğine göre işveren görüşlerine ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 76’da verilmiştir:

**Tablo 76. İşletme Ölçeğine Göre Öğrencilerin İşyerindeki Tasarım Performans Puanının Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları**

İşletme Türleri	f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	s	Test İstatistiği	p
Mikro Ölçekli	672	69,9%	4,1483	478,99	,63433	8,722	0,033
Küçük Ölçekli	163	16,9%	4,2040	522,28	,74380		
Büyük Ölçekli	70	7,3%	3,9964	406,89	,64968		
Makro Ölçekli	57	5,9%	4,1425	486,09	,73476		
<b>Toplam</b>	<b>962</b>	<b>100,0%</b>	<b>4,1463</b>		<b>,66195</b>		

Tablo 76’deki her bir işletme türüne ilişkin örneklem ortalamaları incelendiğinde her bir ölçekteki işletmeye sahip işverenlerin çoğunun, öğrencilerin işyeri tasarım performans ölçütlerini gerçekleştirebildiğini düşünmektedir. Test sonuçları öğrencilerin işyerindeki tasarım performans puanı bakımından işveren görüşlerinin işletme ölçeğine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir ( $H=8,722$ ;  $p<0,05$ ). Bu durumda hangi ölçekteki işverenler arasında fark olduğunun incelenmesi gerekir.



**Grafik 14. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğrencilerin İşyerindeki Tasarım Performans Puanının İşletme Ölçeğine Göre İşveren Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları**

Grafik 14’te birbirinden farklı olan işletme türlerini tespit etmek için 6 farklı ikili karşılaştırma yapılmıştır. Farkı istatistiksel olarak anlamlı olan işletmeler arasındaki çizgiler

sarı ile gösterilmiştir. Farklılık gösteren işletme türleri ve anlamlılık değerleri aşağıdaki tabloda verilmiştir:

**Tablo 77. Kruskal Wallis Testi Sonrası İşveren Görüşlerine Göre Öğrencilerin İşyerindeki Tasarım Performans Puanının İşletme Türlerine Göre Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Farklılık Gösteren Bölgeler**

<b>FARKLILIK GÖSTEREN İŞLETME TÜRLERİ</b>	<b>p</b>
Büyük Ölçekli İşletme-Küçük Ölçekli İşletme	0,021

Test sonuçları, öğrencilerin işyerindeki tasarım performansı bakımından büyük ölçekli işletmeler ile küçük ölçekli işletmelere sahip işverenlerin görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu göstermiştir.

**Tablo 78. Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında İşveren Görüşlerine Göre Öğrencilerin İşyerindeki Tasarım Performans Puanı Bakımından Farklılık Gösteren İşletme Türlerinin Frekans ve Sıra Ortalamaları**

<b>FARKLILIK GÖSTEREN İŞLETME TÜRLERİ</b>	<b>f</b>	<b>Sıra Ort.</b>
Küçük Ölçekli	163	522,28
Büyük Ölçekli	70	406,89

Sıra ortalamaları, küçük ölçekli işletmelerdeki işverenlerin, büyük ölçekli işletmelerdeki işverenlere göre öğrencilerin işyerindeki tasarım performansını daha başarılı bulduklarını göstermektedir.

### **3. Mesleki ve Teknik Ortaöğretimin Tasarım Konusunda Sektöre Katkısına İlişkin İşveren Görüşleri**

Mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarının sektörün ihtiyacına uygun tasarım yapabilecek yetkinliğe sahip meslek elemanı yetiştirmesine ilişkin işveren görüşlerinin dağılımı Tablo 79'da verilmiştir.

**Tablo 79. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okul/Kurumlarının Sektörün İhtiyacına Uygun Tasarım Yapabilecek Yetkinliğe Sahip Meslek Elemanı Yetiştirmesine İlişkin İşveren Görüşlerinin Dağılımı**

<b>Mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarının sektörün ihtiyacına uygun tasarım yapabilecek yetkinliğe sahip meslek elemanı yetiştirdiğini düşünüyor musunuz? Neden?</b>	<b>F</b>	<b>%</b>
Evet	541	56,2%
Kısmen	95	9,9%
Kararsızım	25	2,6%
Hayır	208	21,6%
Fikrim Yok	93	9,7%
<b>Toplam</b>	<b>962</b>	<b>100%</b>

Tablo 79 incelendiğinde araştırmaya katılan işverenlerin 541'inin (%56,2) mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarının sektörün ihtiyacına uygun tasarım yapabilecek yetkinliğe sahip meslek elemanı yetiştirdiğini düşünüyor iken 208'inin (%21,6) düşünmediği görülmektedir. İlgili soruya verilen cevaplara ilişkin öne sürülen nedenler Tablo 80'de yer almaktadır.

**Tablo 80. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okul/Kurumlarının Sektörün İhtiyacına Uygun Tasarım Yapabilecek Yetkinliğe Sahip Meslek Elemanı Yetiştirmesine İlişkin Nedenlerine Göre İşverenlerin Dağılımı**

Mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarının sektörün ihtiyacına uygun tasarım yapabilecek yetkinliğe sahip meslek elemanı yetiştirdiğini düşünüyor musunuz?	Neden?	f	%
Evet	Öğrenciler yeterli bilgi ve donanıma sahipler.	149	35,1%
	Okullar sektörün ihtiyacına uygun eleman yetiştiriyor.	27	6,4%
	Mesleki ve teknik ortaöğretimdeki programlar bunu sağlamaya yeterlidir.	25	5,9%
	Diğer Nedenler	18	4,2%
Kısmen	Öğrencilerin pratik (uygulama)eğitimi yetersizdir.	20	4,7%
	Öğrencilerin aldıkları eğitim piyasa koşulları/ sektör ile örtüşmüyor.	9	2,1%
	Okullardaki mesleki eğitimi yeterli görmüyorum.	9	2,1%
	Okullarda araç-gereç yetersiz	3	0,7%
	Diğer Nedenler	13	3,1%
Kararsızım	Mezun olan öğrenciler mesleğe devam etmiyor.	1	0,2%
Hayır	Okullardaki mesleki eğitimi yeterli görmüyorum.	43	10,1%
	Öğrencilerin pratik (uygulama) eğitimleri yetersiz	34	8,0%
	Öğrencilerin aldıkları eğitim sektörle/ piyasa koşulları ile örtüşmüyor.	15	3,5%
	Öğrenciler öğrenmeye istekli değil.	9	2,1%
	Tasarımla ilgili verilen eğitim yetersizdir.	9	2,1%
	Diğer Nedenler	40	9,4%
<b>Toplam</b>		<b>424</b>	<b>100</b>

Tablo 80 incelendiğinde neden belirten işverenlerin 149'unun (%35,1) öğrencilerin yeterli bilgi ve donanıma sahip olduğu için mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarının sektörün ihtiyacına uygun tasarım yapabilecek yetkinliğe sahip meslek elemanı yetiştirdiğini düşündüğü; 43'ünün (%10,1) okullardaki mesleki eğitimi yeterli görmediği için mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarının sektörün ihtiyacına uygun tasarım yapabilecek yetkinliğe sahip meslek elemanı yetiştirdiğini düşünmediği görülmektedir.

#### 4. Tasarım Konusunda Bilgi ve Beceriye Sahip Eleman Çalıştırmanın Önemine İlişkin İşveren Görüşleri

Tasarım konusunda bilgi ve beceriye sahip eleman çalıştırmanın önemine ilişkin işveren görüşlerinin dağılımı Tablo 81’de verilmiştir:

**Tablo 81. Tasarım Konusunda Bilgi ve Beceriye Sahip Eleman Çalıştırmanın Önemine İlişkin İşveren Görüşlerinin Dağılımı**

İşyerinizde tasarım konusunda bilgi ve beceriye sahip eleman çalıştırmanın önemli olduğunu düşünüyor musunuz?	f	%
Evet	891	92,6%
Kararsızım	2	0,2%
Hayır	26	2,7%
Fikrim Yok	43	4,5%
<b>Toplam</b>	<b>962</b>	<b>100%</b>

Tablo 81 incelendiğinde araştırmaya katılan işverenlerin 891’i (%92,6) işyerinde tasarım konusunda bilgi ve beceriye sahip eleman çalıştırmanın önemli olduğunu düşünüyor iken 26’sının (%2,7) düşünmediği görülmektedir. İlgili soruya verilen cevaplara ilişkin öne sürülen nedenler Tablo 82’de yer almaktadır.

**Tablo 82. Tasarım Konusunda Bilgi ve Beceriye Sahip Eleman Çalıştırmanın Önemine İlişkin İşveren Nedenlerinin Dağılımı**

İşyerinizde tasarım konusunda bilgi ve beceriye sahip eleman çalıştırmanın önemli olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?	F	%
İşletmem için elemanın her konuda bilgi ve beceriye sahip olması gereklidir.	225	33,2%
Tasarım yapabilmek bizim için gereklidir.	143	21,1%
Müşteri memnuniyeti açısından önemlidir.	80	11,8%
Mesleğin öğrenilmesi, gelişimi ve devamlılığı açısından önemlidir.	73	10,8%
Kalite açısından önemlidir.	69	10,2%
Tecrübe tercih nedenidir.	25	3,7%
Ekip çalışması açısından önemlidir.	19	2,8%
İstihdam sağlar.	17	2,5%
Teori ve pratiğin örtüşmesi açısından önemlidir.	14	2,1%
Görsellik önemlidir.	9	1,3%
Diğer	4	0,6%
<b>Toplam</b>	<b>678</b>	<b>100</b>

Tablo 82 incelendiğinde neden belirten işverenlerin 225'inin (%33,2), "işletmem için elemanın her konuda bilgi ve beceriye sahip olması gerekli", 143'ünün (%21,1) "işletmem için tasarım yapabilmek gerekli" ve 80'inin (%11,8) "müşteri memnuniyeti açısından önemli" olduğu için işyerinde tasarım konusunda bilgi ve beceriye sahip eleman çalıştırmanın önemli olduğunu düşündükleri görülmektedir.

## 5. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okullarında Verilen Tasarım Eğitimine İlişkin İşveren Görüşleri

Mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında verilen tasarım eğitimine ilişkin işveren görüş ve önerilerinin dağılımı Tablo 83'te verilmiştir:

**Tablo 83. Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okullarında Verilen Tasarım Eğitimine İlişkin İşveren Görüşlerinin Dağılımı**

Mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında verilen tasarım eğitimi konusunda görüş ve önerileriniz nelerdir?	f	%
Mesleki eğitimde tasarım derslerinin yetersiz olduğunu düşünüyorum.	194	20,2%
Beceri eğitiminde eksiklikler var.	160	16,6%
Mesleki eğitimde tasarım dersleri yeterlidir.	107	11,1%
Mesleki eğitimde tasarım dersleri önemlidir.	79	8,2%
Sektörle işbirliği içinde olunmalıdır.	59	6,1%
Teori ve pratiğin örtüşmesi çok önemlidir.	52	5,4%
Ders saati artırılmalıdır.	33	3,4%
Laboratuvar ve malzeme eksikliği var.	28	2,9%
Mesleki eğitime öğrenciler yetenek sınavı ile alınmalıdır.	14	1,5%
Öğretmenlerin daha donanımlı ve aktif olması gerekir.	11	1,1%
Öğrenci sayısı çok olmasına rağmen öğretmen sayısı yetersizdir.	4	0,4%
Diğer Görüş/Öneriler	44	4,6%
Fikrim yok	177	18,4%
<b>Toplam</b>	<b>962</b>	<b>100%</b>

Tablo 83 incelendiğinde, işverenlerin 194'ünün (%20,2) mesleki eğitimde tasarım derslerinin yetersiz olduğunu, 177'nin (%18,4) fikir belirtmediği, 160'ının (%16,6) beceri eğitiminde eksiklikler olduğunu, 107'sinin (%11,1) ise mesleki eğitimde tasarım derslerinin yeterli olduğunu düşündüğü görülmektedir.

## D. ÜÇ TÜR ANKETE İLİŞKİN KARŞILAŞTIRMALI BULGU VE YORUMLAR

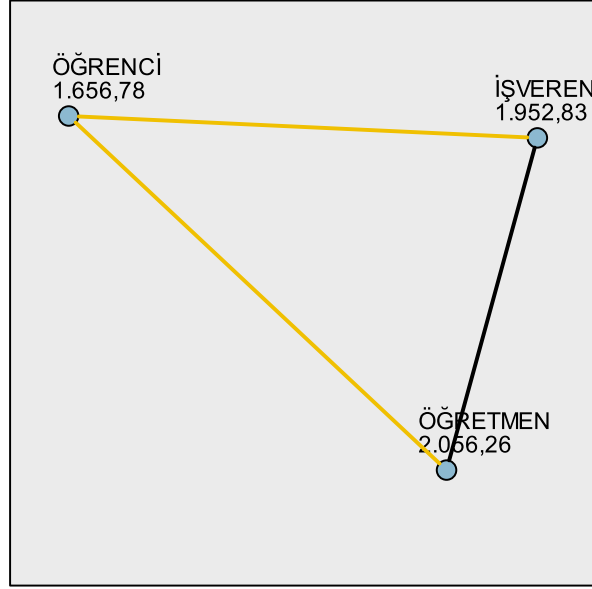
### 1. Öğrencilerin Tasarım Performansına İlişkin Öğrenci, Öğretmen ve İşveren Görüşleri

Bu bölümde, öğrenci görüşlerinden elde edilen öğrenci temel tasarım dersi performans puanları, öğretmen görüşlerinden elde edilen öğrenci temel tasarım dersi performans puanları ile işveren görüşlerinden elde edilen öğrenci işyeri tasarım performans puanları karşılaştırılmıştır. Üç görüş arasındaki farklılığa ilişkin Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 84’te verilmiştir:

**Tablo 84. Öğrenci Tasarım Performans Puanı Bakımından Öğrenci, Öğretmen ve İşveren Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları**

	f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	s	Test İstatistiği	p
İşveren	962	26,9%	4,1481	1952,83	,66169	90,061	0,000
12. Sınıf Öğrencisi	2163	60,6%	3,9897	1656,78	,64005		
Öğretmen	447	12,5%	4,2323	2056,26	,51705		
<b>Toplam</b>	<b>3572</b>	<b>100,0%</b>	<b>4,0628</b>		<b>,63877</b>		

Tablo 84’teki her görüşe ilişkin örneklem ortalamaları incelendiğinde 12. sınıf öğrencilerinin, öğretmenlerin ve işverenlerin çoğunun; öğrencilerin tasarım konusundaki performans ölçütlerini gerçekleştirebildiğini düşündüğü görülmektedir. Ancak, analiz sonuçları öğrencilerin tasarım konusundaki performans puanları bakımından öğrenci, öğretmen ve işveren görüşleri arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ( $H=90,061$ ;  $p<0,05$ ). Bu durumda hangi gruplar arasında fark olduğunun incelenmesi gerekir.



**Grafik 15. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğrenci, Öğretmen ve İşverenlere Göre Öğrencilerin Tasarım Performans Puanlarının Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları**

Grafik 15’te birbirinden farklı olan görüşleri tespit etmek için üç farklı ikili karşılaştırma yapılmıştır. Farkı istatistiksel olarak anlamlı olan görüşler sarı ile gösterilmiştir. Farklılık gösteren görüşler ve anlamlılık değerleri Tablo 85’te verilmiştir:

**Tablo 85. Kruskal Wallis Testi Sonrası Öğrenci, Öğretmen ve İşverenlere Göre Öğrencilerin Tasarım Performans Puanının Farklılığına İlişkin Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçları**

İkili Karşılaştırmalar	p
Öğrenci-İşveren	0,00
Öğrenci-Öğretmen	0,00
İşveren-Öğretmen	0,238

Test sonuçları; öğrenci ile işveren ve öğrenci ile öğretmen görüşleri arasında öğrencilerin tasarım performans puanları bakımından farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermiştir ( $p < 0,05$ ). İşverenler ile öğretmen görüşleri arasında ise öğrencilerin tasarım performansı bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ( $p > 0,05$ ).



**Tablo 86. Parametrik Olmayan Çoklu Karşılaştırma Testi Sonuçlarında Öğrenci, Öğretmen Ve İşverenlere Göre Öğrencilerin Tasarım Performans Puanı Bakımından Farklılık Gösteren Görüşlerin Frekans ve Sıra Ortalamaları**

	f	Sıra Ort.
İşveren	962	1952,83
12. Sınıf Öğrencisi	2163	1656,78
Öğretmen	447	2056,26
<b>Toplam</b>	<b>3572</b>	

Sıra ortalamaları incelendiğinde işveren ve öğretmenlerin, öğrencileri tasarım performansı konusunda öğrencilerden daha başarılı gördükleri ortaya çıkmıştır.

## 2. Temel Tasarım Dersinin Yaratıcılığa Katkısına İlişkin Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri

Bu bölümde, öğrenci ve öğretmenlere sorulan “*Temel tasarım dersinin yaratıcılığı geliştirdiğini düşünüyorum.*” ifadesine verilen cevaplar Mann Whitney testi kullanılarak karşılaştırılmış ve iki görüş arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

**Tablo 87. Temel Tasarım Dersinin Yaratıcılığı Geliştirdiği Konusunda Öğrenci ile Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Kruskal Wallis Testi Sonuçları**

Temel Tasarım dersinin yaratıcılığı geliştirdiğini düşünüyorum.”	f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	s	Test İstatistiği	p
Öğrenci	4018	90,0%	4,2021	2192,68	,90526	736026	,000
Öğretmen	447	10,0%	4,5034	2595,41	,66922		
<b>Toplam</b>	<b>4465</b>	<b>100,0%</b>	<b>4,2323</b>		<b>,88902</b>		

Tablo 87’deki her görüşe ilişkin örneklem ortalamaları incelendiğinde öğrenciler ve öğretmenlerin çoğunun temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığını geliştirdiğini düşündüğü görülmektedir. Ancak, analiz sonuçları öğrenci ile öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ( $U=736026$ ;  $p<0,05$ ). Sıra ortalamaları

incelendiğinde öğretmenlerin temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığını geliştirdiğini öğrencilere göre daha fazla düşündüklerini göstermektedir.

### 3. Temel Tasarım Dersinde Kazanılan Bilgi ve Becerilerin Diğer Mesleki Derslere/Alana Katkısına İlişkin Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri

Bu bölümde, öğrenci ve öğretmenlere sorulan “*Temel tasarım dersinde kazanılan bilgi ve becerilerin diğer mesleki derslere/alana katkı sağladığını düşünüyorum.*” ifadesine verilen cevaplar Mann Whitney testi kullanılarak karşılaştırılmıştır. İki görüş arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

**Tablo 88. Temel Tasarım Dersinde Kazanılan Bilgi ve Becerilerin Diğer Mesleki Derslere/Alana Katkısı Bakımından Öğrenci ile Öğretmen Görüşlerinin Farklılığına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Mann Whitney Testi Sonuçları**

Temel tasarım dersinde kazanılan bilgi ve becerilerin diğer mesleki derslere/alana katkı sağladığını düşünüyorum.	f	%	$\bar{X}$	Sıra Ort.	s	Test İstatistiği	p
Öğrenci	4018	90%	4,152	2186,35	0,935	1085449	0,000
Öğretmen	447	10%	4,499	2652,30	0,686		
<b>Toplam</b>	<b>4465</b>	<b>100%</b>	<b>4,187</b>		<b>0,919</b>		

Tablo 88’deki her görüşe ilişkin örneklem ortalamaları incelendiğinde öğrenciler ve öğretmenlerin çoğunun temel tasarım dersinde kazanılan bilgi ve becerilerin diğer mesleki derslere/alana katkı sağladığını düşündüğü görülmektedir. Ancak, analiz sonuçları öğrenci ile öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ( $U=1085449$ ;  $p<0,05$ ). Sıra ortalamaları incelendiğinde, öğretmenlerin temel tasarım dersinde kazanılan bilgi ve becerilerin diğer mesleki derslere/alana katkı sağladığını öğrencilere göre daha fazla düşündüğü görülmektedir.

## BÖLÜM 5: SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmadan elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlara yönelik önerilere yer verilmiştir.

### 5.1. Sonuçlar

Türkiye genelinde 2015-2016 öğretim yılında resmi mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarında temel tasarım dersini 10, 11 ya da 12. sınıfta okumuş 30.017 11 ve 12. sınıf öğrencisi ve bu dersi okutan 903 öğretmen vardır. Elektronik ortamda uygulanan anketlerden geçerli sayılanların 4018'i (%74) öğrencilere, 447'si (%8,2) öğretmenlere ve 962'si (%17,8) işverenlere yönelik anketlerdir. İlgili anketlerden yeterli sayıda veri elde edilmiştir. Anketlere cevap verenler arasında aile ve tüketici hizmetleri ve halkla ilişkiler ve organizasyon hizmetleri meslek alanlarından anketleri dolduran öğrenci ve öğretmen olmadığı için analizler 12 meslek alanı üzerinden yapılmıştır. Her bir ankete ilişkin sonuçlar aşağıda açıklanmıştır.

#### 5.1.1. Öğrenci Anketine İlişkin Sonuçlar

- Öğrenci anketine 75 ilden katılım sağlanmıştır. Öğrenci anket sonuçlarına göre toplam 4018 öğrenciden en fazla katılım 478 (% 11, 9) öğrenci ile Ankara ve 392 (% 9,8) öğrenci ile İstanbul'dan olmuştur. En az katılımın olduğu iller ise birer öğrenci ile Ardahan, Muş ve Tunceli illeri olmuştur. Anketi cevaplandıran öğrencilerin 576'sı (%14,3) Batı Anadolu, 521'i (%13) Ege ve 77'si (% 1,9) Ortadoğu Anadolu Bölgesinden katılım sağlamıştır.
- Araştırmaya katılan öğrencilerin 3.724'ü (%92,7) kız, 294'ü (%7,3) erkek öğrencidir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 2.163'ü (%53,8) 12. sınıf, 1.855'i (%46,2) 11. sınıf öğrencisidir. Erkek öğrencilerin %51,4'ü 11. sınıf öğrencisi iken %48,6'sı 12. sınıf öğrencisidir. 11. sınıf öğrencilerininin %8,1'i erkek iken %91,9'u kız öğrencidir. Öğrencilerin %50,3'ü kız ve 12. sınıf öğrencisidir. Araştırmaya katılan öğrenciler içinde kız ve 12. sınıftaki öğrenciler ağırlıklıdır.

- Araştırmaya katılan öğrencilerin 1757'si (% 43,7) grafik ve fotoğraf, 1013'ü (%25,2) güzellik ve saç bakım hizmetleri ve 478'i (%11,9) el sanatları teknolojisi meslek alanında temel tasarım dersini okumuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin 3568'i (% 88,8) temel tasarım dersini alan ortak dersi olarak, 450'si (%11,2) ise dal dersi olarak okumuştur.
- Öğrencilerin çoğu, temel tasarım dersi ile kazandırılan yeterlikleri gerçekleştirebilmektedir ( $\bar{X}=3,9807$ ). Öğrencilerin %76,9'u nokta ve çizgi ile şeklini bozmadan doğal objeleri çalışıp hacim etkisi verebilmekte ve %55,1'i strüktürle ilgili kavramları bilmektedir. Öğrencilerin %51,3'ü temel tasarım dersiyle ilgili gerekli malzemeyi tanımakta ve %50,3'ü “Çalışmalarında temizliğe dikkat ederim.” ifadesine tamamen katılmaktadır.
- Analiz sonuçlarına göre temel tasarım dersi performans puanı bakımından öğrenci görüşleri; bölgelere, meslek alanlarına ve temel tasarım dersinin alan ortak ya da dal dersi olmasına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Ancak, cinsiyet ve sınıf düzeylerine göre anlamlı bir fark yoktur. Farklılık gösteren bölgeler; Doğu Karadeniz, Doğu Marmara ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleridir. Doğu Karadeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerindeki öğrencilerin temel tasarım dersi performans puanlarının, farklılık gösterdiği bölgelere göre düşük; Doğu Marmara Bölgesindeki öğrencilerin temel tasarım dersi performans puanının ise farklılık gösterdiği bölgelerdeki öğrencilere göre yüksek olduğu tespit edilmiştir. Farklılık gösteren meslek alanları ise tekstil teknolojisi, giyim üretim teknolojisi, güzellik ve saç bakım hizmetleri, el sanatları teknolojisi, grafik ve fotoğraf ve radyo-televizyon meslek alanlarıdır. Tekstil teknolojisi ve giyim üretim teknolojisi meslek alanlarında öğrenim gören öğrencilerin temel tasarım dersi performans puanlarının farklılık gösterdiği meslek alanlarında öğrenim gören öğrencilere göre düşük, radyo-televizyon ve grafik ve fotoğraf meslek alanlarında öğrenim gören öğrencilerin ise temel tasarım dersi performans puanlarının farklılık gösterdiği meslek alanlarında öğrenim gören öğrencilere göre yüksek olduğu tespit edilmiştir. Temel tasarım dersi performans puanı bakımından temel tasarım dersinin alan ortak dersi olduğu meslek alanlarındaki öğrenciler, temel tasarım dersinin dal dersi olduğu meslek alanlarındaki öğrencilerden daha başarılıdır.

- Öğrencilerin %84,6'sı temel tasarım dersinin yaratıcılıklarını geliştirdiğini ve %83,5'i temel tasarım dersinde kazandığı bilgi ve becerilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkı sağladığını düşünmektedir.
- Analiz sonuçlarına göre temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığına katkısı bakımından öğrenci görüşleri; bölgelere, meslek alanlarına ve temel tasarım dersinin alan ortak ya da dal dersi olmasına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Ancak, cinsiyet ve sınıf düzeylerine göre anlamlı bir fark yoktur. Farklılık gösteren bölgeler Kuzeydoğu Anadolu, Doğu Karadeniz, Doğu Marmara, Batı Marmara ve Ege Bölgeleridir. Temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığını geliştirdiğini; Doğu Karadeniz ve Kuzeydoğu Anadolu Bölgelerindeki öğrenciler farklılık gösteren diğer bölgelerdeki öğrencilere göre daha az; Batı Marmara, Doğu Marmara ve Ege Bölgelerindeki öğrenciler ise daha çok düşünmektedir. Farklılık gösteren meslek alanları ise giyim üretim teknolojisi, grafik ve fotoğraf, güzellik ve saç bakım hizmetleri, el sanatları teknolojisi, seramik ve cam teknolojisi ve radyo-televizyon meslek alanlarıdır. Temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığını geliştirdiğini; giyim üretim teknolojisi, el sanatları teknolojisi ve güzellik ve saç bakım hizmetleri meslek alanlarında öğrenim gören öğrencilerin farklılık gösterdiği meslek alanlarında öğrenim gören öğrencilere göre daha az; radyo-televizyon, grafik ve fotoğraf ve seramik ve cam teknolojisi meslek alanlarındaki öğrencilerin ise farklılık gösterdiği meslek alanlarında öğrenim gören öğrencilere göre daha çok düşündükleri tespit edilmiştir. Temel tasarım dersinin alan ortak ders olduğu meslek alanlarındaki öğrenciler, dal dersi olduğu meslek alanlarındaki öğrencilerine göre temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığını geliştirdiğini daha fazla düşünmektedir.
- Analiz sonuçlarına göre, temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkısı bakımından öğrenci görüşleri bölgelere, meslek alanlarına ve temel tasarım dersinin alan ortak ya da dal dersi olmasına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Ancak, cinsiyet ve sınıf düzeylerine göre anlamlı bir fark yoktur. Temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkı sağlaması bakımından Batı Marmara Bölgesi ile Kuzeydoğu Anadolu, Doğu Karadeniz ve Batı Anadolu Bölgelerindeki öğrencilerin görüşleri arasında fark vardır. Batı Marmara Bölgesindeki öğrencilerin; temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkı sağladığını Kuzeydoğu Anadolu, Doğu Karadeniz ve Batı Anadolu Bölgelerindeki

öğrencilerden daha çok düşündüğü tespit edilmiştir. Farklılık gösteren meslek alanları ise giyim üretim teknolojisi, grafik ve fotoğraf, seramik ve cam teknolojisi, güzellik ve saç bakım hizmetleri, el sanatları teknolojisi ve radyo-televizyon meslek alanlarıdır. Temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkı sağladığını; güzellik ve saç bakım hizmetleri, giyim üretim teknolojisi ve el sanatları teknolojisi meslek alanlarında öğrenim gören öğrencilerin daha az; radyo-televizyon, grafik ve fotoğraf ve seramik ve cam teknolojisi meslek alanlarında öğrenim gören öğrencilerin ise daha çok düşündükleri görülmüştür. Temel tasarım dersinin alan ortak ders olduğu meslek alanlarında öğrenim gören öğrenciler, dal dersi olduğu meslek alanlarında öğrenim gören öğrencilere göre temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkı sağladığını daha fazla düşünmektedir.

- Araştırmaya katılan öğrencilerin 3.473'ü (%86,4) temel tasarım dersinin mezuniyet sonrası iş hayatında tasarım yapabilme bilgi ve becerisine katkı sağlayacağını düşünmekte iken 398'i (%9,9) düşünmemektedir. Neden belirten öğrencilerin 362'sinin (%26,6) temel tasarım dersinin yaratıcılıklarını geliştirdiği, 324'ünün (%23,8) el becerilerini geliştirdiği, 55'inin (%4) alana uygun bir ders olduğu ve 54'ünün (%4) hayal gücünü geliştirdiği için temel tasarım dersinin mezuniyet sonrası iş hayatında tasarım yapabilme bilgi ve becerisine katkı sağlayacağını düşündüğü tespit edilmiştir.
- Öğrencilerin 196'sı (%4,9) temel tasarım dersini yeterince etkili bulmakta iken 546'sı (%13,5) bu konuda fikir belirtmemiş ve 1.502'sinin (%37,4) cevabı geçersiz sayılmıştır. Temel tasarım dersinin etkililiğinin artırılması için; öğrencilerin %14,2'si haftalık ders saatlerinin artırılması, %5'i mesleki çizim çalışmalarının artırılması ve % 2,9'u atölyelerdeki/sınıflardaki malzeme eksikliğinin giderilmesi gerektiğini düşünmektedir.

### **5.1.2. Öğretmen Anketine İlişkin Sonuçlar**

- Öğretmen anketine 72 ilden katılım sağlanmıştır. Öğretmen anketi sonuçlarına göre toplam 447 öğretmenden en fazla katılım 34 (% 7, 6) öğretmen ile Ankara, 31'er (% 6,9) öğretmen ile Bursa ve İstanbul'dan olmuştur. En az katılımın olduğu iller ise birer öğretmen ile Bayburt, Elazığ, Gümüşhane, Kastamonu, Kilis, Nevşehir, Siirt,

Şırnak ve Zonguldak'tır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 68'i (%15,2) Akdeniz, 63'ü (%14,1) Doğu Marmara, 62'si (%13,9) Ege ve 6'sı (% 1,3) Ortadoğu Anadolu Bölgesindedir.

- Araştırmaya katılan öğretmenlerin 99'u (%22,1) erkek, 348'i (%77,9) kadın öğretmendir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 43'ü (%9,6) yüksek lisans, 380'i (%85) lisans ve 24'ü (%5,4) yüksekokul mezunudur. Erkek öğretmenlerin %88,9'u lisans, %10,1'i yüksek lisans ve %1'i yüksekokul mezunudur. Lisans mezunu öğretmenlerin %23,2'si erkek iken % 76,8'i kadın öğretmendir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %65,3'ü kadın ve lisans mezunudur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 179'u ( %40) 16 yıl ve üstü, 168'i (%37,6) en fazla 5 yıl, 62'si (%13,9) 11 ile 15 yıl arası ve 38'i (% 8,5) 6 ile10 yıl arası hizmet etmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 188'i (% 42,1) grafik ve fotoğraf, 73'ü (%16,3) el sanatları teknolojisi ve 65'i (%14,5) güzellik ve saç bakım hizmetleri meslek alanında temel tasarım dersini okutmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 380'i (% 85) Temel Tasarım dersini alan ortak ders, 67'si (%15) ise dal dersi olarak okutmaktadır.
- Öğretmenlerin büyük çoğunluğu, öğrencilerin temel tasarım dersi ile kazandırılması amaçlanan sekiz yeterliğe ilişkin performans ölçütlerini gerçekleştirebildiklerini düşünmektedir ( $\bar{X} = 4,2323$ ). Öğretmenlerin %94,4'ü öğrencilerin nokta ve çizgi ile şeklini bozmadan doğal objeleri çalışıp hacim etkisi verebildiğini ve %81'i öğrencilerin strüktürle ilgili kavramları bildiğini düşünmektedir. Ayrıca, öğretmenlerin %97,5'i öğrencilerin temel tasarım dersiyle ilgili gerekli malzemeyi tanıyabildiklerini ve %88,8'i, öğrencilerin çalışmalarında temizliğe dikkat ettiklerini düşünmektedir.
- Ayakkabı ve saraciye teknolojisi, radyo-televizyon ve tasarım teknolojileri meslek alanlarından araştırmaya katılan yeteri kadar öğretmen olmadığı için bu alanlar analize dâhil edilmemiştir.
- Analiz sonuçlarına göre öğrencilerin temel tasarım dersi performans puanı bakımından öğretmen görüşleri, meslek alanlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Ancak, bölgelere, cinsiyete, öğrenim durumuna, hizmet süresine ve temel tasarım dersinin alan ortak ya da dal dersi olmasına göre öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur. Öğrencilerin temel tasarım dersi performans puanı bakımından güzellik ve saç bakım hizmetleri ile grafik ve fotoğraf

ve el sanatları teknolojisi ile grafik ve fotoğraf meslek alanlarındaki öğretmenlerin görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir vardır. Öğretmen görüşlerine göre grafik ve fotoğraf meslek alanı öğrencileri, temel tasarım dersi performans puanı bakımından güzellik ve saç bakım hizmetleri ile el sanatları teknolojisi alanındaki öğrencilerden daha başarılıdır.

- Öğretmenlerin %95,3'ü temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığını geliştirdiğini, %94,8'i temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkı sağladığını düşünmektedir.
- Analiz sonuçlarına göre temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığına katkısına ilişkin öğretmen görüşleri meslek alanlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Ancak, bölgelere, cinsiyete, öğrenim durumuna, hizmet süresine ve temel tasarım dersinin alan ortak ya da dal dersi olmasına göre öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur. Temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığına katkısı bakımından güzellik ve saç bakım hizmetleri ile grafik ve fotoğraf, güzellik ve saç bakım hizmetleri ile sanat ve tasarım meslek alanlarındaki öğretmenlerin görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Sanat ve tasarım meslek alanı öğretmenleri, güzellik ve saç bakım hizmetleri meslek alanı öğretmenlerine göre temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığının gelişmesine katkı sağladığını daha fazla düşünmektedir. Ayrıca grafik ve fotoğraf meslek alanı öğretmenleri, güzellik ve saç bakım hizmetleri meslek alanı öğretmenlerine göre temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığının gelişmesine katkı sağladığını daha fazla düşünmektedir.
- Analiz sonuçlarına göre temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkısına ilişkin öğretmen görüşleri meslek alanlarına ve temel tasarım dersinin alan ortak ya da dal dersi olmasına göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Ancak bölgelere, cinsiyete, öğrenim durumuna ve hizmet süresine göre öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur. Temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkısı bakımından güzellik ve saç bakım hizmetleri ile grafik ve fotoğraf meslek alanlarındaki öğretmenlerin görüşleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. Grafik ve fotoğraf meslek alanı öğretmenleri, güzellik ve saç bakım hizmetleri meslek alanı öğretmenlerine göre temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına daha fazla katkı sağladığını düşünmektedir. Temel tasarım dersinin alan ortak ders olduğu meslek



alanları öğretmenleri, dal dersi olduğu meslek alanları öğretmenlerine göre temel tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkı sağladığını daha fazla düşünmektedir.

- Öğretmenlerin 405'i (%90,6) temel tasarım dersinin, mezuniyet sonrası öğrencinin tasarım yapabilme bilgi ve becerisine katkı sağlayacağını düşünmekte iken 26'sı (%5,8) düşünmemektedir. Temel tasarım dersinin mezuniyet sonrası öğrencinin tasarım yapabilme bilgi ve becerisine katkı sağlayacağını düşünen bazı kişiler birden çok neden belirtmiştir. Öğretmenlerin 275'i (%65,95) temel tasarım dersinin öğrencinin yaratıcılığını geliştirdiği için mezuniyet sonrası tasarım yapabilme bilgi ve becerisine katkı sağlayacağını, 136'sı (%32,61) temel tasarım dersi ile kazandırılan yeterlikler sayesinde mezuniyet sonrası öğrencinin tasarım yapabilme bilgi ve becerisine katkı sağlayacağını düşünmektedir.
- Temel tasarım dersinin etkililiğinin artırılması için; öğretmenlerin %24,2'si haftalık ders saatlerinin artırılması, %7,6'sı uygun eğitim ortamının sağlanması ve % 7,2'si gerekli araç ve gerecin sağlanması gerektiğini belirtmiştir.

### 5.1.3. İşveren Anketine İlişkin Sonuçlar

- İşveren anketine 49 ilden katılım sağlanmıştır. Anket sonuçlarına göre; toplam 962 işverenden en fazla katılım 138(% 14, 3) işveren ile Ankara ve 88 (% 9,1) işveren ile İstanbul'dan olmuştur. En az katılımın olduğu iller ise sadece birer işveren ile Batman, Tunceli ve Şırnak illeridir. Araştırmaya katılan işverenlerin 162'si (%16,8) Batı Anadolu, 143'ü (%14,9) Akdeniz, 104'ü (%10,8) Ege ve 27'si (% 2,8) Güneydoğu Anadolu Bölgesindedir.
- Araştırmaya katılan işverenlerin bazıları birden çok faaliyet alanında hizmet etmektedir. İşverenlerin 264'ü (%27,4) sadece güzellik ve saç bakım hizmetleri, 174'ü (% 18,1) sadece grafik ve fotoğraf ve 126'sı (%13,1) sadece giyim üretim teknolojisi faaliyet alanında hizmet etmektedir.
- İşverenlerin çoğu, mesleki ve teknik ortaöğretimde öğrenim gören ve işyerinde beceri eğitimi/staj yapan öğrencilerin tasarım konusundaki performans ölçütlerini gerçekleştirebildiklerini düşünmektedir ( $\bar{X} = 4,15$ ). İşverenlerin %82,8'i mesleki ve teknik ortaöğretimde öğrenim gören ve işyerinde beceri eğitimi/staj yapan öğrencilerin tasarım çalışmalarında yeterlik gösterdiğini, %88,4'ü öğrencilerin

verilen işi zamanında tamamladığını ve %69,4'ü öğrencilerin özgün tasarımlar yapabildiğini düşünmektedir.

- Analiz sonuçları işveren görüşlerine göre öğrencilerin işyerindeki tasarım performans puanlarının bölgelere ve işletme ölçeğine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığını göstermektedir. Ancak faaliyet alanlarına göre anlamlı bir fark yoktur. Öğrencilerin işyerindeki tasarım performans puanları bakımından Güneydoğu Anadolu ile Ortadoğu Anadolu, Batı Karadeniz ile Akdeniz, Batı Karadeniz ile Ortadoğu Anadolu, Doğu Karadeniz ile Akdeniz, Doğu Karadeniz ile Ortadoğu Anadolu, Kuzeydoğu Anadolu ile Ortadoğu Anadolu, Batı Marmara ile Akdeniz ve Batı Marmara ile Ortadoğu Anadolu bölgelerindeki işverenlerin görüşleri arasındaki fark vardır. İşverenlere göre işyerindeki tasarım performans puanı bakımından Ortadoğu Anadolu Bölgesindeki öğrenciler Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki öğrencilerden; Akdeniz Bölgesindeki öğrenciler Batı Karadeniz Bölgesindeki öğrencilerden; Batı Karadeniz Bölgesindeki öğrenciler Ortadoğu Anadolu Bölgesindeki öğrencilerden; Akdeniz Bölgesindeki öğrenciler Doğu Karadeniz Bölgesindeki öğrencilerden; Doğu Karadeniz Bölgesindeki öğrenciler Ortadoğu Anadolu Bölgesindeki öğrencilerden; Kuzeydoğu Anadolu Bölgesindeki öğrenciler Ortadoğu Anadolu Bölgesindeki öğrencilerden; Akdeniz Bölgesindeki öğrenciler Batı Marmara Bölgesindeki öğrencilerden ve Batı Marmara Bölgesindeki öğrenciler Ortadoğu Anadolu Bölgesindeki öğrencilerden daha başarılıdır. Küçük ölçekli işletmelerdeki işverenler, büyük ölçekli işletmelerdeki işverenlere göre öğrencilerin işyerindeki tasarım performansını daha başarılı görmektedir.
- Araştırmaya katılan işverenlerin 541'i (%56,2) mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarının sektörün ihtiyacına uygun tasarım yapabilecek yetkinliğe sahip meslek elemanı yetiştirdiğini düşünüyor iken 208'i (%21,6) düşünmemektedir. Neden belirten işverenlerin 149'u (%35,1) öğrencilerin yeterli bilgi ve donanımına sahip olduğu için mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarının sektörün ihtiyacına uygun tasarım yapabilecek yetkinliğe sahip meslek elemanı yetiştirdiğini düşünüyor iken 43'ü (%10,1) okullardaki mesleki eğitimi yeterli görmediği için mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarının sektörün ihtiyacına uygun tasarım yapabilecek yetkinliğe sahip meslek elemanı yetiştirdiğini düşünmemektedir.
- Araştırmaya katılan işverenlerin 891'i (%92,6) işyerinde tasarım konusunda bilgi ve beceriye sahip eleman çalıştırmanın önemli olduğunu düşünüyor iken 26'sı (%2,7) düşünmemektedir. Konuya ilişkin neden belirten işverenlerin 225'i (%33,2),

işletmem için elemanın her konuda bilgi ve beceriye sahip olması gerekli, 143'ü (%21,1) işletmem için tasarım yapabilmek gerekli ve 80'i (%11,8) müşteri memnuniyeti açısından önemli olduğu için işyerinde tasarım konusunda bilgi ve beceriye sahip eleman çalıştırmanın önemli olduğunu düşünmektedir.

- İşverenlerin 194'ü (%20,2) mesleki eğitimde tasarım derslerinin yetersiz olduğunu, 160'ı (%16,6) beceri eğitiminde eksiklikler olduğunu, 107'si (%11,1) ise mesleki eğitimde tasarım derslerinin yeterli olduğunu düşünmektedir. İşverenlerin 177'si (%18,4) mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında verilen tasarım eğitimi konusunda fikir belirtmemiştir.

#### 5.1.4. Üç Tür Ankete İlişkin Karşılaştırmalı Sonuçlar

- Analiz sonuçlarından 12. sınıf öğrencilerinin, öğretmenlerin ve işverenlerin çoğunun öğrencilerin tasarım konusundaki performans ölçütlerini gerçekleştirebildiğini düşündükleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin tasarım konusundaki performans puanı bakımından öğrenci, öğretmen ve işveren görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır. Öğrencilerin tasarım performans puanı bakımından “öğrenci ile işveren” ve “öğrenci ile öğretmen” görüşleri arasında fark vardır. Ancak işveren ile öğretmen görüşleri arasında öğrencilerin tasarım performansı bakımından fark yoktur. İşverenler, öğrencilerin görüşlerine kıyasla öğrencilerin tasarım performansını daha başarılı görmektedir. Aynı şekilde öğretmenler, öğrencilerin görüşlerine kıyasla öğrencilerin tasarım performansını daha başarılı görmektedir.
- Temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığına katkısı bakımından öğrenci ile öğretmen görüşleri arasında fark vardır. Öğretmenler temel tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığını geliştirdiğini öğrencilere göre daha fazla düşünmektedir.
- Temel tasarım dersinde kazanılan bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkısı bakımından öğrenci ile öğretmen görüşleri arasında fark vardır. Öğretmenler, temel tasarım dersinde kazanılan bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkı sağladığını öğrencilere göre daha fazla düşünmektedir.

## 5.2. Öneriler

Temel tasarım dersinde gösterilen başarının üst sınıflarda da devam edebilmesi, mesleki eğitim sistemini güçlendirerek iş piyasasının ihtiyaç duyduğu ulusal/uluslararası niteliklere sahip iş gücünün yetişmesini sağlayacaktır. Bu kapsamda araştırmaya katılan öğrenciler, temel tasarım dersinin etkililiğini artırmak için yapılması gerekenlere ilişkin düşüncelerinde:

- Haftalık ders saatleri artırılmalı (%14,2),
- Mesleki çizim çalışmaları artırılmalı (%5),
- Atölyelerdeki/sınıflardaki malzeme eksikliği giderilmeli (%2,9),
- Kurslar verilmeli/açılmalı (%2,9),
- Dersler eğlenceli hale getirilmeli (%1,3),
- Atölyeler tasarıma/çalışma şartlarına uygun olmalı (%1,1),
- Serbest çalışmalar yapılmalı/öğrencinin hayal gücüne bırakılmalı (%1),
- Çeşitli aktiviteler (yarışmalar, seminerler, sanat sergileri, geziler, müzeler vs.) düzenlenmeli (%1),
- Haftalık ders saatleri azaltılmalı (%0,9),
- Alana yönelik çalışmalara ağırlık verilmeli (%0,8),
- Branş dersi öğretmenleri girmeli (%0,7),
- Tasarıma ilişkin etkinlikler artırılmalı (%0,7),
- Tasarıma ilişkin çalışmalara ağırlık verilmeli (%0,7),
- Donanımlı atölye ortamında çalışılmalı (%0,6),
- Malzeme çeşitleri artırılmalı (%0,6),
- Sınıf mevcudu azaltılmalı (%0,6)
- Konuların çeşitliliği artırılmalı (%0,6),

yönünde görüş bildirmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğretmenler, temel tasarım dersinin etkililiğini artırmak için yapılması gerekenlere ilişkin düşüncelerinde:

- Haftalık ders saatleri artırılmalı (%24,2),
- Uygun eğitim ortamı sağlanmalı (%7,6),
- Gerekli araç ve gereç sağlanmalı (%7,2),

- Uygulamaya ağırlık verilmeli (%4,1),
- Ders görsellerle desteklenmeli (%3,9),
- Ders ilgili alana uyarlanmalı (%3,2),
- Modüllerin içeriği zenginleşmeli (%2,5),
- Öğrencilerde farkındalık sağlanmalı (%2,5),
- Üst sınıflarda da verilmeli (%2,1),
- Gezi ve gözlem yapılmalı (%1,8),
- Çizim uygulamalarına ağırlık verilmeli (%1,8)

yönünde görüş bildirmişlerdir.

Mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında verilen tasarım eğitimi konusunda işverenler ise;

- Mesleki eğitimde tasarım derslerinin yetersiz olduğu (%20,2),
- Beceri eğitiminde eksiklikler olduğu (%16,6),
- Mesleki eğitimde tasarım derslerinin yeterli olduğu (%11,1),
- Mesleki eğitimde tasarım derslerinin önemli olduğu (%8,2),
- Sektörle işbirliği içinde olunmalı (%6,1),
- Teori ve pratik örtüşmeli (%5,4),
- Laboratuvar ve malzeme eksikliklerinin olduğu (%2,9),
- Mesleki eğitime öğrenciler yetenek sınavı ile alınmalı (%1,5),
- Öğretmenler daha donanımlı ve aktif olmalı (%1,1),
- Öğretmen sayısının yetersiz olduğu (%0,4)

yönünde görüş bildirmişlerdir.

Bu araştırmanın, ortaöğretim düzeyinde verilen tasarım eğitiminde eksik ve iyileştirilmesi gereken alanların belirlenmesi ile mesleki ve teknik eğitim sisteminin daha da güçlenmesine, sistemde yer alan iç ve dış paydaşların bu araştırmanın sonuçlarından yararlanıp Türkiye’de tasarım eğitiminin gelişmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca, araştırma sonuçlarının birçok meslek için büyük öneme sahip tasarım becerisi yüksek meslek elemanlarının yetişmesine katkı sağlayarak ülkemizin gelişmiş ülkelerle rekabet edebilir hale gelmesinde iş piyasasını destekleyeceği umulmaktadır.



## KAYNAKÇA

Aytekin, C. A. (2008). *Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Anasanat Atölye Tercihleri İle Temel Tasarım Dersine Yönelik Tutum, Algı ve Beklentileri Arasındaki İlişki*. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim Öğretmenliği Programı Doktora Tezi.

Bakanlar Kurulunun 20/8/2002 tarihli ve 2002/4706 sayılı Kararı ve Eki.

Boucharenc, C.G. (2006). *Research on Basic Design Education: An International Survey*. *International Journal of Technology & Design Education*, Vol. 16; 1-30.

Çelik, A. (2014). *Yükseköğretim Kurumları Lisans Programlarında Yer Alan Temel Tasarım Eğitimi Derslerinin Eleştirel Bir İncelemesi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Uygulamalı Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Mesleki Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Enhoş, H. (2007). *Temel Tasarım 1 ve 2 Derslerinin Öğretme - Öğrenme Süreçlerine İlişkin Öğrenci Görüşleri*. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği Programı, Yüksek Lisans Tezi.

Erdoğan Yerli, M. (2007). *Resim-İş Öğretmenliği Programındaki Temel Tasarım Derslerinin, Grafik Tasarım Anasanat Atölye Derslerine Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri*. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi (Resim-İş Öğretmenliği) Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

Erim, G.(1994). *Temel Tasarım İçerisinde Yaratıcılığın Önemi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

Erkan, D. Ç. (2006). *Temel Tasarım Eğitimi Sorunları Üzerine Bir Araştırma*. Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Evren sayısına ilişkin veriler 23/12/2015 tarihli ve 49614598/42/13264024 sayılı resmi yazı ile MEB Strateji Geliştirme Başkanlığından alınmıştır.

Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Kalyoncu, R. (2000). *Temel Tasarımın Modern Sanat Eğitiminde Uygulanabilirlik Düzeyi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Kaymakcan, M. (2006). *Yüksek Öğrenim Sanat Eğitiminde Temel Tasarım Eleman Ve İlkelerinin Öğretimi Ve Uygulamaları*. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği Programı, Yüksek Lisans Tezi.
- Kocaman, Ö. (2011). *İlköğretim Görsel Sanatlar Dersinde Verilen Temel Tasarım Eğitiminin Yaratıcılığa Katkısının Belirlenmesi*. Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Koyuncugil, H. T. (2001). *An Analysis of Preference Formation in Introductory Design Education*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilkent Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.
- Meslek Alanlarına İlişkin Haftalık Ders Çizelgelerine ve Temel Tasarım Dersi Bilgi Formuna, [www.megep.meb.gov.tr/?page=ogretimProgramları](http://www.megep.meb.gov.tr/?page=ogretimProgramları) sayfasından 4 Ocak 2016 tarihinde erişilmiştir.
- Polat, H. H. (2001). *Temel Tasarımın Bilgisayar Destekli Öğretimi İçin Bir Modül Tasarımı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Polat, H. H. (2009). *Temel Tasarım Eğitimi Dersinde Web Destekli Renk Öğretiminin Öğrenci Başarısına Etkisi (Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği)*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Resim İş Öğretmenliği Bilim Dalı Doktora Tezi.
- Russell, M. L. (1981). *Development of a Basic-Design Curriculum for Universities and Community Colleges*. Kansas University. Doctor of Philosophy.
- Seylan, A. (2004). *Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinde Temel Tasarım (Basic Design) Dersinin Verimlilik Düzeyini Artırıcı Uygulama Modellerinin Araştırılması ve Geliştirilmesi*. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.



Seylan, A. (2005). *Temel Tasarım*. Samsun: M Kitap Dağdelen Basın Yayın Ltd. Őti.

Temel tasarım dersinin okutulduğu meslek alanlarına ilişkin veri 08/10/2015 tarihli ve 59917357-602-E.10054268 sayılı resmi yazı ile Mesleki ve Teknik Eğitim Genel M¼d¼rl¼đ¼ Programlar ve Őđretim Materyalleri Daire Başkanlığından alınmıştır.

Toktaş, P. (2009) *G¼zel Sanatlar Eğitimi Veren Y¼ksekŐđretim Kurumlarında Temel Sanat Eğitimi/Temel Tasarım Dersine İlişkin Őđretim Elemanı Ve Őđrenci GŐr¼Őlerinin Deđerlendirilmesi*. Gazi Őniversitesi Eğitim Bilimleri Enstit¼s¼ G¼zel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Resim-İŐ Őđretmenliđi Bilim Dalı Doktora Tezi.

Watson, J.R. (1987). *Teaching Design in the Year 2000: A Modified Delphi Study of the Perceptions of Design Educators*. North Texas State University. Doctor of Philosophy.

Tasarım Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2014-2016).  
<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/11/20141102-6-1.pdf> sayfasından 4 Ocak 2016 tarihinde erişilmiştir.

## EK 1- Tasarım İçeriği Bulunan Alan, Dal, Ders ve Modüller

S. NO	ALAN	DAL	DERSLER VE MODÜLLER	DERSİN UYGULANMAYA BAŞLAMA TARİHİ	DERSİ VEREN ÖĞRETMENİN BRANŞI*
1	AİLE VE TÜKETİCİ HİZMETLERİ	Çevre Hizmetleri	TEMEL TASARIM	04.09.2008 tarih ve 182 sayılı Kurul Kararı	AİLE VE TÜKETİCİ HİZMETLERİ
		Ev ve Kurum Hizmetleri			
		Sosyal Destek Hizmetleri			
		Tüketici Hizmetleri			
2	GÜZELLİK VE SAÇ BAKIM HİZMETLERİ	Cilt Bakımı	TEMEL TASARIM	02.06.2006 tarih ve 269 Sayılı Kurul Kararı	GÜZELLİK VE SAÇ BAKIM HİZMETLERİ
		Makyaj			
		Saç Bakımı			
		Vücut Bakımı			
3	YİYECEK İÇECEK HİZMETLERİ	Pastacılık	PASTA YAPIM TEKNİKLERİ VE UYGULAMASI	02.06.2006 tarih ve 269 Sayılı Kurul Kararı	YİYECEK İÇECEK HİZMETLERİ
			(Yeni Pastane Ürünleri Tasarlama Modülü)		
4	AYAKKABI VE SARACİYE TEKNOLOJİSİ	Ayakkabı modelistliği,	AYAKKABI TEMEL TASARIMI	02.06.2006 tarih ve 269 Sayılı Kurul Kararı	AYAKKABI VE SARACİYE TEKNOLOJİSİ
		Saraciye modelistliği,	TEMEL TASARIM		
5	BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ	Bilgisayar teknik servisi	BİLGİSAYARLI DEVRE TASARIMI	02.06.2006 tarih ve 269 Sayılı Kurul Kararı	BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ
		Web programcılığı,	WEB TASARIMI VE PROGRAMLAMA		
6	BÜRO YÖNETİMİ	Yönetici Sekreterliği	TASARIM PROGRAMLARI	08.02.2011 tarih ve 10 Sayılı Kurul Kararı	BÜRO YÖNETİMİ
7	EĞLENCE HİZMETLERİ	Animatörlük	ANİMASYONDA REKLAM VE TANITIM	02.06.2006 tarih ve 269 Sayılı Kurul Kararı	EĞLENCE HİZMETLERİ
			Reklam ve Tasarım		
			Vektörel (çizim) Tabanlı Tasarım 1		
			Vektörel (çizim) Tabanlı Tasarım 2		

S. NO	ALAN	DAL	DERSLER VE MODÜLLER	DERSİN UYGULANMAYA BAŞLAMA TARİHİ	DERSİ VEREN ÖĞRETMENİN BRANŞI*
			Görüntü İşleme Tasarım Programı		
8	<b>ELEKTRİK ELEKTRONİK TEKNOLOJİSİ</b>	Elektrik tesisatları ve pano montörlüğü,	PANO TASARIM VE MONTAJ	02.06.2006 tarih ve 269 Sayılı Kurul Kararı	ELEKTRİK ELEKTRONİK TEKNOLOJİSİ
9	<b>ENDÜSTRİYEL OTOMASYON TEKNOLOJİLERİ</b>	Mekatronik	BİLGİSAYARLI DEVRE TASARIMI	02.06.2006 tarih ve 269 Sayılı Kurul Kararı	ENDÜSTRİYEL OTOMASYON TEKNOLOJİLERİ
		Endüstriyel Kontrol	ARDIŞIK KONTROL PLC ile Sistem Tasarımı		
10	<b>GAZETECİLİK</b>	Sayfa sekreterliği	SAYFA TASARIMI	02.06.2006 tarih ve 269 Sayılı Kurul Kararı	GAZETECİLİK
11	<b>GRAFİK VE FOTOĞRAF</b>	Alan Ortak	TEMEL TASARIM	02.06.2006 tarih ve 269 Sayılı Kurul Kararı	GRAFİK VE FOTOĞRAF
		Grafik	BİLGİSAYAR DESTEKLİ GRAFİK TASARIM AMBALAJ TASARIMI		
			WEB TASARIM		
12	<b>HALKLA İLİŞKİLER VE ORGANİZASYON HİZMETLERİ</b>	Organizasyon sorumlusu,	TEMEL TASARIM	02.06.2006 tarih ve 269 Sayılı Kurul Kararı	HALKLA İLİŞKİLER VE ORGANİZASYON HİZMETLERİ
			MEKÂN DÜZENLEME		
			Organizasyonlarda Mekân Tasarımı		
13	<b>MATBAA TEKNOLOJİSİ</b>	Baskı Öncesi,	TEMEL TASARIM	08.02.2011 tarih ve 10 Sayılı Kurul Kararı	MATBAA TEKNOLOJİSİ
		Ofset Baskı,			
		Flekso Baskı,			
		Tifdruk Baskı, Serigrafik Ve Tampon Baskı, Baskı Sonrası			
14	<b>RADYO-TELEVİZYON</b>	1. Radyo-televizyon programcılığı,	TEMEL TASARIM	02.06.2006 tarih ve 269 Sayılı Kurul Kararı	RADYO-TELEVİZYON
		2. Grafik-animasyon,			
		3. Kameramanlık,			
		4. Teknik yapım-yayın			

S. NO	ALAN	DAL	DERSLER VE MODÜLLER	DERSİN UYGULANMAYA BAŞLAMA TARİHİ	DERSİ VEREN ÖĞRETMENİN BRANŞI*
15	ULAŞTIRMA HİZMETLERİ	Lojistik	DEPO YÖNETİMİ Depo Tasarımı Modülü	02.06.2006 tarih ve 269 Sayılı Kurul Kararı	ULAŞTIRMA HİZMETLERİ
16	EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ	1. El dokuma, 2. Halı desinatörlüğü, 3. Dekoratif el sanatları, 4. El ve makine nakışı, 5. Sanayi nakışı, 6. Dekoratif ev tekstili	1.TEMEL TASARIM DERSİ Tasarı İlkeleri 2.BİLGİSAYARDA HALI DESENİ DERSİ Bilgisayarda Halı Deseni Tasarımları 3.YÖRESEL TAŞ İŞLEMECİLİĞİ DERSİ Lüle Taşına Tasarımı Aktarma 4.NAKIŞ TASARIMLARI DERSİ Desen Tasarımları	02.06.2006 tarih ve 269 Sayılı Kurul Kararı	EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ
17	GİYİM ÜRETİM TEKNOLOJİSİ	1. Kadın giyim modelistliği, 2. Erkek giyim modelistliği, 3. Çocuk giyim modelistliği, 4. İç giyim modelistliği, 5. Hazır giyim model makineciliği, 6. Deri giyim, 7. Kadın tarzılığı, 8. Erkek tarzılığı, 9. Kesim, 10. Konfeksiyon makineleri bakım onarım	1.TEMEL TASARIM DERSİ Tasarı İlkeleri	02.06.2006 tarih ve 269 Sayılı Kurul Kararı	GİYİM ÜRETİM TEKNOLOJİSİ
18	İNŞAAT TEKNOLOJİSİ	1. Ahşap yapı sistemleri, 2. Betonarme yapı sistemleri,	1.TASARI GEOMETRİ DERSİ 2.RENKLERLE TASARIM DERSİ	02.06.2006 tarih ve 269 Sayılı Kurul Kararı	İNŞAAT TEKNOLOJİSİ

S. NO	ALAN	DAL	DERSLER VE MODÜLLER	DERSİN UYGULANMAYA BAŞLAMA TARİHİ	DERSİ VEREN ÖĞRETMENİN BRANŞI*
		3. Beton-çimento ve zemin teknolojisi, 4. Cephe sistemleri ve pvc doğrama, 5. Çatı sistemleri, 6. Çelik yapı teknik ressamlığı, 7. İç mekân teknik ressamlığı, 8. Mimari yapı teknik ressamlığı, 9. Restorasyon, 10. Statik yapı teknik ressamlığı, 11. Yapı iç mekân dekorasyonu, 12. Yapı yalıtımı, 13. Yapı yüzey kaplama			
19	KUYUMCULUK TEKNOLOJİSİ	1. Takı imalatçılığı	1.TEMEL TASARIM DERSİ Tasarı İlkeleri 2.TAKI TASARIMI DERSİ Takı Tasarımı 1 Modülü Takı Tasarımı 2 Modülü 3.BİLGİSAYARDA TAKI TASARIMI Bilgisayarda Takı Tasarımı 1 Modülü Bilgisayarda Takı Tasarımı 2 Modülü	02.06.2006 tarih ve 269 Sayılı Kurul Kararı	KUYUMCULUK TEKNOLOJİSİ
20	MAKİNE TEKNOLOJİSİ	1. Bilgisayarlı makine imalatı,	1.TASARI GEOMETRİ DERSİ	02.06.2006 tarih ve 269 Sayılı Kurul	MAKİNE TEKNOLOJİSİ

S. NO	ALAN	DAL	DERSLER VE MODÜLLER	DERSİN UYGULANMAYA BAŞLAMA TARİHİ	DERSİ VEREN ÖĞRETMENİN BRANŞI*
		2. Endüstriyel kalıp,	2.BİLGİSAYAR DESTEKLİ TASARIM VE ÜRETİM DERSİ	Kararı	
		3. Bilgisayar destekli makine ressamlığı,			
		4. Makine bakım onarım,			
		5. Mermer işleme,			
		6. Bilgisayar destekli endüstriyel modelleme			
21	MOBİLYA VE İÇ MEKÂN TASARIMI	1. Mobilya ve İç Mekân Ressamlığı	1. BİLGİSAYARLI İÇ MEKÂN TASARIMI	08.02.2011 tarih ve 10 Sayılı Kurul Kararı	MOBİLYA VE İÇ MEKÂN TASARIMI
		2. İç Mekân ve Mobilya Teknolojisi	Antre ve Hol Tasarımı		
		3. Mobilya Süsleme Sanatları	Çocuk Odası Tasarımı		
		4. Mobilya İskeleti ve Döşemesi	Genç Odası Tasarımı		
		5. Ahşap Doğrama Teknolojisi	Yatak Odası Tasarımı		
			Salon Tasarımı		
			Banyo Tasarımı		
			Mutfak Tasarımı		
			2. BİLGİSAYARLI İŞ YERİ MEKÂN TASARIMI		
			Büro Tasarımı		
			Mağaza Tasarımı		
			Eczane Tasarımı		
			Kuaför Tasarımı		
	3.İÇ MEKÂNDA TEMEL TASARIM				

S. NO	ALAN	DAL	DERSLER VE MODÜLLER	DERSİN UYGULANMAYA BAŞLAMA TARİHİ	DERSİ VEREN ÖĞRETMENİN BRANŞI*
			İç Mekânda Tasarım ve Ergonomi		
			4.BİLGİSAYAR DESTEKLİ İSKELET VE DÖŞEME TASARIMI		
			Bilgisayarda Sehpa Tasarımı		
			Bilgisayarda Sandalye Tasarımı		
			Bilgisayarda Koltuk Tasarımı		
			Bilgisayarda Oturma Grubu Tasarımı		
22	MOTORLU ARAÇLAR TEKNOLOJİSİ	1. Otomotiv elektromekanik, 2. Otomotiv gövde, 3. Otomotiv boya, 4. İş makineleri	1. OTOMOTİV GÖVDE MEKANIĞI Gövde ve Tasarım	08.02.2011 tarih ve 10 Sayılı Kurul Kararı	MOTORLU ARAÇLAR TEKNOLOJİSİ
23	RAYLI SİSTEMLER TEKNOLOJİSİ	1. Raylı sistemler makine, 2. Raylı sistemler elektrik-elektronik, 3. Raylı sistemler işletme, 4. Raylı sistemler inşaat, 5. Raylı sistemler mekatronik	1. BİLGİSAYAR DESTEKLİ ÇİZİM Tasarım ve Animasyon	02.06.2006 tarih ve 269 Sayılı Kurul Kararı	RAYLI SİSTEMLER TEKNOLOJİSİ
24	SANAT VE TASARIM	1. İç Mekân Dekorasyon, 2. Plastik Sanatlar, 3. Dekoratif Sanatlar	1.TEMEL TASARIM DERSİ Tasarı İlkeleri 2. MOBİLYA TASARIMI 3.ÖZGÜN MEKÂN TASARIMI 4.TASARIM UYGULAMA 5.ÜÇ BOYUTLU PROJE TASARIMI 6.DEKORATİF PROJE TASARIMI	02.06.2006 tarih ve 269 Sayılı Kurul Kararı	SANAT VE TASARIM

S. NO	ALAN	DAL	DERSLER VE MODÜLLER	DERSİN UYGULANMAYA BAŞLAMA TARİHİ	DERSİ VEREN ÖĞRETMENİN BRANŞI*
25	SERAMİK VE CAM TEKNOLOJİSİ	1. Çinicilik,	1.TEMEL TASARIM DERSİ	02.06.2006 tarih ve 269 Sayılı Kurul Kararı	SERAMİK VE CAM TEKNOLOJİSİ
		2. Sır üstü dekorlama,	Tasarı İlkeleri		
		3. Alçı model kalıp,	2. SERBEST SERAMİK -1		
		4. Tornada form şekillendirme,	Antik Form Tasarımı		
		5. Serbest seramik şekillendirme,	Yöresel Form Tasarlama		
		6. Dekoratif cam,	Takı Modeli Tasarlama		
		7. Endüstriyel cam	Heykel –Mask Tasarlama		
			3. SERBEST SERAMİK -2		
			İşlevsel Form Tasarlama		
			Özgün Form Tasarlama		
			3. BİLGİSAYARLI DESEN ÇİZİMİ		
			Vektörel (çizim) Tabanlı Tasarım I		
	Vektörel (çizim) Tabanlı Tasarım II				
26	TEKSTİL TEKNOLOJİSİ	1. İplik Üretim Teknolojisi,	1.TEMEL TASARIM DERSİ	27.08.2012 tarihli ve 135 Sayılı Kurul Kararı	TEKSTİL TEKNOLOJİSİ
		2. Dokuma Desinatörlüğü,	Tasarı İlkeleri		
		3. Dokuma Operatörlüğü,			
		4. Dokusuz Yüzeyler,			
		5. Endüstriyel Düz Örme,			
		6. Endüstriyel Yuvarlak Örme,			
		7. Endüstriyel Çorap Örme,			
		8. Tekstil Boyacılığı,			
		9. Tekstil Baskı ve			



S. NO	ALAN	DAL	DERSLER VE MODÜLLER	DERSİN UYGULANMAYA BAŞLAMA TARİHİ	DERSİ VEREN ÖĞRETMENİN BRANŞI*
		Desenciliği, 10. Tekstil Bitim İşlemleri (Apre), 11. Tekstil Laborantlığı			
27	TASARIM TEKNOLOJİLERİ	1.Endüstriyel Ürünler Tasarımı	1.TEMEL TASARIM DERSİ Tasarı İlkeleri 2.TASARIM TEKNİK RESMİ 3.TASARIM VE TEKNOLOJİ TARİHİ Sanayi Devrimi Öncesi Teknoloji ve Tasarım Tarihi Sanayi Devrimi Sonrası Teknoloji ve Tasarım Tarihi	24.07.2013 tarihli ve 60 Sayılı Kurul Kararı	TASARIM TEKNOLOJİLERİ
<b>NOT*:</b>	Burada belirtilen dersleri hangi öğretmenlerin okutabildiği TTK'nin 20.02.2014 tarihli ve 9 sayılı kararı ile uygulamaya konulan "Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esasları"na ilişkin çizelgeden görülebilmektedir.				

## EK 2- Temel Tasarım Ders Bilgi Formu\*

<b>DERSİN ADI</b>	<b>TEMEL TASARIM DERSİ</b>
<b>ALAN</b>	<b>ORTAK</b>
<b>MESLEK/DAL</b>	<b>ORTAK</b>
<b>DERSİN OKUTULACAĞI SINIF/YIL</b>	<b>10. SINIFLAR</b>
<b>SÜRE</b>	Haftalık 5 Ders Saati (Teknik Lise ve Anadolu Teknik Liselerde 4 Ders Saati)
<b>DERSİN AMACI</b>	Bu ders ile öğrenciye; yaratıcı güçlerini geliştirme ve temel çizimler yapma yeterlikleri kazandırmak amaçlanmaktadır.
<b>DERSİN TANIMI</b>	Bu ders, nokta-çizgi, açık-koyu, ışık-gölge, tasarı ilkeleri, doku, renk ve strüktür ile ilgili bilgilerin verildiği derstir.
<b>DERSİN ÖNKOŞULLARI</b>	Dersin ön koşulu yoktur.
<b>DERS İLE KAZANDIRILACAK YETERLİKLER</b>	Öğrenciye, dersin sonunda; 1- Nokta-Çizgi modülü ile nokta çizgi ile özgün yüzey düzenlemek 2- Açık-koyu, Karakalem Tekniği ile objeleri hacimlendirmek 3- Tasarı ilkeleri modülü ile formları tasarı ilkelerine göre düzenlemek. 4- Renk modülü ile yüzey düzenlemelerini renklendirmek 5- Doku modülü ile doku yorumlarıyla yüzey oluşturmak 6- Strüktür modülü ile özgün strüktür uygulamaları yapmak yeterlikleri kazandırılacaktır.
<b>DERSİN İÇERİĞİ</b>	1- Temel Tasarım 2- Çizgi 3- Nokta-Çizgi 4- Açık-koyu, Işık-gölge ile ilgili kavramlar 5- Açık-koyu ile yüzey düzenleme 6- Açık-koyu, ışık-gölgeye göre sanat eserlerini inceleme 7- Form çağrışımları ve kompozisyon 8- Üç boyutlu form 9- Renk ile ilgili kavramlar 10- Renklendirme uygulamaları 11- Kolaj tekniği 12- Doku 13- Dokulu objelerden renkli etütler 14- Dokulu objelerden özgün yüzey düzenlemeleri 15- Özgün yüzey düzenlemelerini renklendirme 16- Renkli özgün yüzey düzenlemelerini paspartulama 17- Yüzey üzerine strüktür çalışmaları 18- Mekânda strüktür çalışmaları konularını içermektedir.
<b>YÖNTEM VE TEKNİKLERİ</b>	Bireysel öğretimi destekleyecek şekilde; Demonstrasyon, anlatım, grup çalışması, araştırma, uygulama vb. yöntem ve teknikleri uygulanabilir.
<b>EĞİTİM-ÖĞRETİM ORTAMI VE DONANIM</b>	<b>Ortam:</b> , grafik atölye ve laboratuvarları, sınıf, işletme, kütüphane, ev, bilgi teknolojileri ortamı vb. <b>Donanım:</b> çizim araç-gereçleri, görsel ve basılı kaynaklar televizyon, projeksiyon, bilgisayar ve donanımları vb. sağlanmalıdır.
<b>ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME</b>	Modül faaliyetlerinin sonunda öğrenci kazandığı becerileri ölçebilecektir. Modülün sonunda öğrencinin kazandığı yeterlikler ölçülerek değerlendirilecektir. Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Sınav Geçme ve Sınav Yönetmeliği doğrultusunda ölçme ve değerlendirme yapılacaktır.
<b>EĞİTİMCİLER</b>	1. Millî Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumlarına öğretmen olarak atanacaklardan atamalarına esas olan alanlar ile mezun oldukları yükseköğretim programları ve aylık karşılığı okutacakları derslere ilişkin çizelgeye uygun olanlar görev almalıdır. 2. Programın uygulanmasında gerektiğinde alanında sektör deneyimi olan usta öğretici, teknisyen ve meslek elemanlarından yararlanılabilir.
<b>İŞBİRLİĞİ YAPILACAK KURUM VE KURULUŞLAR</b>	Diğer alan öğretmenleri, ortak atölyelerinin tasarım bölümleri ile ilgili yerlerle işbirliği yaparak öğrencinin çevrede konuyla ilgili olarak iletişim kurabileceği araştırma, gözlem ve uygulama yapabileceği her türlü kurum ve kuruluşlar vb.

\* Bu ders bilgi formu temel tasarım dersinin alan ortak ders olarak okutulduğu meslek alanları için hazırlanmıştır.

### EK 3- İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması Düzey 1, 2 ve 3 Bölge Birimleri

Kod	Düzey 1 (12 bölge)	Kod	Düzey 2 (26 alt bölge)	Düzey 3 (81 il)
TR1	İstanbul	TR10	İstanbul alt bölgesi	İstanbul
TR2	Batı Marmara	TR21	Tekirdağ alt bölgesi	Tekirdağ, Edirne, Kırklareli
		TR22	Balıkesir alt bölgesi	Balıkesir, Çanakkale
TR3	Ege	TR31	İzmir alt bölgesi	İzmir
		TR32	Aydın alt bölgesi	Aydın, Denizli, Muğla
		TR33	Manisa alt bölgesi	Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak
TR4	Doğu Marmara	TR41	Bursa alt bölgesi	Bursa, Eskişehir, Bilecik
		TR42	Kocaeli alt bölgesi	Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova
TR5	Batı Anadolu	TR51	Ankara alt bölgesi	Ankara
		TR52	Konya alt bölgesi	Konya, Karaman
TR6	Akdeniz	TR61	Antalya alt bölgesi	Antalya, Isparta, Burdur
		TR62	Adana alt bölgesi	Adana, Mersin
		TR63	Hatay alt bölgesi	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye
TR7	Orta Anadolu	TR71	Kırıkkale alt bölgesi	Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir
		TR72	Kayseri alt bölgesi	Kayseri, Sivas, Yozgat
TR8	Batı Karadeniz	TR81	Zonguldak alt bölgesi	Zonguldak, Karabük, Bartın
		TR82	Kastamonu alt bölgesi	Kastamonu, Çankırı, Sinop
		TR83	Samsun alt bölgesi	Samsun, Tokat, Çorum, Amasya
TR9	Doğu Karadeniz	TR90	Trabzon alt bölgesi	Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane
TRA	Kuzeydoğu Anadolu	TRA1	Erzurum alt bölgesi	Erzurum, Erzincan, Bayburt
		TRA2	Ağrı alt bölgesi	Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan
TRB	Ortadoğu Anadolu	TRB1	Malatya alt bölgesi	Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli
		TRB2	Van alt bölgesi	Van, Muş, Bitlis, Hakkâri
TRC	Güneydoğu Anadolu	TRC1	Gaziantep alt bölgesi	Gaziantep, Adıyaman, Kilis
		TRC2	Şanlıurfa alt bölgesi	Şanlıurfa, Diyarbakır
		TRC3	Mardin alt bölgesi	Mardin, Batman, Şırnak, Siirt

Kaynak: 20/8/2002 tarihli ve 2002/4720 sayılı Kararnamenin Eki.

## EK 4- Öğrenci Anket Formu

### MESLEKİ VE TEKNİK ORTAÖĞRETİM OKUL/ KURUMLARINDA OKUTULAN TEMEL TASARIM DERSİ ETKİ ANALİZİ

#### ÖĞRENCİ ANKET FORMU

Sevgili Öğrencimiz,

Bu anket, mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında okutulan Temel Tasarım dersini değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. **Bu anketi cevaplayabilmeniz için Temel Tasarım dersini 10., 11. ya da 12. sınıfta okumuş olmanız gerekmektedir.** Aşağıda “Temel Tasarım” dersiniz ile ilgili ifadelere yer verilmiş ve her ifadeye yönelik **beş seçenek** sunulmuştur. Lütfen ankette yer alan bütün ifadeleri okuyarak, size uygun gelen seçeneği işaretleyiniz. Ayrıca sorulan iki açık uçlu soruya ilişkin cevaplarınız varsa lütfen bırakılan boş alanlara yazınız.

Her bir ifade için düşüncenizi en doğru yansıtan seçeneği işaretlemeniz ve anketin tüm bölümlerini eksiksiz olarak doldurmanız önemlidir. Bu anketle sizlerden toplanan veriler, yalnızca araştırma amaçları doğrultusunda kullanılacak olup başka bir kişi ya da kuruma verilmeyecektir.

İlgi ve katkılarınız için çok teşekkür ederiz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI  
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü

## A. KİŞİSEL BİLGİLER

### 1. İliniz

.....

### 2. Cinsiyetiniz:

Erkek  Kız

### 3. Sınıfınız:

11.sınıf  
 12. Sınıf

### 4. Alanınız:

- |  |   |
|--|---|
| <input type="checkbox"/> Aile ve Tüketici Hizmetleri                 | <input type="checkbox"/> Kuyumculuk Teknolojisi       |
| <input type="checkbox"/> Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi            | <input type="checkbox"/> Matbaa Teknolojisi           |
| <input type="checkbox"/> El Sanatları Teknolojisi                    | <input type="checkbox"/> Radyo-Televizyon             |
| <input type="checkbox"/> Giyim Üretim Teknolojisi                    | <input type="checkbox"/> Sanat ve Tasarım             |
| <input type="checkbox"/> Grafik ve Fotoğraf                          | <input type="checkbox"/> Seramik ve Cam Teknolojisi   |
| <input type="checkbox"/> Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri            | <input type="checkbox"/> Tasarım Teknolojileri        |
| <input type="checkbox"/> Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri | <input type="checkbox"/> Tekstil Teknolojisi          |
|  | <input type="checkbox"/> Diğer.....(belirtiniz.)..... |

SIRA NO	Temel Tasarım dersi ile kazandığımız bilgi ve becerilere ilişkin aşağıdaki ifadelerle ne derecede katılıyorsunuz?	KATILIM DÜZEYİ				
		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
<b>1. TEMEL TASARIM DERSİNİN PERFORMANS ÖLÇÜTLERİ</b>						
1	Nokta ve çizgi ile şeklini bozmadan doğal objeleri çalışıp hacim etkisi verebilirim.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2	Nokta ve çizgi çeşitlerini birlikte kullanarak yüzey düzenlemeleri için resim kâğıdına eskizler çizebilirim.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3	Resim kalemiyle belirlenen ölçülerde ton çubuğu uygulamasını yapabiliyorum.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4	Farklı geometrik formları ve objeleri kara kalemle etüt edebilirim.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

SIRA NO	Temel Tasarım dersi ile kazandığınız bilgi ve becerilere ilişkin aşağıdaki ifadelere ne derecede katılıyorsunuz?	KATILIM DÜZEYİ				
		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
5	Işığın geliş yönüne göre çalışmayı hacimlendirebilirim.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
6	Sanat eserlerini açık-koyu ve ışık-gölgeye göre inceleyebilirim.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
7	Temel geometrik formları çizebilir ve formlardan eksiltme-artırma uygulamaları ile yeni formlar üretebilirim.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
8	Formlarda bölme uygulamaları ile yeni formlar üretebilirim.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
9	Üç boyutlu formlar oluşturabilirim.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
10	Renk ile ilgili kavramları bilirim.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
11	İstenilen ölçülerde renk çemberini çizebilir, ana ve ara renkleri guaj boya kullanarak boyayabilirim.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
12	Doku ile ilgili kavramları bilirim.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
13	Objeyi kurşun kalemle çizer, rengine ve dokusuna uygun olarak guaj boya tekniği ile renklendirebilirim.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
14	Kareler içine objenin dokusundan yola çıkarak özgün doku yorumları yapabilirim.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
15	Paspartu ölçülerine göre kâğıt kesimi yapabilirim ve çalışmayı paspartulayabilirim.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
16	Strüktür ile ilgili kavramları bilirim.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
17	Seçtiğim birim elemanın, yüzey üzerinde düzenlemesini yapabilirim.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
18	Birim biçimleri oluşturabilir ve birimi birleştirecek bağ elemanlarını seçebilirim.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

SIRA NO	Temel Tasarım dersi ile kazandığınız bilgi ve becerilere ilişkin aşağıdaki ifadelere ne derecede katılıyorsunuz?	KATILIM DÜZEYİ				
		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
19	Temel Tasarım dersiyle ilgili gerekli malzemeyi tanıyabilirim.	( )	( )	( )	( )	( )
20	Temel Tasarım dersiyle ilgili gerekli malzemeyi kullanabilirim.	( )	( )	( )	( )	( )
21	Temel Tasarım dersiyle ilgili gerekli malzemeyi koruyabilirim.	( )	( )	( )	( )	( )
22	Temel Tasarım dersiyle ilgili gerekli malzemenin bakımını yapabiliyim.	( )	( )	( )	( )	( )
23	Çalışmalarında temizliğe dikkat ederim.	( )	( )	( )	( )	( )
24	Çalışmalarımı istenilen sürede tamamlayabilirim.	( )	( )	( )	( )	( )
<b>2. TEMEL TASARIM DERSİNİN YARATICILIĞA, MESLEKİ DERSLERE/ALANA VE İŞ HAYATINA KATKISI</b>						
25	Temel Tasarım dersinin yaratıcılığımı geliştirdiğini düşünüyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
26	Temel Tasarım dersinde kazandığım bilgi ve becerilerin diğer mesleki derslerime/alanıma katkı sağladığını düşünüyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
27	Temel Tasarım dersinin mezuniyet sonrası iş hayatınızda tasarım yapabilme bilgi ve becerinize katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz? Neden? ..... ..... ..... .....					
28	Temel Tasarım dersinin etkinliğini artırmak için yapılması gerekenlere ilişkin görüş ve önerileriniz nelerdir? ..... ..... .....					

## EK 5- Öğretmen Anket Formu

### MESLEKİ VE TEKNİK ORTAÖĞRETİM OKUL/ KURUMLARINDA OKUTULAN TEMEL TASARIM DERSİ ETKİ ANALİZİ ÖĞRETMEN ANKET FORMU

Değerli Öğretmenim,

Bu anket, mesleki ve teknik ortaöğretim okul/ kurumlarında okutulan Temel Tasarım dersinin etkinliğini değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. **Bu anketi cevaplayabilmeniz için Temel Tasarım dersi öğretmeni olmanız gerekmektedir.**

Anket iki bölümden oluşmaktadır: Birinci bölümde; kişisel bilgilerinize yönelik sorular, ikinci bölümde; Temel Tasarım dersiyle kazandırılması amaçlanan bilgi ve becerilere yönelik ifadeler ve açık uçlu sorular yer almaktadır.

İkinci bölümde yer alan ifadelere ilişkin **beş seçenek** verilmiş, açık uçlu soruları cevaplamanız için ise uygun boşluklar bırakılmıştır. Lütfen ankette yer alan her ifadeyi okuyarak, size uygun gelen seçeneği işaretleyiniz. Açık uçlu sorulara ilişkin cevaplarınızı bırakılan boş alanlara yazınız.

Bu anketle sizlerden toplanan veriler, yalnızca araştırma amaçları doğrultusunda kullanılacak olup başka bir kişi ya da kuruma verilmeyecektir. Bu nedenle, her bir ifade için düşüncenizi en doğru yansıtan seçeneği işaretlemeniz ve anketin tüm bölümlerini eksiksiz olarak doldurmanız önemlidir.

İlgi ve katkılarınız için çok teşekkür ederiz.

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI  
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü



## A. KİŞİSEL BİLGİLER

### 1. İliniz:

.....

### 2. Cinsiyetiniz:

Erkek  Kadın

### 3. Öğrenim durumunuz:

Yüksekokul  
 Lisans  
 Yüksek Lisans  
 Doktora  
 Diğer.....(belirtiniz.).....

### 4. Hizmet süreniz:

0-5 yıl  6-10 yıl  11-15 yıl  16 ve üstü yıl

### 5. Alanınız:

Aile ve Tüketici Hizmetleri  Kuyumculuk Teknolojisi  
 Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi  Matbaa Teknolojisi  
 El Sanatları Teknolojisi  Radyo-Televizyon  
 Giyim Üretim Teknolojisi  Sanat ve Tasarım  
 Grafik ve Fotoğraf  Seramik ve Cam Teknolojisi  
 Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri  Tasarım Teknolojileri  
 Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri  Tekstil Teknolojisi  
 Diğer.....(belirtiniz.).....

## B. TEMEL TASARIM DERSİ İLE KAZANDIRILAN BİLGİ VE BECERİLERE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

SIRA NO	Temel Tasarım dersi ile öğrencilerin kazandığı bilgi ve becerilere ilişkin aşağıdaki ifadelere ne derecede katılıyorsunuz?	KATILIM DÜZEYİ				
		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
<b>1. TEMEL TASARIM DERSİNİN PERFORMANS ÖLÇÜTLERİ</b>						
1	Nokta ve çizgi ile şeklini bozmadan doğal objeleri çalışıp hacim etkisi verebilir.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2	Nokta ve çizgi çeşitlerini birlikte kullanarak yüzey düzenlemeleri için resim kâğıdına eskizler çizebilir.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

SIRA NO	Temel Tasarım dersi ile öğrencilerin kazandığı bilgi ve becerilere ilişkin aşağıdaki ifadeler ne derecede katılıyorsunuz?	KATILIM DÜZEYİ				
		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
3	Resim kalemiyle belirlenen ölçülerde ton çubuğu uygulamasını yapabilir.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
4	Farklı geometrik formları ve objeleri kara kalemle etüt edebilir.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
5	Işığın geliş yönüne göre çalışmayı hacimlendirebilir.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
6	Sanat eserlerini açık-koyu ve ışık-gölgeye göre inceleyebilir.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
7	Temel geometrik formları çizebilir ve formlardan eksiltme-artırma uygulamaları ile yeni formlar üretebilir.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
8	Formlardan bölme uygulamaları ile yeni formlar üretebilir.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
9	Üç boyutlu formlar oluşturabilir.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
10	Renk ile ilgili kavramları bilir.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
11	İstenilen ölçüde renk çemberini çizebilir, ana ve ara renkleri guaj boya kullanarak boyayabilir.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
12	Doku ile ilgili kavramları bilir.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
13	Objeyi kurşun kalemle çizer, rengine ve dokusuna uygun olarak guaj tekniği ile renklendirebilir.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
14	Kareler içine objenin dokusundan yola çıkarak özgün doku yorumları yapabilir.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
15	Paspартu ölçülerine göre kâğıt kesimi yapabilir ve çalışmayı paspartulayabilir.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
16	Strüktür ile ilgili kavramları bilir.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

SIRA NO	Temel Tasarım dersi ile öğrencilerin kazandığı bilgi ve becerilere ilişkin aşağıdaki ifadeler ne derecede katılıyorsunuz?	KATILIM DÜZEYİ				
		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
17	Seçtiği birim elemanın, yüzey üzerinde düzenlemesini yapabilir.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
18	Birim biçimleri oluşturulabilir ve birimi birleştirecek bağ elemanlarını seçebilir.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
19	Temel Tasarım dersiyle ilgili gerekli malzemeyi tanıyabilir.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
20	Temel Tasarım dersiyle ilgili gerekli malzemeyi kullanabilir.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
21	Temel Tasarım dersiyle ilgili gerekli malzemeyi koruyabilir.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
22	Temel Tasarım dersiyle ilgili gerekli malzemenin bakımını yapabilir.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
23	Çalışmalarında temizliğe dikkat eder.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
24	Çalışmalarını istenilen sürede tamamlayabilir.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
<b>2. TEMEL TASARIM DERSİNİN YARATICILIĞA, MESLEKİ DERSLERE VE İŞ HAYATINA KATKISI</b>						
25	Temel Tasarım dersinin öğrencilerin yaratıcılığını geliştirdiğini düşünüyorum.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
26	Temel Tasarım dersinde edinilen bilgi ve becerilerin öğrencilerin diğer mesleki derslerine/alanına katkı sağladığını düşünüyorum.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
27	Temel Tasarım dersinin, mezuniyet sonrası öğrencinin tasarım yapabilme bilgi ve becerisine katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz? Neden? ..... .....					
28	Temel Tasarım dersinin etkinliğini artırmak için yapılması gerekenlere ilişkin görüş ve önerileriniz nelerdir? ..... .....					

## EK 6- İşveren Anket Formu

### MESLEKİ VE TEKNİK ORTAÖĞRETİM OKUL/ KURUMLARINDA OKUTULAN TEMEL TASARIM DERSİ ETKİ ANALİZİ

#### İŞVEREN ANKET FORMU

Sayın İşveren,

Bu anket, mesleki ve teknik ortaöğretim okul/ kurumlarında okutulan Temel Tasarım dersinin etkinliğini değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; kişisel bilgilerinize yönelik sorular, ikinci bölümde ise; işletmenizde beceri eğitimi/staj yapan mesleki ve teknik ortaöğretim öğrencilerinin tasarım konusundaki bilgi ve becerilerine yönelik ifadeler ve açık uçlu sorular yer almaktadır.

İkinci bölümde yer alan ifadelere ilişkin **beş seçenek** verilmiş, açık uçlu soruları cevaplamanız için uygun boşluklar bırakılmıştır. Lütfen ankette yer alan her ifadeyi okuyarak, size uygun gelen seçeneği işaretleyiniz. Açık uçlu sorulara ilişkin cevaplarınızı bırakılan boş alanlara yazınız.

Bu anketle sizlerden toplanan veriler, yalnızca araştırma amaçları doğrultusunda kullanılacak olup başka bir kişi ya da kuruma verilmeyecektir. Bu nedenle, her bir ifade için düşüncenizi en doğru yansıtan seçeneği işaretlemeniz ve anketin tüm bölümlerini eksiksiz olarak doldurmanız önemlidir.

İlgi ve katkılarınız için çok teşekkür ederiz.

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI  
Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü

#### A. KİŞİSEL BİLGİLER

##### 1. İliniz:

.....

##### 2. İşyerinizin aşağıdaki alanlardan hangisi/ hangilerinde faaliyet göstermektedir?

*Not: Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz.*

- |  |  |
|--|--|
| <input type="checkbox"/> Aile ve Tüketici Hizmetleri                 | <input type="checkbox"/> Kuyumculuk Teknolojisi      |
| <input type="checkbox"/> Ayakkabı ve Saracıye Teknolojisi            | <input type="checkbox"/> Matbaa Teknolojisi          |
| <input type="checkbox"/> El Sanatları Teknolojisi                    | <input type="checkbox"/> Radyo-Televizyon            |
| <input type="checkbox"/> Giyim Üretim Teknolojisi                    | <input type="checkbox"/> Sanat ve Tasarım            |
| <input type="checkbox"/> Grafik ve Fotoğraf                          | <input type="checkbox"/> Seramik ve Cam Teknolojisi  |
| <input type="checkbox"/> Güzellik ve Saç Bakım Hizmetleri            | <input type="checkbox"/> Tasarım Teknolojileri       |
| <input type="checkbox"/> Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri | <input type="checkbox"/> Tekstil Teknolojisi         |
|  | <input type="checkbox"/> Diğer.....(belirtiniz)..... |

##### 3. Personel Sayınız:

- 0-9       10-49       50-249       250 ve üstü

#### B. İŞLETMELERDE BECERİ EĞİTİMİ/STAJ YAPAN MESLEKİ VE TEKNİK ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN TASARIM KONUSUNDAKİ BİLGİ VE BECERİLERİNE İLİŞKİN İŞVEREN GÖRÜŞLERİ

SIRA NO	Mesleki ve teknik ortaöğretimde öğrenim gören ve işyerinizde beceri eğitimi/staj yapan öğrencilere ilişkin aşağıdaki ifadelere ne derecede katılıyorsunuz?	KATILIM DÜZEYİ				
		Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1	Mesleki ve teknik ortaöğretimde öğrenim gören ve işyerimde beceri eğitimi/staj yapan öğrenciler, <b>tasarım çalışmalarında yeterlik gösterir.</b>	( )	( )	( )	( )	( )
2	Mesleki ve teknik ortaöğretimde öğrenim gören ve işyerimde beceri eğitimi/staj yapan öğrenciler, <b>tasarım çalışmalarında gerekli malzemeyi tanır.</b>	( )	( )	( )	( )	( )
3	Mesleki ve teknik ortaöğretimde öğrenim gören ve işyerimde beceri eğitimi/staj yapan öğrenciler, <b>tasarım çalışmalarında gerekli malzemeyi kullanır.</b>	( )	( )	( )	( )	( )
4	Mesleki ve teknik ortaöğretimde öğrenim gören ve işyerimde beceri eğitimi/staj yapan öğrenciler, <b>tasarım çalışmalarında gerekli malzemeyi korur.</b>	( )	( )	( )	( )	( )
5	Mesleki ve teknik ortaöğretimde öğrenim gören ve işyerimde beceri eğitimi/staj yapan öğrenciler, <b>tasarım çalışmalarında gerekli malzemenin bakımını yapar.</b>	( )	( )	( )	( )	( )
6	Mesleki ve teknik ortaöğretimde öğrenim gören ve işyerimde beceri eğitimi/staj yapan öğrenciler, <b>çalışmalarında temizliğe dikkat eder.</b>	( )	( )	( )	( )	( )
7	Mesleki ve teknik ortaöğretimde öğrenim gören ve işyerimde beceri eğitimi/staj yapan öğrenciler, <b>verilen işi zamanında tamamlar.</b>	( )	( )	( )	( )	( )
8	Mesleki ve teknik ortaöğretimde öğrenim gören ve işyerimde beceri eğitimi/ staj yapan öğrenciler, <b>özgün tasarımlar yapar.</b>	( )	( )	( )	( )	( )
9	Mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarının sektörün ihtiyacına uygun tasarım yapabilecek yetkinliğe sahip meslek elemanı yetiştirdiğini düşünüyor musunuz? Neden? ..... ..... .....					
10	İşyerinizde tasarım konusunda bilgi ve beceriye sahip eleman çalıştırmanın önemli olduğunu düşünüyor musunuz? Neden? ..... ..... .....					
11	Mesleki ve teknik ortaöğretim okullarında verilen tasarım eğitimi konusunda görüş ve önerileriniz nelerdir? ..... ..... .....					